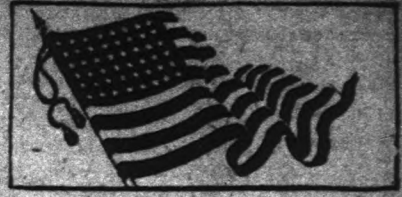

SZABADSÁG

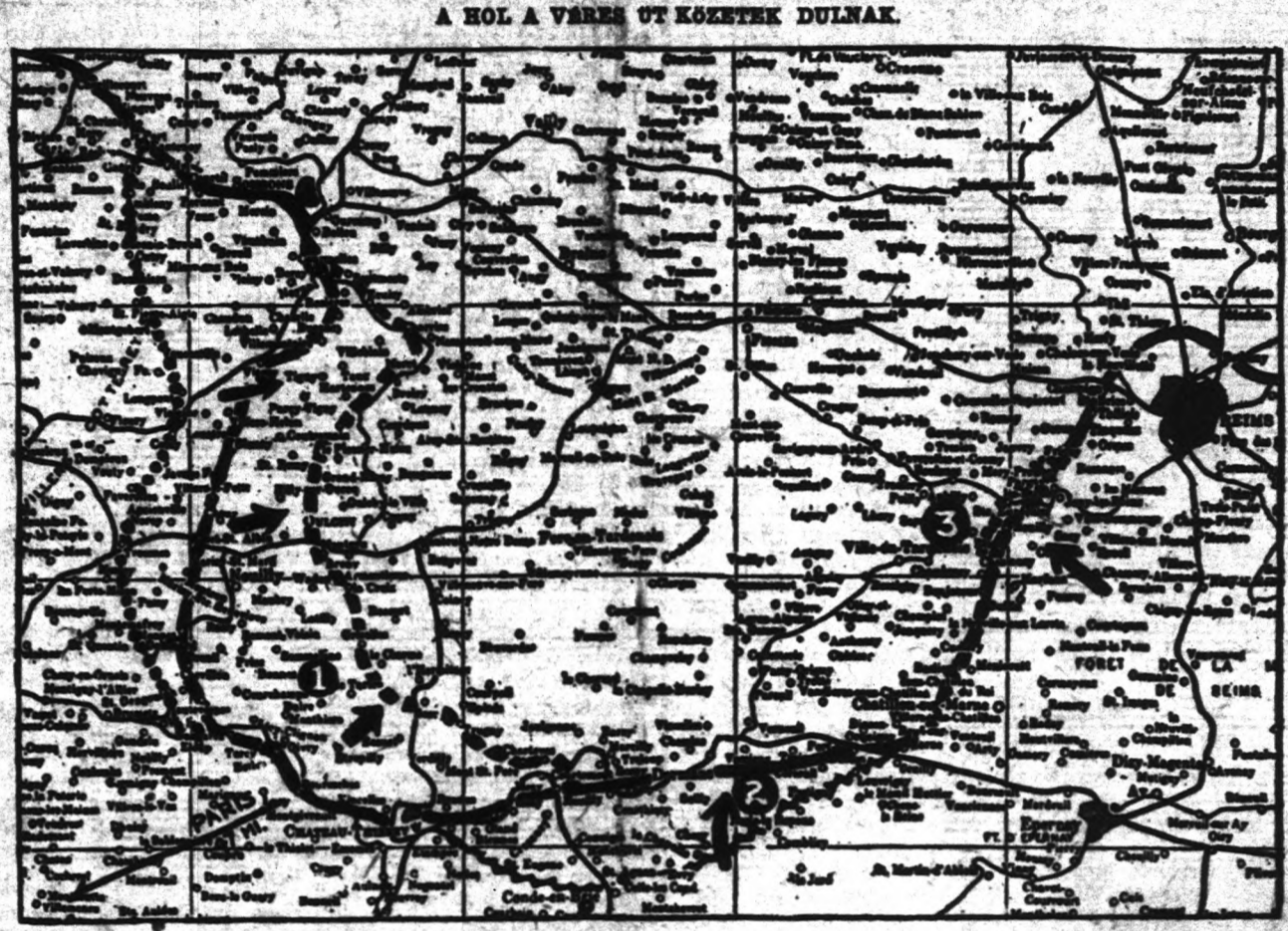
NO. 176. SZÁM TWENTY-EIGHTH YEAR Cleveland, New York, Chicago, Pittsburg, Detroit, Szombat, 1918. július 27. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM EGYES SZÁM ÁRA 2 ÖNT

A NÉMETEK KIAKARIÁK KERÜLNI A CSAPDÁT

A NÉMETEK LEGKÖZELEBBI HADVONALA.

Maurice generális, angol katonai szakíró, azt hiszi, hogy a németek az Ourcq folyó mentén foglalnak újabb hadvonalat. — Szerinte a németek összes terveit ez évben keresztülhústa Foch generális offenzívája.

London, júl. 25. Maurice generális érdekes cikkben foglalkozik Foch generális offenzívájával és azokkal a küzdelmekkel, amelyek most az Aisne és a Marne között folynak. Az imár kétségtelen, mondja a többiek közt Maurice generális, hogy a németek nem tarthatják tovább mernei hadvonalukat. A kérdés ezek után csak az, hogy visszavonulásokban, hol kísérik meg az újabb elmentést, illetve, hogy hol lesz a legközelebbi újabb német hadvonal? A déli fronton, ahol a Goutte generális vezérlete alatt az amerikai seregek állandóan előnyomulnak a németek egyre húzódnak hátrább, ami azt jelenti, hogy a németek minden erővel megkísérik, hogy megálljanak annál a vonalnál, amely Ouidy től északra Nanteuil át Forêt de Feren húzódik keresztül. Ezt a tervet azonban aligha fogják keresztülvinni, miután az amerikai csapatoknak sikerült Jaulgonnet elfoglalni és annak mindkét oldalán előretolni hadállásukat. Amennyiben tehát a terv nem sikerülne, egy a német hadvonal egészen az Ourcq folyó felől folytatna mentén tovább Chatillonig. Itt már ugyanis olyan tágra vannak a Soissonstól az Aisne felé haladó vasútvonalai, amely lehetővé teszi a német hadaknak a szükséges anyaggal való ellátását. Most már egyre tisztábban lehet látni a németeknek a voltaképen szándékát, amely az volt, hogy a mint a megindított offenzívájuk sikerrel jár, nyomában támadást intéztek Montdidier környékén is és a míg a trónörökös hadai a Marne mentén nyomulnak előre Páris irányában, addig Rupprecht bajor trónörökös hadai Montdidierből jönnek le és az Aisne mentén haladnak ugyancsak a francia főváros ellen. Foch generális vártlan offenzívája azonban halomra döntötte a németek egész számításait. Nem hitték, hogy ugyanakkor, amikor a francia egyesült seregeknek védekezésük kell a német hadak hatalmas támadásai ellen, lesz annyi bátorságuk, hogy egyben ellentámadásba menjenek át. Foch offenzívája megkérdőjelezte és az napról napra újabb sikereket ér el.

A harcoktól Soissons, Chateau Thierry és Rheims mellett. (1.) Az a terület, amelyet a szövetségesek már visszafoglaltak a németektől. (2.) Alatti rész a német támadások eddigi eredményét mutatja. (3.) Az orosz-angol csapatok harcászata.

KÉT TŰZ KÖZÉ KERÜLNEK A NÉMETEK.

AZ AMERIKAI CSAPATOK MÁR KÖZLEDNEK FERRE-ENTARDENOISHOZ.

A Marne és Rheims közötti hadvonalon az angol seregek sikeresen törnek előre Femes irányában. — Soissonstól délkeletre az amerikai csapatok nyomulnak előre, miáltal egyre jobban szűkbe lesz a németek közegete. Rupprecht seregei sietnek a veszélyeztetett német hadvonalak segítségére.

A németek a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel igyekeznek feltartani a szövetséges seregek előnyomulását. Egyre újabb divíziókat dobnak a harcmezőbe és semmiféle áldozatoktól nem riadnak vissza, hogy utját állják az amerikai és a francia seregek előretörésének. A szövetséges hadvezetés körében a németek e hatalmas küzdelmét a következő okokkal magyarázzák meg:

Először: Ludendorff minden áron ki akar menekülni ebből a csávából, amely hova-tovább mind jobban keresztül húzza az ő nyári hadműveleteinek a terveit, tekintettel arra, hogy határozott ígéretet tett a német népek, hogy ez az esztendő meg fogja hozni a végleges győzelmet és azszal együtt a békét.

Másodszor: Foch generális offenzívájával egyre jobban mulik a nyár, ami nagy veszedelem a német hadműveletekre néve, mert ha a nyáron nem képesek kellő eredményeket elérni, később még csak kitérő sem lehet arra, amikor Amerika teljes haderejével megjelenik a nyugati fronton.

Harmadszor: A német katonai uralom annyira belevitte a német nép köztudatába azt, hogy Párist be fogják venni, hogy most már félnek beismerni a német nép előtt, hogy ez nemcsak képtelenek keresztülvinni, de hátrálni kénytelenek a szövetséges seregek sikerei előtt.

Negyedszer: A német hadaknak óriási mennyiségű hadiszerekei vannak felhalmozva a Marne és Aisne között levő területen, amelyre a jövő hadműveleteikben feltétlenül szükségük van és a hadiszerekeket akarják minden áron megmenteni.

Innen magyarázható meg az, hogy a német seregek a leghevesebb ellentállást fejtik ki a szövetséges csapatok támadásaival szemben. A 193 számmal jelzett domb ellen például egy nap folyamán nem kevesebb, mint tizenegy támadást intéztek a német hadak. Valamennyi támadásuk azonban hajótörést szenvedett az amerikai csapatok ellentállása és a harcok nyomán még kilencszáz foglyot is ejtettek a hős Sammyk.

Foch generális a legnagyobb sikerrel kiszámított foglalkoztatja a német hadakat, hol a marnei fronton, hol a soissonsi, hol pedig a rheimsi oldalon intézve ellenük támadásokat. A legújabb jelentések szerint az amerikai csapatok már csak három mérföldnyire vannak Ferre-ent-Tardenoisnál, amely egyik bázisa volt a németek hadműveleteinek, viszont ugyanekkor az angolok fetteik sikeres elghaladást Femes irányában keletre. Ugyancsak sikeres harcok folytak Soissonstól délkeletli irányban is. E két utóbbi sikerek nagy veszedelem rejtenek magukban a németekre néve, mert mind nagyobb lesz annak a lehetőség, hogy bekerítik a német trónörökös ama seregeit, amelyek a Marne és a Vesle folyók között vannak.

A legújabb eseményekről a következő távirati jelentések számolnak be:

Washington, júl. 25. Amióta Oroszországban és Szibériában mindinkább nagyobb mértékű tiltott a bolsevik ellenes mozgalom, Oroszország különböző tartományiban és Szibériában bolsevik kormányok létesültek, amelyek azt kívánják, hogy a törvényességüket ismerjék el a szövetségesek. A legújabb eseményekből azt a következtetést lehet levonni, hogy a szövetségesek minden bizonnyal olyan irányú működések fognak ezzel a kérdéssel kapcsolatban, amely végül is odavezet, hogy elismerjék ezeken a kormányoknak a törvényességét. A japán kormány egyik diplomáciai megbízottja a minap megállította a külügyminiszteremet és Wilson elnököt a kifejezésre juttatta a japán kormány álláspontját a bolsevik ellenes kormányokkal szemben.

Előre haladnak az amerikai csapatok. Amerikai főhadiszállás Franciaországban, július 25. — Decretum annak, hogy a marnei fronton rendkívül erős harcok vannak folytatásban, most már (Folyt. a 2-ik oldalon.)

Zavargások a monarchiában.

CSEH KATONÁK NEM AKARTÁK FEGYVERUKET HASZNÁLNI-A SZTRAJKOLÓ MAGYAR MUNKÁSOKRA.

New York, júl. 25. A Prágában megjelenő Pravo Lidu című cseh szocialista újságnak néhány májusi száma érkezett ide. A lap megemlékszik azokról a zavargásokról, amelyek Magyarországon, de különösen Ausztriában voltak. A zavargások írja a többiek közt a lap, részben az élelmiszerhiány miatt törték ki, részben pedig azért, mert a munkásoknál nagy befáradt a háborúba és miután másképpen nem képes, strájkokkal igyekeztek arra kényszeríteni a kormányt, hogy véget vessen a további öldöklésnek.

Kladnóban, Csehországban az éhező tömeg valóságban zűrzavarban tört ki. A város határában van Fürstenberg hercegné a nagy górnalma, mely a katonaságnak örül gabonát. A tömeg megtámadta a górnalmot és a katonaságot, hogy listet raboljon, amikor pedig a katonaság ellentállásba es nem sikerült, dühében Czernin gróf volt külügyminiszternek a kastélyához vonult és felgyújtotta azt.

Prágában különösen rendkívül nagy az élelmiszer hiány. A cseh főváros népe valóságban éhezik és minden napon eszt, hogy az utóán összeeszenek az emberek az éhezés miatt. Ennek következtében a tüntetések és a zavargások egyre megismétlődnek és csak az erők katonai és rendőri közreműködésével megáll a kereskedés, hogy az éhező nép ki ne rabolja élelmiszer készleteket.

Győrött, írja az újság, a magyar munkásság strájkjába lépett az összes munkásoknak és ipari telepeken. A hatóság látva, hogy nem képes rendet teremteni a zavargó strájkolókkal szemben, a katonaságot rendelt ki, melynek parancsokra tüzet akart vesztetni.

Madrid, júl. 25. — Pidal admirális tengerészeti miniszter és Manra miniszterelnök között nézeteltérés került a sor, a miniszter az lett a következménye, hogy lemondott a tisztágeről. Miranda admirális lett az utóda.

Nem dolgoznak elég gyorsan a tengeralfutárók

A német tengeralfutárók az elmúlt hónap folyamán összesen csak 27,629 tonna súlyosítotték el a szövetségesek hajóiból. Ez a figyelemre méltó rekord, amit a német hadvezetés 1918 szeptember 6-án elért. Ebből az összegből 161,062 tonna csak az angol hajókra, 114,527 tonna pedig a többi szövetségesekre.

Az utolsó hónapban sokkal több hajó közeledett a két világháború között, mint akármelyikben az elmúlt hónapok közül. Ezt a hírt az angol admirális hivatalosan jelent, illetve megemlékez.

LEWIS SENÁTOR HARMAT-ORSZÁG BÉKEAJÁNLATA.

Lewis szenátor kijelentése szerint a német kormány rövidesen hivatalosan tönk fogja továbbítani a szövetségesekkel a békeajánlását. — A szenátor hajlandó kitérni Belgiumot.

Washington, júl. 25. Hamilton Lewis szenátor azt a kijelentést tette a szenátusban szerdán délután, hogy a legújabb német békeajánlatot, amelyről a minap emlékezett meg a berlini Vorwaerts, tíz napon belül hivatalosan fogják továbbítani a szövetségeseknek. A legújabb német békeajánlatok szerint Németország hajlandó elismerni Belgium függetlenségét, visszaszámaztatja Elzász-Lotharingiát Franciaországnak, engedelményeket tesz Szabariának és elismeri a nemzetiség megválasztott önkormányzat jogát. Németország ragaszkodik ahhoz, hogy szabad keze legyen a keleten és a tengereken szabadságáig.

ÚJ SPANYOL TENGERSZÉKI MINISZTER.

Madrid, júl. 25. — Pidal admirális tengerészeti miniszter és Manra miniszterelnök között nézeteltérés került a sor, a miniszter az lett a következménye, hogy lemondott a tisztágeről. Miranda admirális lett az utóda.

A franciák biznak a győzelemben.

Foch ellenoffenzívája a párisi sajtó véleménye szerint megszüntette azt a veszedelemet, hogy Páris a németek birtokába kerüljön. — Az amerikai katonák dicséretre.

Páris, júl. 25. A párisi sajtó az elmúlt két napon át a legnagyobb lelkesedéssel írta Foch tábornokról, a szövetséges csapatok támadásokról és az ő katonai gőmánságok tulajdonítják azt, hogy az ősidők német offenzívája tisztelettel napján a szövetségesek ellenoffenzívába mentek át, még pedig oly eredményel, ami a németekre néve talán nagyobb meglepetést és megrökönyödést jelentett, mint megszeri a szövetségesek néve. A párisi sajtó olyan érdeklődő kérdéseket hozott, amelyekből kiderül, hogy a franciák már nem tartanak a németektől és attól a veszede-

Magyar munkásoknak, Factoriba, meg néhány atunk, úgy munkások... jöjjenek, nem tud... eddig az új... zölnek... er dolgozik... gyon meg... k a magyar... nemcsak... burd és... csón, hogy... ak meg... hanem jöj... re:... Y, ... nton, O. ... z dolguk s... a legjobb... át kapják.

NYITRAY FIRST AVE., YORK, N. Y.

számban van a
PENZE,
nk helyezi el
tatozó betétül.
ETH JÁNOS
AMI BANK
COND AVENUE
EW YORK

ülődnek egy esetleges
bi háborúra, az ide-
szokból az író-
amelyeket az elfogott
konak zsebeiben talál-
fogolynak a zsebében
nyomatott könyveivel
nya a többiek közt a
kérdés is van: Haj-
-e hasonló szolgálá-
teni a legkisebbi há-
Amennyiben az illető
amemmel feleine, ak-
kásik kérdésre kell fe-
nygi abban az esetben,
nlegi szolgálatot nem,
r milyen szolgálatot
teljesíteni.

A KOLERA PETROGRÁDBAN.

Águsztus 25. A So-
okrátnak nevé utaság
ból szerzett értesítés
az orosz fővárosban
bő terjed a kolera. A
ó tele van koleraacil-
Julius ötödikén az
vetkezében (a vízre-
Neva folyóból indul-
ember halt meg ke-
Julius nyolcadikán pe-
vennyelő ember. Azóta
t átlag huszoneg em-
meg. Az utcában gar-
ban esnek össze az em-
állatok az élelmiszere-
vetkezében. A betegek
ára szolgáló szerveze-
mények vajmi gyen-
egy irben a beteg-
nkét óra hosszat kell
a, amíg patikaszerhez

AMERIKAI AVIATIKUS HALÁLA.

Julius 24. — Malcolm
rown Chicago-i aviati-
ester közelében gyakor-
a repülőgéppel. Vala-
sett a gépének jó ma-
a, miután a gépe mű-
ellenőrizni nem tudta,
ból lezuhant a földre.
teljesen megrongáló-
edig elvesztette az éle-

SEKNEK INGYEN TANÁCS.

A. NEUMAN
ad tanácsokat indor-
számban MAGYAR ORVOS,
a Str., Paterson, N. J.

számban fordított hoz-
s. Bismarck, Vilmos
Vilmosok. — Rendelj ar-
s 10-15. Várandás 1-10-15

számban fordított hoz-
s. Bismarck, Vilmos
Vilmosok. — Rendelj ar-
s 10-15. Várandás 1-10-15

számban fordított hoz-
s. Bismarck, Vilmos
Vilmosok. — Rendelj ar-
s 10-15. Várandás 1-10-15

FEHÉR, BÁRSONYPUHA KEZEK, FRISS, SIMA ÉS RÓZSÁS ARCBŐR

A női szépségnek ezt a két kellékét csak a valódi **VÖRÖS KERESZT**

LILÍOM CSOKOR

használatával szeresheti meg. Csodálatos hatáson a merov és repedezett bőr ellen, sőtör és bőrbajok, sepről a zizadás ellen is. — A Lilíom Csokor négy szorból, Lilíom-Kréméből, Lilíom-Szappanból, Lilíom-Puderből, Lilíom-Tejből áll s mind a négy szert két dollárért bérmentve küldi a

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

CSAPDÁBA KERÜLNEK A NÉMETEK.

(Folyt. az 1-55 oldalról.)

nyilvánvaló, hogy a német se-
égek visszavonulónak vannak. A
NÉMET DIVÍZIÓK AZERT
KÜZDENEK OLY ELKESER-
DETTEK, HOGY BIZTOSIT-
SAK A NÉMET SEREGEKNEK
A TELJES RENDBEK VALÓ
VISSZAVONULÁSÁT ÉS A
FELHALMOZOTT HADISZE-
REK MEGMENTÉSÉT. Illet-
kes körökben nem tartják való-
színűtlenségnek, hogy Ludendorff
rövidesen valamelyik más fron-
ton fog offenzívába lépni, hogy
bizonyos eredménnyel ellensu-
lyozza azt a nagy veszteséget,
amely a trónörökösét a marni
harctereken érte. Es az offenzíva
az angol vonalig valamelyikén
fog megkezdődni.

**PEREEN-TARDENOIST AZ
AMERIKAI ÜTEGEK HATAL-
MAS TŰZ ALATT TARTJAK.**
A város bombázása nagy sava-
rakat idéz elő a német seregek
visszavonulásában, valamint a
hadiszerek elszállításában. A
város Chateau Thierry-től észak-
keletre mintegy tíz mérföldnyire
fekszik és centruma volt a né-
metek marni hadműveleteinek,
azonkívül nagy vasúti göcspont.

AMERIKAI AVIATIKUS HALÁLA.
Julius 24. — Malcolm
rown Chicago-i aviati-
ester közelében gyakor-
a repülőgéppel. Vala-
sett a gépének jó ma-
a, miután a gépe mű-
ellenőrizni nem tudta,
ból lezuhant a földre.
teljesen megrongáló-
edig elvesztette az éle-

LETARTÓZTATOTT VOLT KONZUL.

Boston, jul. 26. — Oswald
Kunhardt, a bostoni volt német
konzul Manchesterben levő ot-
thonában letartóztatott a szövetségi
ügynökök és qnan ide hoz-
ták. A volt német konzul, mint
ellenség idegent vetették fog-
ságra. Azt robesgetik, hogy
Kunhardtnek tevékeny rész
volt a legutóbbi buvárhajó tá-
madásokban az amerikai partok
ellen.

A szövetségi emberek ezt a
hírt nem erősítették meg, de ki-
jelentették, hogy a letartóztatás
nak semmi esetre sincs közön-
séges és megszokott jellege.

A BROADWAY SÖTÉT.

New York, jul. 26. — A szövetségi
detektívek itt tegnap letar-
tóztattak több német ellenséges
idegent és hat magyart, akik
összeköttetésben állottak a Kü-
delem című lappal.

ORENBURG FOGGETLEN SÁGE.

Amsterdam, jul. 25. — Ideér-
kezett átvirati jelentés szerint a
szoviet kormány a maga sorára
bizta Orenburg tartományt. A
tartomány, amely az Ural he-
gyekben van, függetlenítette
magát Oroszországtól s már meg-
van a maga kormánya.

BUVÁRHAJÓK AZ AMERIKAI PARTOKNÁL.

Gloucester, jul. 26. William
Price, az Elizabeth King nevű
halászhajó kapitánya, aki hajó-
jával ma érkezett meg ide, azt
jelenti, hogy a nautiketi vilá-
gító hajótól délre húsz mért-
földnyire, egy tengeralfutóval
találkozott, amelyről minden oka
megvagy feltételezni azt, hogy
német buvárhajó volt. A kapitány
jelentését és a buvárhajó-
ról való pontos leírását elküld-
ték Bostonba, az ott székelő el-
ső tengerparti főfelügyelőség-
nek.

"A buvárhajó, mondta a ha-
lászhajó kapitánya, mintegy száz
yardnyira állott meg tőlünk. Az
ágyúit ránk szegezte. Azt hit-
tem, hogy löni fog, de ezt nem
tette, csak csendesen állt. Ak-
kor megafonon keresztül azt
kérdeztem tőle, hogy nem lát-
t-e a közelben még több ha-
lászhajót. Valamilyen tiszt, szin-
tén megafonon, felelt váliamt,
de egy olyan idegen nyelven be-
szólt, a mit nem értem meg.

A buvárhajó mintegy kétezer
ötszáz tonnás volt, és úgy fest-
ett, mint egy hajó amely már
hónapok óta a tengeren van."

Price szerint a fedélzetről két,
szokatlanul magas dróttalan táv-
lőrő szolgolt pózna emelkedett
a magasba. A kapitány szerint
a hajón igen nagy számú le-
gényesség volt.

A tengerészeti hatóság az-
ügyben a vizsgálatot megindí-
totta.

A SZOVIET KORMÁNY A SZÖVETSÉGESEK ELLEN.

Amsterdam, jul. 25. A ber-
lini Lokal Anzeiger Moszkvából
szerzett értesülése szerint a so-
vietkormány a szövetséges csap-
atok partraszállását a Murman
partokon ellenséges cselekedet-
nek minősíti. A nevezett lap ér-
tesülése szerint a szovietkormá-
ny elhatározta, hogy megtor-
ló lépéseket fog tenni.

Washington, jul. 25. Itteni
hivatalos körökben az a véle-
mény alakult ki, hogy a kato-
nai beavatkozás Oroszországban
és Szibériában, rövidesen
be-fog következni. A helyzet
olyan, hogy Oroszországban és
Szibériában a bolsevik és né-
metellenes hadseregek megfelelő
katonai segítségben kell része-
síteni. Mielőtt a katonai beavat-
kozást történnék, Wilson elnök
kétségbeesetten fog megjelentet-
ni, amelyben bejelenti, hogy
Oroszország területi épségét
bántódás nem éri.

KITÜNTETETT AMERIKAI TISZT.

London, július 25. György an-
gol király személyesen tüzte a
mellére Carpenter amerikai had-
nagyok az érdemrendet a kato-
nai működésben végzett ki-
tünő szolgálatait.

ELSÜLYESZTETT OSZTRÁK-MAGYAR HAJÓK.

Róma, július 25. Cattaro kö-
zelében két osztrák-magyar csap-
atszallítóhajót elsüllyesztettek
olasa buvárhajók.

A FÖLDALATTI TELEFON.

GORUKO TÁBORNOK SZEREPE.

Amsterdam, jul. 25. — Berli-
ni jelentés szerint a Murman
partokon működő szövetséges
csapatok vezére Goruko tábor-
nok lett.

Ellenőrizhetetlen hírek arról
számolnak be, hogy Sándor, a
volt orosz trónörökös röviddel
azután, hogy az édesapját kivé-
gették, meghalt idegrázkódtatás
következtében. A hír először
Moszkvából érkezett. A berlini
Lokal-Anzeiger megerősíti.

Julius tizenkilencedikéig a
bolsevikiek több, mint kétszáz
radikális szocialistát, akiknek
állítolag mind részük volt gróf
Mirbachnak, a volt oroszországi
német nagykövetség a meggyil-
kolásában, kivégeztettek. A né-
met ellenséges mozgalmakról elő-
ször Caisericin, a bolsevik kül-
ügyminiszter rántotta le a lep-
let.

A kivégzettek közül még
száz szocialistát letartóztattak.

MUNICIÓ MUNKÁSOK SZTRÁJKJA ANGLIÁBAN.

Kétázsázer munició munkás lépett sztrájkba. A női munkásokat
megtagadták a közösséget a sztrájkolókcal és tovább dolgoznak.

London, jul. 25. Anglia több
nagy munició gyárában sztrájk
ütött ki. Eddig több, mint két-
százezer munkás hagyta abba a
munkát. A sztrájk központja
Coventryben és Birminghamban
van. A munkások nincsenek
megelégedve a jelenlegi állapo-
tokkal. A háborús kabinet azt
az álláspontot foglalja el, a
sztrájkolókcal szemben, hogy
az egyenesen a kormány ellen
szól és ez oknál fogva szigorú
lépésekre határozta el magát.
A sztrájkokat valószínűleg be-
fogják hivni katonai szolgálat-
ra és így fogják kényszeríteni

ELÉLMISZERKIVÁRGÁSOK OSEHORSZÁGBAN.

Osehország Pilzen városában
már két hét óta éheznek a lakos-
ság.

Zürich, július 25. Az osztrák
képviselethez pénteki ülésen a
lemondott Seydler kormányt
Ausztria bizonytalan élelmiszere-
llyelzetével kapcsolatban több
képviselet éles támadásban ré-
szesített. A támadás főként a
cseh képviselőkől indult ki, a
kik a szemére hányták a kormá-
nynak azt, hogy élelmiszere-
tekinetében leginkább Csehorszá-
got hanyagolta el Plk cseh
képviselet szerint Nyugat-Cseh-
ország már hetek óta nem ju-
tott megfelelő liárhöz és ke-
nyér és hogy Pilzen városá-
ban már két hét óta a szó szoros
értelmében éheznek a lakosság.

Az éhínség következtében za-
vargások törték ki a városban,
amely most stárium alatt áll. El-
Sliger képviselő szerint, amíg
Bécsben a kenyéradagokat csak
a felére szállították le, addig
Csehország német negyedeiben
a kenyéradagokat az egy ötöd-
re, sőt egyhatodra szállították
le. Paul élelmiszermiszter
nagyon biztatóan ítélt meg a
helyzetet a azon véleményének
adott kifejezést, hogy sem a je-
lenségben, sem a jövőben nincsen
ok aggodalomra.

HALÁL A MELEGBEN.

Boston, jul. 25. — Itt teg-
nap olyan meleg volt, hogy a
hőség következtében ketten
meghaltak és tizenhatan súlyos
bajjal kerültek a kórházba.
Négy óraker délután a hőmérő
kilencvennyolc fokot mutatott.

INTERNALT NÉMET IRÓ.

Hans Heinz Ewert Fort Ogletorpeba szállították.

UJ SZÁLLITMÁNYOK A HADSEREGNEK.

Washington, július 25. Mídta
az Egyesült Államok belépett
a háborúba, a hadseregnek több
mint 2,000,000,000 lövedékkel-
velvél szállították. Ezt a hirt
hadügyminiszterium ma reggel
hivatalosan megerősíti.

EGY OROSZ NAGYHERCEG KITÜNTETÉSE.

London, jul. 25. Dimitri Pav-
lovics nagyherceget, aki a volt
cárcévik halála esetén rendes
viszonyok közepette az orosz
trónra került volna, az angol
király kitüntette. Tiszteletbeli
kapitánynak nevezte ki az an-
gol hadseregben.

TRANSATLANTIC TRUST COMPANY

NEW YORK

FOZZLET: 67 William Street FIOKTELEP: 109 Avenue A.

ALAPTOKE ÉS TARTALEKOK:

1.400.000.00 DOLLÁR

BETÁLLOMÁNY:

7.000.000.00 DOLLÁR

A Transatlantic Trust Companynál betéteket tart: az Egy-
sült Államok Kincstára, az Amerikai Postatakarékpénztár,
New York Állam és New York Város.

EGYHÁZI HIREK.

A BROWNSVILLE, PA. ÉS VIDÉKI REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Ida May, W. Va. — Szász
Péter halábori (Bereg.) és Or-
bán Ilona borzovai (Bereg.)
illetőségű szülők fia András ne-
vet kapott. A keresztülők tisz-
tét Szarka Gábor és neje szül.
Kovács Terézia ida mayi lako-
sok táltották be.

East Millsboro, Pa. — Ando
Pál laki (Borsodm.) és Konyha
Borbála meszei (Borsodm.)
származású házastársak leánya
Etelka nevet nyert. Keresztül-
ők granát Balázs István és
neje szül. Fröhlich Mária east
millsboroi lakosok szerepeltek.

Maple Glen, Pa. — A napok-
ban lépett házasságra Németh
Árpád, a Szatmár megyei Kis-
pelecke községbe való ifjú hon-
fitársunk, néh. Németh József
és Borsi Amália szülők fia, a
a brownsvillei születésű Borsi
Máriával. Borsi István és Ko-
vács Eszter szülők hajdonon leá-
nyával. Az esketési szertartás
a brownsvillei református temp-
lomban Székely Sándor lelkész
végzte, aki hat évvel ezelőtt a
menyasszony konfirmációját is
eszközölte. Nászmagok voltak:
Tarr Géza, Biró János és
Szarvas Pál. Nyoszolyásszo-
nyok: Darnay Józsefné, Rad-
vánszky Miklósné és Tóth Ján-
osné. Vőlegények: Elek Árpád,
Elek Gusztáv, Keresztényi Dá-
niel Szűcs Miklós, Farkas Al-
bert, Török Endre, Lukács Jö-
riübelül száz tisztviselője szül-
lött fel a hajóra, kik az utaso-
kat, épmgy mint a hajót, alapos
vizsgálat alá vették. A hajó még
22-én is, a vesztegrári állomá-
nál horgonyzott és csak 23-án
engedték meg, hogy kikötő he-
lyére menjen és utassal kibo-
csássa, kiknek nagy volt az örö-
me, hogy végre megszaba-
dultak a sok zaklatástól. Leg-
nagyobb részük azonnal tovább
utazott.

A HOMESTEADI MAGYAR REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

MAGYARSÁG SZAPORODÁ-
SA.

Homestead, Pa. Szép, keresz-
tetűi ünnepély ment itten végre
mult vasárnap a mezőörsi (Győr
m.) szül. Vinezé Géza és neje
szül. Szekeklai Erzsébet (Perbe-
sérteték a záró zóna rende-
letet. A szövetségi tisztviselő-
k azt mondják, hogy ok több in-
ben figyelmeztették a tejtá-
ságot, hogy ne küldjenek a
záró zónába idegen születésű al-
kalmazottakat, de úgy látszik,
hogy nem vették figyelembe a
jóakaratu figyelmeztetés. Most
szártn saját kárukön okulhat-
nak, mert midőn az embereket
a kocsikról leszedték és behí-
ték, a lovakat és kocsikat, az
utóbiakon volt árukkal együtt,
gadtálanul és felügyelet nélkül
otthagyták az utközepén.

HALALOZÁS.

Whittsett, Pa. A nagyposzt
(Ungm.) ill. Tóth István és
szintén odaváló neje, szül. Dán-
cso Eszter egyetlen gyermekét,
az alig tíz hónapos 'istát, elra-
gadtta Jelő karjairk közül a
halál. A kisedő temetése a ca-
lárd és rokonok, valamint a
whittsetti-magyarok nagy rész-
vétől mellett ment vége a Dr.

REGÉNY.

Az élet betegsége.

IRTA: VÁTEHEI ARNOLD.

(20-ik folytatás.)

Midőn a mámor eloszlott, hátramaradt annak keserű utóíze, az, mely erkölcsi levertséget, és a bosszúság és undor, mely most Végelyhi Viktor lefűtétt betétitette.

— Ah! igen, rabja vagyok! — mormogta csüggedten. — Rabja a testi szépségnek, rabja annak a megmagyarázhatatlan elbűvölő hatalomnak, a mért nem tudott ellenállni a mértornak a megtelejtkezett büszkeséggel... talán becsületlenül is.

meg Klotild iránt, hogy alig bírja visszafojtani kitérését. Máskor sajnálkozva tekint a szép fiatal nőre, akit ide lát, mely az ő roskatag életéhez.

— Hát nem én vagyok-e a bűnös? — vadjolja önmagát. — Hát szerethet-e engem! Nem tudhattam volna mindezt tisztán, világosan házaságunk előtt? Vádolhatom, hogy megcsaltam!

Mint a rózsza ugy virít

AZ A GYERMEK, KINEK ANYJA GONDJÁT VISELL.

Ha gyermeke sir és nem tud aludni, ha köhika vagy emésztési zavarokban szenved, ha haemenőse vagy más baja van, vegyen neki az ottani patikában vagy sátorban — ahol vásárolni szokott — 35 centért egy üveggel a Royal Mfg. Co. által készített

ROMKO

gyermekorvos-ságból. Ha az eredeti itt helyben nem kaphatna, más ne fogadjon el, hanem küldjön be 35 cent ára bérletet egy üveggel vagy egy papirdollárt 3 üveggel erre a címre: Royal Mfg. Co. Duquesne, Pa.

— Hja! — mondogatják valaiket vonogtva, — nem kellett volna olyan fiatal leányt elvenni, az bizony megvívni az embert.

— Az orvos fejét csoválja, nem érti, hogy miért halad oly lassan a felülülés. Ha nyár volna, fűrdőre küldené Végelyhi Viktort. Egy kis levegőváltásat mindenesetre jót tenne. Például ha Olaszországba utaznának ő nagyágák.

AZ AMERIKAI-MAGYAR HÜSÉG-LIGA HIREIBŐL.

Binghamtonból, N. Y. írja Kovács András honfitársunk, hogy ott is megindult a szervezkedés és egyre több megismerő magyar társáról a Liga kibontott zászlaja alá.

Charles Zoelga honfitársunk Josephineből, Pa. írt levelet. Érdekes és megvilágosító leveleiben azt kéri, hogy a magyar lapok hasábjain hívjuk fel az ottani magyarság figyelmét a csatlakozásra.

Beaver Fallból Popik András honfitársunk 14 becsülettel magyar csatlakozást jelent be leveleiben, melyhez a 14 tag ságdíjat is mellékelte.

NYÉKE.

serényen folynak, remény, hogy a mult az hasonló siker fogunk derék és buzgó nők munkáját.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

MUNKA ALKALMAK.

A Brilliant Coal Company bányái.

Brilliant városról mindössze másfél mértőföldnyire vannak a Pennsylvania vasútvonal C. & P. szárnyvonalán a Brilliant Coal Mining Co. bányái Salt Run; Ohio állami bányászterület.

Grid of coal company advertisements including Kanawha Rail and River Coal Company, The Jean Coal Mining Co., THE MORRIS POSTON COAL CO., Union bányászokat keresünk, The Brilliant Coal Mining Co., and Carnegie Coal Co. Atlas Mine.

ÉS NŐK.

Új ideges, makacs betegségek... a női egészség... és a gyermeknevelés... és a családi boldogság.

USSELL

USSELL... és a család egészségének... és a gyermekek fejlődésének... és a nők szépségének.

MOST VAN AZ IDEJE

Gondolja meg barátom. Akár nő, akár nőtelen ember és a legkisebb 10-12 hónapon belül be akarja rendezni az otthonát.

3 szoba teljes berendezés \$76.65, 4 szoba teljes berendezés \$196.75. Includes images of furniture.

Három darab davenport készlet. Includes images of davenports.

Gyermekkocsik \$15.75 és feljebb, \$6.98 és feljebb. Includes images of baby carriages.

COYNE'S 2263-57 ONTARIO STREET. Teljes berendezések saját készlettel fűtési feltételei mellett.

Hungarian Sisters. A perth amboyi magyar római katolikus hitközségnek a következő könyvek kaphatók.

FIGYELEM! Szenvedő nők és férfiak! Dr. ALDEN 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

KIS HIRDETESEK

Keresem, állítok meg, vagy keresek... Keresem, állítok meg, vagy keresek... Keresem, állítok meg, vagy keresek...

MUNKÁT NYER - PARFI

Két ideális ember konyhai munkára \$2.00 napi fizetés és elvitás...

WOOD MILL MACHINE munkások

Állandó munka, jó fizetés. G. C. KUHLMAN CO. Vegye a Euclid Beach kártyát...

OPERATOROK

Első osztályúak a National Acme és Gridley automatik részére. Ugy a csanak esztergályosok is.

FERFIKAT KERESUNK

MUNKÁSOK KERESUNK gyártásos munkára, bányászokra, fémipari munkásokra, stb. Veddtek fel...

DONNER STEEL COMPANY

munkásfelvételi irodájában. 175 ABBOTT ROAD, BUFFALO, N. Y.

AUTO FRAME FINISELŐK

THE CLEVELAND TRACTOR CO. Stop 6 1/2 Euclid Ave. Cleveland, O.

LOGAN COAL OPERATORS ASSOCIATION

Vágyja ki az a címét a Grime meg, mert szükségé lehet nek.

MAGYAR Bányászok FIGYELEM!

Ha nincs megelégedve a munkájával, munkahelyét vagy lakását akarja változtatni, forduljon a Magyar Bányászok Egyesületéhez...

LOGAN COAL OPERATORS ASSOCIATION

VIZSZINTES FURÓGÉP MUNKÁSOK

THE CLEVELAND TRACTOR CO. Stop 6 1/2 Euclid Ave. Cleveland, O.

ANGOLUL BESZÉLŐ

ACME Automatik összeállító Gyakorlott emberek az 53 számú automatik csavar gép kezelésére.

ACME Automatik összeállító

Gyakorlott emberek az 53 számú automatik csavar gép kezelésére. Jó fizetés a megfelelő embereknek, nappali és éjjeli munkában.

STEEL PRODUCTS CO.

2206 Clarkwood, Cleveland, O. 175. 176. V.

Munkásokat keresünk

dolgozni nagy gyár körül. Állandó munka jó és rossz időben. A munka nem nehéz, mindössze tisztogatás és rakosgatásból áll.

THE CLEVELAND TWIST DRILL CO.

1262 East 49-ik utca, Cleveland, Ohio 174-76

50 szénbányász kerestetik

a No. 1. Gosline bányában Perry Co. Ohio állami piélen. Masina bányászás, állás-125-200 dollár között.

MUNKÁT NYER - NŐ.

Egy ügyes leány vagy idősebb asszony könnyű házimunkára felvételt kis családnak. Jó otthon Mrs. Galvin, 10914 Ashbury Ave, Cleveland, O.

Bejáró asszony

akkor munkára a Franklin Ave. 4005 szám alatt. Jöjjön este 6 óra után, Cleveland, O. 172-177

Egy jó szakács

és egy kizsoltó leány azonnal felvételt irodájában. 2517 St. John Str., Flint, Mich. 171-74

Operátorokat keresünk

rábáchoz, akár gyakorlati, akár anélkül. Angol nyelv tudása nem szükséges. Nagy fizetés. E. Sperling Co. 2212 Superior Ave., Cleveland, O. 136-

Standard Welding Plant-nél

The Standard Parts Co. W. 76th és N. Y. C. R. R. 175. 176. V.

LEÁNYOK

21 éven felüliek, könnyű gyári munkára. WILLARD STORAGE BATTERY CO. 246-86 East 131-ik utca Cleveland, O. 175. 176. V.

KERESKEDŐK

Keresem Lovrencsics János és Péter bátyámat. Felső-Ulyanuk szilvoniái illetőségű. Kérem őket vagy a felülük tudok engem értesíteni. Ferenc Horváth 711 Monson Str., So. Bend, Ind. 174-76

KERESKEDŐK

40 éves magános ember, kinek megalkarított pénze és jó munkája van. 63 dollár kereset. 1000 dollár éves bevétel. 1000 református nő ismeretségi köréből. Vallás, házomány nem hátrány. Csak tisztaságos női ruhák és cipők. H. Kovács Sándor 1760 West Dayton Str., Dayton, Ohio. 173-75

KERESKEDŐK

Keresem káncsalintást Árvai Mátyás sógorom. Kérem róla tudok címet velem tudni. Sógor, írjon vagy jöjjön azonnal, mert felesleges beteg. 88 Trimble Ave., Clifton, N. J. 173-80

MUNKÁT NYER - NŐ.

Több évi gyakorlati bíró pincézetnyel kénytelen alkalmat keresni. Levelet: Irma jelűleg, Szabadsg kiadóhivatalában 999 S. Main Str., Akron, O. 173-78

MUNKÁT NYER - PARFI

Figyelem! Karmester ajánlókot fúvó rész-zenekarhoz, esetleg ol- fúvó zenésztársaságra. Cs. Orme: 1000 Euclid Ave. Cleveland, O. 175-77

KIADÓ LAKÁSOK.

Két szoba, konyha és fürdő két gyermekkel családunk. 1730 Fulton Road, Cleveland, O. 175

2 szoba, fürdő, konyha

használati és magányos nőnek vagy fiúnak. 2168 West 44. Str., Cleveland, O. 174-76

Két butorozott szoba

két tisztességes embernek azonnal vagy el- sőbbre kiadható. 8917 Cumber- land Ave., földszint, a Vörös Kereszt patika közelében. Cleveland, O. 174-76

Egy szoba butorozott vagy anélkül

magányos nőnek lehet. 10104 Gar- berland Ave., hátlal az emeleten. Cleveland, O. 174-76

Butorozott szoba kiadó

magányos férfinak házaspárnak vagy magányos férfiaknak. 615 Main Str., Akron, Ohio. 174-76

2 szoba, konyha

fürdőhasználati gyermekkel családunk kiadó, esetleg gyermekvel is. 1836 W. 47 Str., Cleveland, O. 173-77

Egy szoba, konyha

kis családnak kiadó. 4110 John Ave., Cleveland, O. 174-75

Külön bejárta butorozott szoba

villany és fürdőhasználati egy tisztességes fiatal embernek aurasztás 1-re kiadó. 7402 Woodland Ave., ajtó 6. Cleveland, O. 175-76

Butorozott szob

nagy első szoba két tisztességes embernek kiadó fűrdőhasználati, kottizál vagy a nélkül. Tudakozdini lehet 1814 W. 90. utca, Cleveland, O. 174-76

Egy butorozott szoba

egy tisztességes embernek fűrdőhasználati azonnal vagy augusztus 1-re kiadó. 3801 Woodland Ave., a Peerless gyár közelében. Cleveland, O. 175-76

Egy szobas lakás

fűrdővel tisztességes gyermekvel párnak eme leten kiadó. 2712 East 64-ik Place. Cleveland, O. 175-76 V. 177-79

Butorozott szoba

fűrdőhasználati kiadó. 2805 Cumberland Ave., Cleveland, O. 175-77

Egy butorozott szoba

fűrdőhasználati fiatal embernek kiadó. 2075 West 29. Str., Cleveland, O. 175-76

Egy butorozott szoba

egy jobb fiatal embernek minden kényelme- mel ellátva kiadó. 2905 E. 83 Str. és Woodland sarak, ajtó 10. Cleve- land, O. 175-76

ELLÁTOTT NYER.

Két tisztességes fiatal ember el- látást nyerhet gyermektelen há- zásparná. V. E. 8935 Buckeye Rd. első emelet. Ajtó 5, Cleveland, O. 174. 175. V.

MUNKÁT NYER - PARFI

Figyelem! Karmester ajánlókot fúvó rész-zenekarhoz, esetleg ol- fúvó zenésztársaságra. Cs. Orme: 1000 Euclid Ave. Cleveland, O. 175-77

KIADÓ LAKÁSOK.

Két szoba, konyha és fürdő két gyermekkel családunk. 1730 Fulton Road, Cleveland, O. 175

2 szoba, fürdő, konyha

használati és magányos nőnek vagy fiúnak. 2168 West 44. Str., Cleveland, O. 174-76

Két butorozott szoba

két tisztességes embernek azonnal vagy el- sőbbre kiadható. 8917 Cumber- land Ave., földszint, a Vörös Kereszt patika közelében. Cleveland, O. 174-76

Egy szoba butorozott vagy anélkül

magányos nőnek lehet. 10104 Gar- berland Ave., hátlal az emeleten. Cleveland, O. 174-76

Butorozott szoba kiadó

magányos férfinak házaspárnak vagy magányos férfiaknak. 615 Main Str., Akron, Ohio. 174-76

2 szoba, konyha

fürdőhasználati gyermekkel családunk kiadó, esetleg gyermekvel is. 1836 W. 47 Str., Cleveland, O. 173-77

Egy szoba, konyha

kis családnak kiadó. 4110 John Ave., Cleveland, O. 174-75

Külön bejárta butorozott szoba

villany és fürdőhasználati egy tisztességes fiatal embernek aurasztás 1-re kiadó. 7402 Woodland Ave., ajtó 6. Cleveland, O. 175-76

Butorozott szob

nagy első szoba két tisztességes embernek kiadó fűrdőhasználati, kottizál vagy a nélkül. Tudakozdini lehet 1814 W. 90. utca, Cleveland, O. 174-76

Egy butorozott szoba

egy tisztességes embernek fűrdőhasználati azonnal vagy augusztus 1-re kiadó. 3801 Woodland Ave., a Peerless gyár közelében. Cleveland, O. 175-76

Egy szobas lakás

fűrdővel tisztességes gyermekvel párnak eme leten kiadó. 2712 East 64-ik Place. Cleveland, O. 175-76 V. 177-79

Butorozott szoba

fűrdőhasználati kiadó. 2805 Cumberland Ave., Cleveland, O. 175-77

Egy butorozott szoba

fűrdőhasználati fiatal embernek kiadó. 2075 West 29. Str., Cleveland, O. 175-76

Egy butorozott szoba

egy jobb fiatal embernek minden kényelme- mel ellátva kiadó. 2905 E. 83 Str. és Woodland sarak, ajtó 10. Cleve- land, O. 175-76

ELLÁTOTT NYER.

Két tisztességes fiatal ember el- látást nyerhet gyermektelen há- zásparná. V. E. 8935 Buckeye Rd. első emelet. Ajtó 5, Cleveland, O. 174. 175. V.

MUNKÁT NYER - PARFI

Figyelem! Karmester ajánlókot fúvó rész-zenekarhoz, esetleg ol- fúvó zenésztársaságra. Cs. Orme: 1000 Euclid Ave. Cleveland, O. 175-77

KIADÓ LAKÁSOK.

Két szoba, konyha és fürdő két gyermekkel családunk. 1730 Fulton Road, Cleveland, O. 175

2 szoba, fürdő, konyha

használati és magányos nőnek vagy fiúnak. 2168 West 44. Str., Cleveland, O. 174-76

Két butorozott szoba

két tisztességes embernek azonnal vagy el- sőbbre kiadható. 8917 Cumber- land Ave., földszint, a Vörös Kereszt patika közelében. Cleveland, O. 174-76

Egy szoba butorozott vagy anélkül

magányos nőnek lehet. 10104 Gar- berland Ave., hátlal az emeleten. Cleveland, O. 174-76

Butorozott szoba kiadó

magányos férfinak házaspárnak vagy magányos férfiaknak. 615 Main Str., Akron, Ohio. 174-76

2 szoba, konyha

fürdőhasználati gyermekkel családunk kiadó, esetleg gyermekvel is. 1836 W. 47 Str., Cleveland, O. 173-77

Egy szoba, konyha

kis családnak kiadó. 4110 John Ave., Cleveland, O. 174-75

Külön bejárta butorozott szoba

villany és fürdőhasználati egy tisztességes fiatal embernek aurasztás 1-re kiadó. 7402 Woodland Ave., ajtó 6. Cleveland, O. 175-76

Butorozott szob

nagy első szoba két tisztességes embernek kiadó fűrdőhasználati, kottizál vagy a nélkül. Tudakozdini lehet 1814 W. 90. utca, Cleveland, O. 174-76

Egy butorozott szoba

egy tisztességes embernek fűrdőhasználati azonnal vagy augusztus 1-re kiadó. 3801 Woodland Ave., a Peerless gyár közelében. Cleveland, O. 175-76

Egy szobas lakás

fűrdővel tisztességes gyermekvel párnak eme leten kiadó. 2712 East 64-ik Place. Cleveland, O. 175-76 V. 177-79

Butorozott szoba

fűrdőhasználati kiadó. 2805 Cumberland Ave., Cleveland, O. 175-77

Egy butorozott szoba

fűrdőhasználati fiatal embernek kiadó. 2075 West 29. Str., Cleveland, O. 175-76

Egy butorozott szoba

egy jobb fiatal embernek minden kényelme- mel ellátva kiadó. 2905 E. 83 Str. és Woodland sarak, ajtó 10. Cleve- land, O. 175-76

ELLÁTOTT NYER.

Két tisztességes fiatal ember el- látást nyerhet gyermektelen há- zásparná. V. E. 8935 Buckeye Rd. első emelet. Ajtó 5, Cleveland, O. 174. 175. V.

MUNKÁT NYER - PARFI

Figyelem! Karmester ajánlókot fúvó rész-zenekarhoz, esetleg ol- fúvó zenésztársaságra. Cs. Orme: 1000 Euclid Ave. Cleveland, O. 175-77

KIADÓ LAKÁSOK.

Két szoba, konyha és fürdő két gyermekkel családunk. 1730 Fulton Road, Cleveland, O. 175

2 szoba, fürdő, konyha

használati és magányos nőnek vagy fiúnak. 2168 West 44. Str., Cleveland, O. 174-76

Két butorozott szoba

két tisztességes embernek azonnal vagy el- sőbbre kiadható. 8917 Cumber- land Ave., földszint, a Vörös Kereszt patika közelében. Cleveland, O. 174-76

Egy szoba butorozott vagy anélkül

magányos nőnek lehet. 10104 Gar- berland Ave., hátlal az emeleten. Cleveland, O. 174-76

Butorozott szoba kiadó

magányos férfinak házaspárnak vagy magányos férfiaknak. 615 Main Str., Akron, Ohio. 174-76

2 szoba, konyha

fürdőhasználati gyermekkel családunk kiadó, esetleg gyermekvel is. 1836 W. 47 Str., Cleveland, O. 173-77

Egy szoba, konyha

kis családnak kiadó. 4110 John Ave., Cleveland, O. 174-75

Külön bejárta butorozott szoba

villany és fürdőhasználati egy tisztességes fiatal embernek aurasztás 1-re kiadó. 7402 Woodland Ave., ajtó 6. Cleveland, O. 175-76

Butorozott szob

nagy első szoba két tisztességes embernek kiadó fűrdőhasználati, kottizál vagy a nélkül. Tudakozdini lehet 1814 W. 90. utca, Cleveland, O. 174-76

Egy butorozott szoba

egy tisztességes embernek fűrdőhasználati azonnal vagy augusztus 1-re kiadó. 3801 Woodland Ave., a Peerless gyár közelében. Cleveland, O. 175-76

Egy szobas lakás

fűrdővel tisztességes gyermekvel párnak eme leten kiadó. 2712 East 64-ik Place. Cleveland, O. 175-76 V. 177-79

Butorozott szoba

fűrdőhasználati kiadó. 2805 Cumberland Ave., Cleveland, O. 175-77

Egy butorozott szoba

fűrdőhasználati fiatal embernek kiadó. 2075 West 29. Str., Cleveland, O. 175-76

Egy butorozott szoba

egy jobb fiatal embernek minden kényelme- mel ellátva kiadó. 2905 E. 83 Str. és Woodland sarak, ajtó 10. Cleve- land, O. 175-76

ELLÁTOTT NYER.

Két tisztességes fiatal ember el- látást nyerhet gyermektelen há- zásparná. V. E. 8935 Buckeye Rd. első emelet. Ajtó 5, Cleveland, O. 174. 175. V.

MUNKÁT NYER - PARFI

Figyelem! Karmester ajánlókot fúvó rész-zenekarhoz, esetleg ol- fúvó zenésztársaságra. Cs. Orme: 1000 Euclid Ave. Cleveland, O. 175-77

KIADÓ LAKÁSOK.

Két szoba, konyha és fürdő két gyermekkel családunk. 1730 Fulton Road, Cleveland, O. 175

2 szoba, fürdő, konyha

használati és magányos nőnek vagy fiúnak. 2168 West 44. Str., Cleveland, O. 174-76

Két butorozott szoba

két tisztességes embernek azonnal vagy el- sőbbre kiadható. 8917 Cumber- land Ave., földszint, a Vörös Kereszt patika közelében. Cleveland, O. 174-76

Egy szoba butorozott vagy anélkül

magányos nőnek lehet. 10104 Gar- berland Ave., hátlal az emeleten. Cleveland, O. 174-76

Butorozott szoba kiadó

magányos férfinak házaspárnak vagy magányos férfiaknak. 615 Main Str., Akron, Ohio. 174-76

2 szoba, konyha

fürdőhasználati gyermekkel családunk kiadó, esetleg gyermekvel is. 1836 W. 47 Str., Cleveland, O. 173-77

Egy szoba, konyha

kis családnak kiadó. 4110 John Ave., Cleveland, O. 174-75

Külön bejárta butorozott szoba

villany és fürdőhasználati egy tisztességes fiatal embernek aurasztás 1-re kiadó. 7402 Woodland Ave., ajtó 6. Cleveland, O. 175-76

Butorozott szob

nagy első szoba két tisztességes embernek kiadó fűrdőhasználati, kottizál vagy a nélkül. Tudakozdini lehet 1814 W. 90. utca, Cleveland, O. 174-76

Egy butorozott szoba

egy tisztességes embernek fűrdőhasználati azonnal vagy augusztus 1-re kiadó. 3801 Woodland Ave., a Peerless gyár közelében. Cleveland, O. 175-76

VASÁRNAP
SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLÉKLETE

MEGJELENIK
MINDEN
HÉTEN

ALKONY

SZABÓ K.

Szent Anna asszony köntöse.

Irta: SZ. SZIGETHY VILMOS.

BARACKLIGET helységét hasztalan fogja bárki is keresni a mappán, úgy sem akad rá. Egészen másképp hívják azt a falut, melyben az alábbi történetet hallottam. En ugyan éraködtem, hogy legenda ez gyermekek, de az emberek a történethez ragaszkodtak, elhatározásukat pedig kénytelen vagyok én is tisztelni.

Történet tehát Barackligeten, hogy valamikor régen hitbuzgó asszonyok szobrot emeltek Szent Annának. Nyár derekán mikor javában állt a takarás ideje, meghonosították az ő alakját s imádságot mondtak előtte, főleg áldott állapotban levő menyecskéik, hogy a születendő kised — ha leány lesz — legyen olyan jámbor életű, istenfő, mint ő maga volt.

A szobor a Tisza partján díszlett olajfa-parkban. Sok-sok olajfa volt itt és édes illattól terhesé vált a levegő, a mely azonban mégis csak édes volt. A nehéz ágak ráhajoltak a szent asszonyra, némelyik lopva még finom metszésű arcát is megérintette, amin aztán főleg suhanó fecsék tudtak fölülte nagy mértékben megbotráncolni.

Tartozom az elmondásával még annak, hogy a középkori generáció nem volt errefelé olyan ajtatos, mint a két szülő. De hát ezt nem is lehet esodálni. Az egyiket megkapja a misztikus legelső szellemében és öntudatlanul mormolja az imádságot. Serdülő korban annyi új benyomás lepi meg, hogy állandóan két-kétben van, melyik után induljon, csupán a lecsűrődött megállapodást.

Ezek a fiatal népek ott süntörögtek állandóan a szobor körül, mert hiszen emlittem már, hogy itt virágostak az olajfák, azoknak az illata pedig ráfekszik a szívre és megremegteti, ha ugyan hiányos-nék a maga ereje a megindulásban.

A szent asszony hosszú fehér köntösét viselt, nem látszott ki abból más, csak a saruja orra. De ennek a köntösnek már nem volt minden része fehér, ellenkezéleg az alsó szegélyén nevek tolakodtak, többnyire kettős nevek. És ezeknél mindig legényt illetett az egyik, leányt a másik, összekötve egy ormótlan rajzu rózsafüzérrel, ceetleg szivformába zárva.

Körülbelül közhitté vált, hogy ennek a köntösnek a szegélyéről indul az örökké való életbe minden frigy s hasztalan megy bárki is előbb a naphoz, semmi se lesz a dolgból, ha előzetesen nem kerül a nevük Szent Anna asszony finom mivű saruj közelébe. Ha azonban odakerült, nincs akkor a földön semmi hatalom, a mi sétválasztana két egymásnak ígérkezett szívet.

A Lichownik-fiu, aki valamerről a tótok vidékéről került a Tisza mellé, akkoriban már ott szerepelt a névsorban alkalmadtán, mikor szóbahozták előtte Literáty Piroskát, nem is tiltakozott olyan nagyon a meggyanúsítás ellen. Ambátor missoda beszéd az, hogy tiltakozott volna! Az ellen, amit az egész falu olvas? Együtt járó, két L. betű emberfia vajjon van-e még esen a tájon?

Egészen más lapra tartozik, hogy Piroka nagyot pirult ilyen ceetekben, hiszen úgy szép a leány, ha pirul! Meg aztán az ilyen hirtelen elvörösödés erősi meg a legközelebb híreszteléseket.

— Ne pirulj már, hugám, hiszen olvastam a nevedet a szobron, — mondta az öreg jegyző.

BOLOND BÖLCSESEGEK.

— Életünk egyik felét bolondságok elkövetésével tölthük el, másik felét annak helyrehozásával.

— A túrelmesre több erőfeszítés kell, mint a tetterre.

— A sikertől sohasem kérdezik, honnan jött.

— Sok ember csak akkor lelkesedik valamiért, ha káromkodik mellette.

A tiszteletesné asszony — maga is pápista, — megtoldotta valamivel, amit mi elfelejtettünk följegyezni.

— Már pedig azt csak a Tisza vize mossu le onnan, emberi kéz szentségtörést követ el vele.

— A Tiszának pedig lesz esze, hogy bele ne avatkozzék halandók dolgába, — adta be a garast a kántortanító. — Hiszen árviz kellene ahhoz, hogy idáig érjen!

Ezzel aztán az árvizre került a beszéd s helyi tudósok kimutatták, hogy bármilyen rakoncátlan is a Tisza, annyira nem ment el a jó dolga, hogy ekkora magasságokra törekedjék, mert akkor már- már önti is a falut.

A Lichownik-fiu azonban szélesap legényke volt s hogy közeledett az eljegyzés ideje, többet mulatozott a városban, mint a mennyit otthon tartózkodott. A városi levegő pedig méreg a szerény keretekhez szokott ember számára, az megtörte a falusi igényeket s olyan panorámát nyújt az összehasonlítás révén, hogy a Lichownik-fajta egyének egyszerre csak kerülni kezdi a Pirokát.

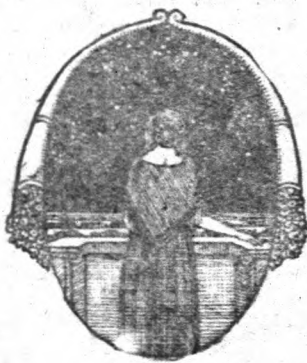
— Valami baja van? — kérdezte dupla aggodalommal a leány.

— Nincs... Semmi bajom nincs...

— Maga olyan titokzatos.

Akkor azt hazudta, hogy beteg, gyógyulni jár a városba, holott a bent járó népek beszédéből éppen az tűnik ki, hogy most csak bele a léhaság nyavalyájába, a beteg pedig a barackligeti kis leányok sorából kerül elő.

Ezeket a dolgokat már asztében hosszában tárgyalták, sőt, hogy jött a tavasz és Lichownik Gyuri az elcsúszt farsangon egy bált sem rendezett, felháborodva ennyi emberi gonoszságon az Úr, ráparanc-

Nász.

*SZILAJ kedvben tüzel a lelhem.
Vén pogány ősi, ha lától engem,
Hajh!... két vak csillag de felragyogna!*

*Egy ezredéig bolyongtam holtan,
Kiszáradt törzsnek csup lelke voltam
S szittyá elődök sarja vagyok ma.*

*Vén pogány ősi, ma van a nászom!
Dobogó, ringó heblemen lángol
Szép hitvesemnek rubintos fürtje...*

*Az éjszakában őrtüzek égnek,
Százszor csattan fel daccal az égnek
Száz deli hirnök száz csatakiürtje.*

*Vén pogány ősi, ma volt a nászom,
Csendesen pihen lány nyoszolyámon
Fehér virágom, szendergő máhám...*

*Hajh, pogány ősi, a fajod él még! —
En megimádom a csillag fényét
Szerelmesemnek halovány vállán.*

TARNÓCY ÁRPAD.

csolt a Tiszára, hogy masirozzon ki a medréről.

A rakoncátlan folyónak nem is kellett sok biztatás. Ugyám, mondta, várta ő ezt a parancsot! Az első éjszaka előtűtte a füst, ezüstös csillogású vize lágyan simogatta a galyakat, mintha engesztelni akarná, hogy hát hiszen ne haragudjatok olyan nagyon, nekem is kell olykor valamit cselekednem!

Mánap délelőtt künny kigyószott az ártéren kívül, utakat vajt magának, egyre tovább merészkedett, déli harangóra a templom előtt jött. A harangosó mikor észrevette, aban hagyta a munkáját s nekiiramodott a világnak, jóllehet most kellett volna figyelmeztetnie mindenkit a veszedelemre.

Ambár dehogy kellett, látnivaló volt ez ugyis.

A félénkebb természetűek kocsi rakták a java holmijaikat, bögönyerítő jószágok igyekeztek versenyt rémulni az emberekkel s aggodó lányasívek sóhajtoztak, mert ki másnak jutott volna ez eszébe, mint nekik:

— Teremtő szent Isten, mi lesz a szoborral!

Piroka lehajtotta fejét a diván sarkába, úgy szokogott.

— Az Isten sem akarja, hogy igaz legyen. A Tisza vize fogja lemosni.

A rózsafüzér társulat akkor elcsúszt vakmerőséggel neki vágott a falnak: Szent Anna asszonyt meg kell menteni. A talapszata csak maradjon, de négy izmos ember elhozhatja a szobrot.

Hát mentek is, bokán felüli vízben ugyan, de mentek.

Szemköt velük menekülők, akik futnak a veszedelem elől, amibe őket belekergeti a hitbéli köteletség.

A szent asszony feje fölött most kezdtek rügyet bontani a fák, bágyadt crejú napengár fotta körül a homlokát, a víz azonban itt már nagyra nőtt. Az ellepi a derekát is annak, aki a közelébe merészkedik, megállt tehát majdnem a cőlnál, már az a pár asszony, meg leány.

S hogy álltak volna, minden lelki erőkre szükség volt, hogy el ne esdüljenek.

A víz már pirosos rétegeket sodorva egészen a szobor talpazatánál járt, most, most halad fölfelé s ellep mindent. Szent Anna asszony pedig csak tovább is mosolygott fájdalommal mosolyával, azonban keskeny két kezével megemelte a köntösét, a melyet csunniféle szenny nem érhet.

Est többen is látták, mesélik még most is öreg népikék, akik fiatal leány korukban jelen voltak és föltétlenül hitelt érdemelnék. Lichownikné, született Literáty Piroka néni, a galambos haju örege, akár csak is tesz rá. Mert másnap, hogy a Tisza visszahúzódott a medrébe (minekután előtűtte a gyöngé gáttal védett káptalani földeket), a falu előjárósága megállapította, hogy meddig ért a víz. A magasság negyedméternyi volt mindenütt a szobor talpazata fölött, de a szobornak semmi haja nem ceet, még csak hujja sem volt. Továbbá ugyancsak a fenntisztelt örege erősi, hogy boldog emlékeztű Lichownik Gyurit esen esoda fordította meg elhatározásában. Hiszen igaz is: ha már Szent Anna asszony védte és respektálta a köntösén levő névalírásokat, lelkiismereti kötelesege volt ez neki magának is.

BOLOND BÖLCSESEGEK.

— A szépség lélek nélkül olyan, mint a fényes lepke szárnyain lévő himpor. Ha ledörzsölődik, csak a csunya féreg marad meg.

— Sok gyermek szeméi egyék, mint még egy hibával több, amelyet egy könyvelni apa elkövetett.

— A világ legszebb asszonya — a nő az esüt dollárokon.

ÉLJEN A SZERZŐ!

IRTA: FEHÉR SANDOR

A SÖTÉT nézőtérén kedélyesen csipkedte egy más veséjét a főpróba népsége: a kritikusok, az el nem játszott szerepek keserű színészei, a fel nem dolgozott drámai ötletek főlényes szerzői, és még egy-két jó ember, aki nem is akar drámát írni, se nem játszani; ezek többnyire bejutott könyvelők, akik merészen tudtak járni a folyosókon és beengedték őket a nézőtérre.

Uj ember darabja. De hol a szerző? Ki látta, Ki tud róla? Miért nincs itt?

A szerző: Vida Mátyás, pénztáros az Első Nemzeti Bank Részvénytársaságnak, idegesen izgott a ketrecében; a rács előtt még egy csomó ember, szolgák, zsenge gyakornokok, csendes, tompa hősök, akik köszönős rabszolgasággal hurcolják az oldalukon, kopott, fekete táskában a mások ragyogó, eleven ezreseit; oldalukon nehéz pénzek, a vállukon, fejükön butító; életük felett 'röhögő nyomorúság.

A pénztáros ur kitette az óráját:

— Siessenek; tizenegy óra, zárunk.

Buzgó tolongás, repedezett, vörös öklök gomolyognak be a rácsra, a pénztáros hisztérika, ruganyos keze szédítő biztosítással lapozza a bankókat, caustatja az aranyakat; megszokott, a megvetésig ismert pénzalakok, oda is alig néz.

Az ajtó nyílik, csukódik, az utolsó ember is dülöngél kifelé, utközben még olvassa a pénzt; az ajtóban megáll, újra olvassa; aztán félszeg gyávasággal visszalendül a rácshoz.

— Kérem, husz koronával kevesebbet tesszék adni.

A pénztáros tudja, hogy ez lehetetlen. A szeme, a feje is tévedhet, de a keze, az pontos, finom, millió idegrugón járó egyéniség; az el nem téveszti. Mégis, kivész a pénztárból husz koronát, odacsapja.

Az ember bámul. Ilyen még nem esett; mások gorombaság van s kívül, hogy a pénztáros jól számolt. Bárgyu tekintettel marad hol a husz koronára, hol be a rács mögé.

— No, menjen. Megkapta, hát menjen.

Leocsapja az ablakot s reszkető fáradsággal ül be a székbe. Az óráján fél tizenkettő lesz, a főpróba már megkezdődött. A darab, O, a darab. Most megy a munkászvezér az igazgató elé, az ajtó mögött ezer goromba torok, két-annyi buta, ölmos öklöl. Vajon mit szól hozzá a kecskeszakállas kritikus; mert azon fordul meg.

Rácsap az öklével az íróasztalra s utána felszisszen a fájdalommal ütéstől. Mindig csak a darab, tele van a feje, az idegei mind odafutnak a darabba, egészen hozzá van kötözve minden érzése, gondolata. Minek is ir egy pénztáros darabot.

Az asztalon tintafolt. Szép, kerek packa. Mégis, ott az egyik szélén esorbás. Hogy ezt eddig nem vette észre. Ki kellett volna rajzolni szép kerekre, már régen. Csak az szép, a mi sima, szabályos. Az élet is, ha laposan, pontos vonalak között terül. Nem jó, ha kiesorbul, ha kiugrások törnek meg. Lám, az ő élete is. Milyen szép, buta pénztáros-élet volt, aztán megírta ezt a darabot. Mi sodorta őt ki a békás kerekéből, miért kellett neki ezzel a fájdalommal átorkálni a kiesorbítani az életet?

A pénztár két ajtaja gögös nembánomsággal tárva. Belenéz. Bankók, aranyak. Az egészet úgy látja, mint egy fekete, utálatos, vastag ördögöt, kitérte a pofáját, belül kék meg piros nyelvecskék, csillogó fogak kigyóznak, rezegnek, incselkednek. Dühbe jön:

— Henegetek? Kitépen a nyelveket, kitéröm a fogakat, az egészet szanaszét taposom. Utálatosak. Henegetek? Ur vagyok még! Uro-tok!

Végigdörzsöli öklével a homlokát. Forró. Belül is. Pedig nagyszerűen hideg pénztáros-fej volt ez azelőtt. A pénz azelőtt is incselkedett: csak mosolygott rajta. Ura volt a bankóknak, aranyoknak, száraz kézzel tett-vett köztük, számolta, rakosgatta, mint látadásra, hatalomra kész, de hideg erővel lenyűgözött rabszolgákat.

S most henegetnek. Szemtelen vigyorgással látja az ördög-a torkát, a nyelvek feléje nyulnak, visszahúzódnak, az aranyak élükre állnak, gurulnak feléje, körbe, tőle.

Beocsapja az ajtókat. Pontos, vastag dördüléssel csukódnak, semmi ingás, döngés. Biztosan, szilárdan áll a szekrény, az ura meg reszket a székben.

Egy hónapja. A darab már a színházban volt, már tanulták. Gyöngéd szerelemmel kuttatta, hogy mit mondanak a színészek, szoretik-e, lesz-e belőle valami? A lelke elvált az Első Nemzeti Banktól, beköltözött a színházba, ott élt, tüzesedett a művészet izzó, kinnzó, homályos göszében, esténként pedig Vida Mátyás, a banknak ellendült pénztárosa duhaj mulatságokban tozódott apró, még rövidruhás kórta-leányokkal. És azok beszélték neki a darabról, közben pénzt ettek, rengeteg pénzt, többet, mint a memyivel egy pénztáros etethet.

Egy délelőtt ott ült a ketrecében. Az ördög kitérte a száját. Mérges lehellet csapott ki belőle. Halk, kigyózó hangok jöttek, ki nem fizeték, szorongató váltókról sziszegtek, mézes szavak nyultak ki... a darab, az ugyanis sokat hoz, abból vissza lehet tenni... tompa szükségérzettel belenyult. Markolt. A keze azokatlan mozgása a pénzek közt, a szemének számolás-nélküli kinosfalása forró lába tüzelte. Markolt, döszölt, volt vagy százezer korona. A rabszolga elhatárolódott, Vida Mátyás, a pénzek ura alázatos vágyakozással megadta magát neki.

S ma szemtelenül henegetnek a pénzek. Persze.

Háromnegyed tizenkettő. Az első felvonásnak biztosan vége. Neki ott kéne lenni. Miért nem megy el? Itt ül és vár. Mire Persze. Leszámolás lesz.

A hivatalnok urakat megkérték, hogy senki el ne hagyja a bankot; ő tudja, miért. Gyanyu-kigyócskák siklottak a levegőbe: a pénztáros ur tegnap nem volt hivatalban, előtte egész éjjel mulatott, nőekkel, pezsgő cigány pénz... istenem, hisz ezt meglehetne érteni; a darab láza, közel van, az ember barátkozik a színészekkel... Hát most pénztárvizsgálat lesz. El kéne menni. Nem lehet. Biztos hogy a házat titkos kének, rendőrök őrzik. Elfogják, aki menni akar. Mégis, hát ha keresztüleszhatna. Itt nem tud maradni.

Esztelen elhatározással feláll. Veszi a kabátját kalapját. Ki a lépcsőre, le, senki. A kapuban szeretne megállni, óvatosan körülnézni, nem mer, csak kimegy rajta, köszönősen ravasz nyugodtsággal. A sarkon ujságot vesz, olvassa. Oldalt sandit, egyszer félig hátra is fordul, ki tudja, hányan kísérik. Aztán megáll. Várja a villamost. Beül. Ott senki se szállt fel. Mi az? Nem is figyelik? Ahá. Odabenn az a vastag, aranylancos. Számár, olyan, mint egy vidéki bérlő, azt hiszi, őt megtévesztheti; egy megállival előbb ült fel.

A rab hajószakács dala.

OTHONOMTÓL messze vetve,

Sírva sanylem ezt a létet;

S haj, azoknak, kik gyötörnek,

Szök uri dus ebédet.

Szép halak, melyek imént még

Ért vergődtek lent a földön,

Tört szemekkel néznek, — anyyi

Allatot kell így leölnöm.

Jámor állatot kell ölnöm,

Szép gyümölcsöt tisztogatnom

S gögös ellenségeimnek

Ritka fűszert válogatnom.

S mig kezem a lámpafénynél

Fájva dusskál illatokban,

Szivesem a szent szabadság

Végtelen szerelme dobban!

Othonomtól messze vetve,

Sírva sanylem ezt a létet!

S haj, azoknak, kik gyötörnek,

Főzők pompás, dus ebédet!

FRANYÓ ZOLTAN.

Most lép. A vastag ülve maradt. Persze. Kézről-kézre adják. Talán tizen, tizenöt is figyelik. A színházhoz kellene menni. Nem lehet, ott biztosan várják, hátha a bankban rá is jöttek már és keresik. Istene, sietni kell, haza már nem de összevásárolni, amit kell és elutazni.

De a darab? Este se legyen itt? Nagy, óriási siker lehet, talán sűrű, rengeteg pénzeket hoz, hisz erre gondolt akkor is, amikor... belemarkolt. Vissza lehetne adni, csendben, titokban az egészet. Nem lenne semmi... Csikázva futkos kis, ismeretlen utcácskákban.

A bankban ekkorára már összeültek az igazgatók. Mit kell tenni? Több minf száz-ezer korona hiányzik. S meg is szökött. Hogy nem őriztették a kaput. Gondolhatták volna. Nem volt elég megkérni a tisztviselőket, hogy el ne menjenek. Akinek sürgős volt, el is ment. Aztán összevettek azon, hogy ki a hibás. Egyikük, akinek a felesége angol felolvasásokra jár, azt mondta, hogy maradjon csendben az egész, ma lesz az első előadás valami darabjából úgy tudja, hogy az ilyen számársággal fizetni szoktak; hátha visszatérülne valami. A többi lehurrogta. Csak a színházzal ne kezdjenek, azt nem szabad belekeverni egy komoly pénzintézetbe. Meg aztán mennyi térülhet vissza?

Végül megállapodtak benne, hogy a rendőrség azonnal keresse; talán még el se utazhatott, vagy, ha igen akkor sincs messze. Hogy jobban menjen, ötezer koronát adnak annak, aki elfogja. Hiszen a pénzt még el se költötte, hátha legalább a fele visszajön.

Vida Mátyás az öt ezer koronával megdrágult fejét, zubb, dadogó, felforrat fejét dühös elszántsággal vitte neki a veszedelemnek. Ott esetlett tüntetett magával, ahol a legtöbbben járnak. A kis utcákból visszakerült a nagyokba, folyott bennük a többi lófutó emberrel, nekiütődött egy-egy élesszeműnek, vastagigumnak, azt hitte mindegyikről, hogy detektív. Egészen megvadult estére szinte kiáltotta:

— Én vagyok. Nesztek. Hires ember, kell-e?

Észerte a hírességét. Még az utcákon senki se tudta, hogy ki ő. Senki se törődött még vele. De ő szinte felkínálta magát; a fejébe ment a saját, nagy érdekessége.

Hideg párákba keveredett, füstölt az emberek lehelle. Vida Mátyás hét óra után öt óráig ült már a színház-környéki utcákban. Asszonyok, lányok, fehér főkötőkkel a fejükön, fázós sietéssel ringatták édes testöket a színházban: mosolygó, járó cukorsüvegek. A szerző belemosolygott az areukba, beledugta fejét a kilehelt párájukba. Mind az övé volt, mind az a sok ember, asszony ő érte, ő hozza meg; az ő szavára.

A fejében ravasz óvatosság kezdett terjedni. Meg kell tudnia, hogy mi van a darabban. De vigyázni, a környék veszedelmes, lesnek rá biztosan. Nem megy közelebb. Csak itt a kapualjában fog meghúzódni, hallgatni, megvárni, amíg kijönnek az emberek.

Benn a színházban megkezdtek. Az ezerfeji megigazitotta az ülést, üdvözölte a szomszédokat, kifujta az orrát a mire ezekkel elkészült, a színpadról már igazgató, verbe, idegekbe taposó szavak rohantak le, a homlokok összeráncolódtak, komor, zord, haragos emberek lettek a nézőtérre, még egy hatalmas izgalom, aztán fellélegzés, vége az első felvonásnak, vihar, taps, kiáltozás, majd egymásra bólintanak az emberek, hogy nagyszerű, az asszonyok végre egészen kinyitják a félve zörögött cukros papirokat.

Zajongó, mozgalmas felvonásköz, egyszerű csillogó lészuhog szerzetesjével; esti lapok jöttek, borzasztó, a szerző sikkasztott, három egész hasáb róla, ötezer korona, aki elfogja, istenem, mi lesz, itt van-e, no, ez rettenetes érdekes.

A színház igazgatója ugrál erre-arra, dörzsöli a kezét, még nem tudja, óriási botrány lesz-e, vagy száz előadás, de nagyszerű dolog, épp ma pattant ki.

A függöny felrohan. Mindenki izzó kíváncsisággal hallgat.

A szerző nézi a színházat. Fal mentén, sompolyogva húzódik közelebb, tovább nem

lehet, ott igen világos van. Ni, ez nagyszerű, ez a sötét kapumélyedés. Itt ki lehet várni a végét.

Lázasan rohanó negyedórák. Vida Mátyás fejében lejátszódik az egész darab, most vége a második felvonásnak, mit csinálnak az emberek, tudják-e mári Utolsó felvonás, a nagy, a vasok erejű jelenet, van-e tombolás? Vége. Most kell végzödni, talán vad ordítás a szerződért, biztos, hogy hívják, ő megy, muzsáj menni, akármi lesz, nagyot libeg, kiugrik a kapuból; ekkor szétjárul a színház fala, meleg, feleségizott embertömeg szdul ki és szétömlik ezerfelé.

A szerző már ott cikáz közöttük, lesi a szájukat, a hallása idegpattanásig feszül az ezerfelé figyeléstől.

Siker. óriási lelkesedés, rengeteg taps, a szerzőt tíz percig hívták. Ezeket a ragyogóan színes rongyokat gyömszőllő be habzsolva a feje. Tovább megy. Hallani akar még. Ekkor

a nyakára vastag, husos ujjak kapcsolódnak. Bögtön elerosztik, ő arra villan: bajussis, vastag szájából zug feléje:

— Jöjjön. A rendőrségtől vagyok.

Tür, kis sziget torpon össze hirtelen egy néhány emberből. Még nem érik. Ekkor felismeri valaki: a

— A szerző!

Vida Mátyás lendít egyet a testén. Éles erő villan az izmaiba, szétcsap, már kinn van, már rohan, be, sötét utcákba, nagy, kétségbeesett ugrásokkal.

A sziget megmozdul. Hajrá! Utána! Ott rohan a szerző. Utána huszan, aztán többen, sokan, legelő egy cilinderes, zsöllyében volt, nagyszerű futó, néhányan a támlásszékekből, egy-két asszony is, rohanó cukorsüveg, most a karzatbeliek törnek előre. Jobbra az egész, hogy fut a szerző! De a cilinderes már ott van, gáncsot vet, ez sport-ember, Vida Mátyás

elvágodik. Tizen is segítenek föltápaszkodni. Aztán fogja mind.

A szerző áll, liheg, fujtat, körülnéz, nem érti. Hisz ezek élveztek, gyönyörködtek, tapsoltak.

Felharsan valahol:

— Ötezer korona. A fele az övé; az a cilinderes, ott.

Aztán megindulnak, ott a rendőr is, karongfogja.

Vida Mátyás csendesen szól a megvérezt szájából:

— Kocsiba.

Kerül az is. Mikor beülne, odasikkan a fülébe:

— Éljen a szerző!

Arrakap a szemével. Szurtos, kis inas ordít, kalapját felhajtja a levegőbe, aztán belerug, három másik gyerek verekedve kap utána.

Aztán csak tompa, sötét kocsirobogás.

SZÉLHÁMOSOK.

Írta: H. LEE.

A Nikolai boulevard a tengerparti orosz város legszebb utjának egyik sarkán két ur ütközött össze. Az egyik a megtestesült elegancia, nyakkendőjében hatalmas gyémánttű s kifogástalan kestyűk ujjain, míg a másik meglehetősen kopott kabátban és szirpecses nadrágban.

— Pardon — mondta a két ur egyidejűleg. Megemelték kalapjaikat a megnézték egymást, minnek folytán a legnagyobb meglepetés rajzolódott az arcukra.

— Hull — kiáltott a jobban öltözött.

— Tényleg ön az, Johnston — kérdezte a másik, s örömmel rázták meg egymás kezét.

— Hogy került ön ide, Oroszországba? — kérdezte Hull.

— Üzleti ügyben vagyok itt. És ön?

— Szentén üzleti ügyben.

— Önnek rosszul megy?

— Mindenesetre nem olyan jól, mint önnek!

— Jöjjön kérem. Majd egy bérkocsin Josep-hoz megyünk reggelizni. Ön természetesen az én vendégem.

Beszálltak egy bérkocsiba és amennyire a sovány gebétől tellett, meglehetősen gyorsan hajtottak el.

Mr. Hull és Mr. Johnston régi jó barátok voltak. A hely megnevezése, hol a két ur megismerkedett, egy kissé kínos. Egyike volt azon gyönyörű állami intézeteknek, amelyekben bizonyos egyének bizonyos időre államköltségen kényeszerlakást és ellátást kaptak. Ezen intézményeket a "durva" angol nyelv "börtön"-nek nevezi. Megismerkedésük előtt Mr. Johnston egy New York és Southampton között közlekedő gőzös játékszobájában rajtakapták, midőn a "Bridge" játéknál "feltűnő" szerencsével nyert.

Mr. Hull-nak pedig "egy szerencsétlen véletlen" folytán podgyása között oly értékű tárgyakat és drágaköveket találtak, melyek egy ismert londoni ékszerárubából tűntek el.

A fent tárgyalt és részletezett intézményben a két ur egy közös szobába, ugynevezett "cellába" került s e véletlen folytán barátság fejlődött közöttük.

A pineér már a harmadik üveg burgundit szolgált fel. Egymással szemben ültek egy nehéz függönyökkel elzárt kis "Kocsi"-ban, ahol beszélgetésüket avatatlan fül nem hallhatta.

— Igyon kérem — folytató a pineér távoztával a félbeszakított társalgást Mr. Johnston — és ha

valami jó vállalkozást tud, mely-nél egy értelmes társ segítségére van szükség, akkor számíthat rám.

— Hát, tudnék valamit, — feleli Mr. Hull, mialatt kiürített poharát az asztalra helyezi.

— Akkor hát halljuk.

— De forgalmi tőke is szükséges.

— Mennyi?

— Tízezer rubel.

Mr. Johnston kezével jobb kabátzsebére ütött.

— Itt van!

— Egyenlő osztozkodás.

— All right.

Déli 12 óra körül a város legnagyobb utcájában a "Deribassovskaja"-ban levő Lattinoff-féle zeneműkereskedésbe, mely hangversenyek rendezésével is foglalkozott, egy elegánsan öltözött idegen lépett be. Az egyik kiszolgáló segédnek átadta névjegyét, azon megjegyzéssel, hogy a főnökkel kíván értekezni. A legnagyobb készséggel vezették őt az üzlet mögött levő főnöki irodába, ahol egy idősebb, határozott megjelenésű ur, Lattinoff, a főnök, udvariasan eléje lépett.

— Parancsoljon helyet foglalni — kezdé a beszédét Lattinoff. — Mivel lehetek szolgálatjára?

Mr. Johnston, — kinek névjegyén természetesen más név: "Ernest Godefroi" volt, — leült.

— Impresszárió vagyok és egy hangversenyt akarok rendezni ebben a városban. Ehez szükségem volna egy alkalmas helyiségre, zenekarra és egy jegyárúsító helyre. En itt égen vagyok. Az "Astor" szálloda igazgatója Önhez utasított, tehát kérem: hajlandó-e ön elvállalni?

— Szabadna érdeklődnöm, ki az a művész vagy művész, akit ön fölléptetni óhajt?

— Caruso.

Az öreg ur még a száját is nyitva felejtette a meglepetéstől.

— De hisz ez nagyszerű! Főmenáris! Városunk lakossága igen nagy kedvelője a zene- és ének-művészetnek és már igen régi vágya a nagy énekes meghalgatása, na és amellet rendkívül gazdag is, úgy, hogy előre is biztosíthatom óriási bevételről.

— Tehát számíthatok önre?

— Természetesen. És a terminus? Már mint, hogy melyik napon legyen a hangverseny megtartva?

— Körülbelül egy hét múlva. A napot majd még megállapíthatjuk. Ami pedig a hangverseny helyiséget illeti, ezt teljesen önre bízom.

— Rendben van. A legalkalma-

sabb az "Arkadia", ezen teremnek kitűnő akusztikája van és e mellett helyben a legnagyobb.

— Tehát az Arkadia.

— Bögtön érintkezésbe lépek az Arkadia tulajdonosával és amennyiben önnek alkalmas, a szerződést is megkötjük még ma.

— Helyes. Ertesítse az Astorszállodában várom.

Az urak a legszívesebben bucsúztak egymástól. A szerződést a délután folyamán megkötötték. Megállapították a hangverseny napját és a helyárat. Az impresszárió megfelelő összeget helyeztetébe hirdetésekre és kikötötte, hogy legkésőbb holnapután reggel kezdődjön a jegyeladás s mint-hogy a nyomdász erre az időre megígérte a jegyek szállítását, ennek sem állt utjában semmi.

Caruso jön! Mint a bomba, úgy hatott e hír a város lakosságára. A kedélyek felizgultak s a reggeli újságot olvasó közönséget nem érdekelte a Duma megnyitása, a forradalom Portugáliában, a perzsa zavargások, csak egy hír: Caruso jön!

Mindenekelőtt természetesen igyekezett mindenki egy jegyre szert tenni, úgy, hogy az nap reggel, melyre a jegyárúsítás megkezdése kitűzött, népvándorlás-szerű felvonulás artot a Lattinoff-féle zeneműkereskedés felé, melyet valóságos megostromoltak.

A megtépett és összevert szerencséseket, kik az üzletbe bejutottak, a jegyárúsító pénztárnál egy nagy tábla fogadta:

"A Caruso-hangversenyre minden jegy elkel".

És ha a cár személyesen jött volna egy jegyért, hát őt is elutasították, mert ahol nincs semmi, ott a cár is elveszti a jogait.

Godefroi ur, midőn a délelőtt folyamán értesült a történetéről, a legnagyobb csodálkozásának adott kifejezést Lattinoff ural szemben.

— Hogy lehetséges, hogy a jegyek mind elkeltek, még mielőtt a tulajdonképeni árusítást megkezdtek.

Az öreg Lattinoff elégedetten dörmögte kezét.

— Mindenesetre könnyű üzlet volt. Ma reggel épen teámat fogyasztom, üzletem még zárva volt, midőn egy rat jelentenek, ki velem beszélni óhajt. Miután irodámba lépett, boesánatot kér, hogy ily korán zavar, de egy nagyon sürgős üzletet szeretne velem lebonyolítani, t. i. az előbb olvasta a Caruso-hangversenyre vonatkozó falragaszokat és ettől indíttatva az összes jegyek átadását azon-

nali készpénzfizetés mellett kéri. Neki üzleti szándékai vannak, de ez nekem teljesen mindegy lehet, mivel a jegyekért járó pénzt azonnal megkapom. Nem volt nehéz kitalálnom, hogy az illető ur milyen üzletet gondolt a jegyekkel.

— Magasabb áron akarja eladni, mint vette?

— Egész helyes. De mit törődjek vele? Nekem a jegyek eladása a feladatomban és a befolyt összeg után a procenteket levonni. Ha a jegyeket egyszerre tudom eladni, annál jobb, megtakarítom az egyenkénti árusítás munkáját.

— Feltétlenül osztom nézetét.

— Az összeget kiszámítva, körülbelül tizenkétezer rubelt tett ki, az illető ur szó nélkül az asztalra teszi, átveszi a jegyeket és távozik.

— Ez tehát így rendben van. És a tizenkétezer rubel?

— A Nemzeti Bankban letétbe helyeztem és ön a hangverseny után azonnal átveheti.

— Helyes! A viziontlátásra a hangversenyteremben.

— A viziontlátásra!

Lattinoff ur nem csatlakozott következtetésében, a jegyeket illetőleg. A következő nap falragaszok jelentek meg, melyek tudatták a közönséggel, hogy bár a Carusohangversenyre az összes jegyek elkeltek, korlátozott számban mégis kapható még jegy a "London Városához" címzett szállodában.

A falragaszok nyomán mindenki sietett szert tenni jegyekre. Bár kétszeres, sőt néhely esetben még nagyobb árat fizettek érte, boldog volt, ki egy jegyhez jutott. A kereslet oly nagy volt, hogy este már a szálloda kapuján is ott függött a "Minden jegy elkel" tábla.

A nagy nap elérkezett.

Godefroi ur kezdeményezésére a város előkelő polgáraitól alakult bizottság várta a nagy művészt, kinek érkezését az impresszárió délután négy órára jelezte.

A fogadó-bizottság tagjai öt perccel négy óra előtt már teljes számban együtt voltak a pályaudvaron.

Lattinoff ur, aki teljes díszbe öltözve szintén megjelent, szörnyen csodálkozott, hogy az impresszáriót, Godefroi urat, schol sem bírja felfedezni.

Csodálkozása azonban még nagyobb lett, midőn a délután négy órakor érkező szentpétervári gyorsszal Caruso sem érkezett meg. Azonnal táviratozott a Szentpé-

(Folytatás a 12-ik oldalon.)

A virágos esperesség.

IRTA: OSERMELY GYULA.

FÖTISZTELENDŐ Zombath András uram plébános volt egy jókora magyar faluban; melyekben, nem mondom meg, még pedig politikából nem mondom meg, kérem. En ugyanis fölötté tisztelem a szent apostolok utódait, a méltóságos püspök urakat és egyiknek se szeretnék az érzékenysége ellen véteni; minthogy azonban ez igénytelen irásomban azt fogom elmesélni, hogy fötisztelendő Zombath András plébános uram a virág kontra szentelt barka ügyben huncutul tuljárt az ő megyéspüspöke eszén, hát inkább el se árulom az illető falu nevét, csakhogy a püspöke ömeltósága sértve ne érezze magát. Így, ha a falu locus incognitus marad, az érzékenység is hetvenhétfelé oszlik, — gondolom ennyi püspöke van ma Magyarországnak — vagy, ami még egyszerűbb, mindegyik utóda az apostoloknak mondhatja, hogy nem ő volt a kevésbé okos, mint a plébános ur, hanem valamelyik szomszédja.

De minthogy törvényisztelő ember is vagyok és a törvény előírja, hogy minden városnak, falunak, de még a telepnek, tanyának is legyen saját neve, ezért hadd mondjam azt, hogy az a bizonyos eset Nyáralmás-Hepefalván történt.

(Ilyen nevű község ugyan nem fordul elő a magyar helységnév-tárban, de ha az irónak, költőnek szabad embereket alkotni — majd azt mondtam: szülni — és meghaladni, ahhoz is van joga, hogy falvakat alapítson és azoknak hosszabb vagy rövidebb neveket is adjon.)

Igy. A bevezetésen túl vagyok, most térjünk a dologra.

Nos, fötisztelendő Zombath András uram, ennek a Nyáralmás-Hepefalvának köztisztelben álló lelki atyja volt és vice-versa ő is tisztelte a híveit, mind a két nemep lévőket és szeretete különösen azokat, akikről a kánoni régula azt mondja, hogy taceant in ecclesia. Föltéve, hogy csinosak és fiatalok voltak.

Ebben, azt hiszem, nem is különbözött az esperességhez tartozó többi paptársától sem, érte persze azokat, akik még nem voltak olyan idősök, hogy a hamut mamunak ejtették volna.

De hát többnyire fiatalok, jóvérűek voltak a plébános urak és mert jó az isten és mindegyiknek a szimmetria kedvéért, fiatal és jóvérű gazdasszonyt adott, ezért a plébánosokkal tarokkozó viggedélyű urak azt mondták ugy egymás között, hogy ebben az esperességben minden parochia, azaz paplak olyan pohár, amelyben mindig van friss illatos virág. — Egyszóval: virágos esperesség ez.

Püspökatyánk ömeltóságának a fülébe jutott ez az ügy és ezért leírt az esperes urhoz, hogy ő nem szereti, ha a fötisztelendő plébános ur a virágokat tartanak a poharukban, olyik, horribile dictu, talán kettőt, hármat is. Csak szentelt barkát tartanak a fötisztelendő plébános urak a poharukban és reméli, hogy ezentul így is lesz.

Az esperes, aki rövidlátó, süket, a világtól elvonult hetvenéves öreg ur volt, azószert értette ezt a levelet és mikor a legközelebbi gyűlésen az esperesi corona elé terjesztette, azt ajánlotta fiatal paptársainak, hogy hát

ezentul ne tépjék le a virágokat, hanem hagyják meg a szárukon. Ott legszebb a virág, ahol terem. Inkább szentelt barkát tartanak a poharukban; püspökatyánk így óhajta, kívánja.

Zombath András András uram rögtön megszimatolta, hogy mi is legyen a püspök levelében a virág és mi legyen a szentelt barka, de azért nem mondta, hogy: no most testvéreim az Urban, megnehezült az idők járása a mi fejünk fölött. Dehogy nehezült. Maradt minden a régi. A plébános urak ugyan a szárukon hagyták a kertben nőt tvirágokat, de azért mindegyiknek a poharában volt mégis legalább egy.

Főtisztelendő Zombath András uram virágát Sáríkámnak hitták és botanikus neve volt: Sáríka gazdasszony.

Legközelebbi nyáron püspök ömeltósága béráló utra indult és a virágos esperességbe is elment, hogy egyuttal canonica visitatiót tartván és így ex offo a fötisztelendő urak konyhájába is bekukkantván, meggyőződhesseik róla, hogy hát mi van a konyhában, é-léskamrában: szentelt hurka-é, avagy virág?

Az egész esperességben csak egyetlen szentelt barkát talált: az esperes urnak a gazdasszonyát. — Aki hatvanhárom éves, most harmadszor özvegy és fogatlan vén asszony volt és aki a köténye madzagán a kölcsösomag mellett az olvasóját is lógatta. Hogy ez is kéznél legyen, amikor kell. De a plébános uraknál bizony csak virágokat talált és ha volt is szentelt barka a háznál, az bizony valószínűleg szentelt barka volt, valami istenanya képének a keretébe dugva.

Püspök ur ömeltósága erre elhatározta, hogy szigorú rendeletet bocsat ki, melyben meghagyja a papoknak, hogy csak öreg asszonyt alkalmazhatnak a parochián mint gazdasszonyt, fiatal nem.

— Igen ám, csakhogy mikor mondhatjuk egy asszonyra, hogy ez az asszony öreg asszony? — tűnődött el a püspök. — Ha őt magát kérdezik, a világejrt se mondja, hogy ő öreg asszony, ha meg az ösmerősét kérdezik, barátnője legyen vagy irigye, egyre megy: azt fogja mondani, szegény már nem fiatal.

— Vagy állítsunk fel egy korhatárt, például: negyven év! Ez sem vezet célra, nem is igazságos. Hány negyven éves asszony van, aki még szép, fiatal, szemünk gyönyörűsége (ejnye, püspök ur ömeltósága is úgy látszik, fiatal

plébános volt egykoron) ezeket nem eresztethetjük a parochia külszobán innen... és megfordítva: hány sorsüldözött szegény teremés van, aki már harminc éves korában is kész öreg asszony. Ezeket meg zárjuk ki a tisztes kenyérkeresetből csak azért, mert még nem negyven évesek? Ezt sem lehet megtenni, nem.

— De mégis: mikor öreg asszony az asszony? Amikor már gyöngye, csoszogó és a köszvény bántja? Hát öregnek csakugyan öreg az ilyen, de ilyeneket már még sem kényszeríthet rá a papokra, mert tekintetbe kell venni, hogy a plébános uraknak még is erős, munkabíró és a sürgés-forgásban kitartó gazdasszonyra van szükségük. Egy canonica visitatio alkalmából egy olyan püspöki ebéd például mégsem gyerekték!

Mindenképen nehéz kérdésbe bonyolódott tehát püspök-atyánk ömeltósága és akármilyen szent könyvvel tanácskozott, mindegyik hallgatott, mint szélesöndes időben a diófa lombja. Amely tudvalevőleg még jókora szélben sem valami nagyon hangosan beszél.

Végre ugy oldotta meg a kérdést a szentéletű püspök, hogy a kánoni foglalkozásra érettkerünek jelenthető ki az a nő, akinek már öszül a haja. Ergo minden plébános, esperes, aki gazdasszonyt tart, csak olyat tartson, a kinek kezdi már belepni a dér a feje ékességét. Engedetlenségbe esvén, aki különben cselekszik.

Nosza, nagy szomorúságra érredt erre a virágos esperesség. A különböző unokahugáknak egyiknek sem öszült még a haja, sőt, és egy nagy exodus látott ez a gyász baborult világ. A virágos esperesség minden paplakából bizony kivonult itt egy szöke, ott egy barna kontnyak a tulajdonosa és bévonultak a helyükbe a püspöknek annyira kedves szentelt barkák.

Csak Zombath András uram parochiájából nem vonult ki Sáríka hugám, pedig olyan szép fekete volt annak a haja, hogy szinte versenyt fénylett a szemével.

Egy szép napon azután a püspöknek valami oldalkanonokja járta be a virágos esperesség plébániát, hogy meggyőződjék róla, nem esett-e engedetlenségbe egyik vagy másik a fötisztelendő urak közül.

Nem esett senki. Gyöngyvirág, rózsaszál vagy viola helyett mindenütt szentelt barka, olyik már nagyon is összeaszott, bajszos.

— Bene, valde bene, — mormolta az oldalkanonok ur ónágysága és minden előzetes bejelentés nélkül Zombath András uramhoz is benyitott. Még csak ő volt hátra.

Kereste az első szobában: nincsen; kereste a második, harmadik szobában: nincsen. A konyhába is benézett, ott se volt.

Végre a vadszöllővel sűrűn befutott lugasban talált rá, csakhogy másodmagával volt ott Zombath András fötisztelendő uram. Mellette ült — fekete haja ki volt bontva — Sáríka hugám és a plébános ur azt a szép, sűrű fekete haját a két keze tiz ujjával olyan kéjesen fésülte.

Sáríka hugám — be lehetett tanítva ilyen esetleges meglepetésekre — nem futott el, hanem nyugodtan ülte maradt.

— Talán ez a gazdasszonya, reverendissime? — kérdezte szinte kövémeredve az oldalkanonok.

— Igen — felelte Zombath uram.

— De hiszen akkor ön, minden egyébtől el is tekintve, engedetlenségbe esett!

— Nem estem, kérem. Gazdasszonyom ez már három év óta és mikor püspök atyánk szigorú rendelete leérkezett, nyomban fel is mondtam neki. Aznap délelőtt, hogy el kellett volna mennie, bejött hozzám, és azt mondta, semmi okom rá, hogy őt elbocsássam, mert bizony már öszül a haja, csak hiúságában gondosan elrejtette, a mi ősz hajszála van.

— No, arról meggyőződhetünk — mondtam és arra az egy napra még itt tartottam.

Délután kibontottam a haját és magam néztem meg, ha öszül-e, de az bizony nem öszült egy cöppet se, mire szigorúan megparancsoltam, hogy azonnal induljon. Ő erre sirni kezdett, hogy a keresztényi felebaráti szeretet szent nevében ne lökjem ki az utcára ilyen késő délután. Már esteledik is, hová menjen ilyenkor egy magányosan álló nő?

— Jól vagyok — mondtam — reggelit itt maradhat, de addig végezze a dolgát, mert ingyen nem él nálam senki.

— Reggel újból jelentkezik. Hogy ne bocsássam el; tegnap borult volt az idő, talán nem jól látam az ő sok ősz hajszálát, pedig van, biztosan tudja.

— Nos, délután újból fésülöm a haját a két kezem tiz ujjával, úgy mint most és akkor csakugyan három ősz hajszálát fedeztem fel a hajában. Ezt a hármat itt ni: egy, kettő, három.

— Akinek csak három szál ősz haja van, az még nem öszül — mondtam szigorúan és el akartam küldeni, de ő erre nagyon helyesen azt mondta, hogy a kinek ma három szál ezüstszínű haja van, lehet annak holnap harminc is. Tehát tegyék ugy vele, hogy ha nem is ujtom meg a szegődségét, de végleg se küldjem el, hanem mindig huszonnégy órai időhaladékot adjak neki. Máról holnapra olyan ősz lehet, mint egy aranymés plébános. És azóta mindennap vizsgálgom a haját, mert ha még sokáig a három szál ősz haj mellett marad, mégis csak elbocsátom és végleg.

Sáríka hugám nagyon csinos, nagyon ingerlő nőszemély volt. Különösen ugy, azzal a kibontott hajával, és püspök-atyánk azt a vizgázatlanságot követte el, (hiába, csak a pápa csallhatatlan), hogy visitatoriá küldvén a kanonokot, nem vette tekintetbe, hogy az csak negyvenhárom éves.

Mert az történt, hogy miközben Zombath András uram a pincében

A valódi Sthulenk-féle szepítő, májfolt, pattanások és mindenféle bőrtisztítlanág elleni kenőcs egyedül kapható ERDEKY KALMAN gyógyszerárban, 8964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással EGY DOLLAR.

Báthy András naplója.

Írta: VAY SÁNDOR.

EPEN ilyen komor, didergős március eleje volt akkor is. Épen ilyen acélosan szürke az ég, a levegő. Még a tavasz, sejtelen sem reszketett a párázatos, opálos színű ködökben. Csak langyos, földszagú lehellet suhint át néha az utcákon. Mintha messze, messze erdőmélyelebről indult volna el. — Mintha a fáradt, ványadt, szomorú városi embereknek üzenetet hozott volna régi örömeikről, régi napsugárjáról.

— Eredj már, eredj már...
Most is a fülemben cseng még a Temessy Béla jóakaratu biztatása. A fülemben cseng és naplómban újra meg újra átolvasom azokat a lapokat, amelyeket abban a bizonyos márciusban írtam. Amikor egy hosszú, átbetegeskedett tél után vidékre utaztam. Sohasem lesz többé olyan szép tavasz. Általában nem is lesz talán már tavasz többé...

Az ember feje, legalább az enyém, olyan, akár egy ócska kalendárium. Mindenféle dátum föl van benne jegyezve. Jó és rossz napok. Édes és keserű emlékek... Tegnap is, ahogy Temessy Béla leült mellém az ebédlő asztalhoz, — egyszeribe az a tavasz jutott az eszembe.

Micsoda ostobaság, hogy anynyi rengeteg idő alatt sem tudtam elfelejteni. Hogy semmi, senki sem mossa el a lekemből Eduardine emlékét. Este most is épen egy odarakom arképeit — van vagy öt darab — az ágyam melletti asztalkára, mint amikor Dona Jankó, a derék, páratlanul becsületes, hűséges kammerdiene-em, szépen glédába álitgatta őket oda egymás mellé. Ha összeharagudtunk, Jankó akkor is odakészítette a képeket. Akár-tánszor rákiáltottam ilyenkor, rakja vissza tüstént a szekrénybe. De ő rendíthetetlen phlegmával felelt:

— Majd bizony. Holnapra ugyis kibéküljék magukat.

Hihetetlenül furesán fűzte össze a magyar mondatokat Dolina Jankó. Volt bennük valami sajátos eredetiség. Saját külön gramatika. Szinte boszantott, a mákor Tengervárra kerülve, egy jobbban megtanulta Árpád zengő nyelvével.

Odarakom a fotografiákat. Diszúráló velük. Legjobban szerettem azt a kislányos, bodros-haju képet. Boldog diák-éveimet juttatja eszembe. Azt a kedves, okos, komoly gyermeket, aki pajtáskodó mosolygással tekint rám. Aki nem ellenkezett velem soha. Ott-hon ült. Nem kultiválta a jour-akat. Akit elkísérgettem a boltokba, amikor ment aranyfonalat, himes helyet, más egyéb női munkához való csekélységet vásárolni.

De megnézem gyakran azt a parányi miniatúrát is. — Didy legutolsó arképe. Fehér fátalos kalappal, fehér vászon blouze-ban ábrázolja. Ostende digue-jét látom ilyenkor. Mintha a puha, haviós homok megnyisszanna libam alatt. Látom a napot vérvörösen alábukni az egyre feketébbre váló habokba. Messziről meg mintha közeledne a Princess Josephine. — A hajó, amely az angol partról jöveket hozza.

Mélyes mély esőnd van körülöttem ilyenkor. Alszik az óriás, nagyvárosi épület s én elgondolodom, milyen butaság így élni, ahogy én ezt a telet átéltem! Élni egy érzésnek, amelyet nem tu-

dunk leróni. Mással fölcserélni.

Pedig igazán nem akartam így begubózni magamat a szomorúságba. Sőt. Mikor mindennek vége lett, — és elutaztam Tengervárról, külföldre mentem. Hazatérve pedig elhatároztam, egy nagyon vig, nagyon zajos farsangot föl-tök majd el. Keresek új impressziókat, új érzéseket, új érdek-lődést.

Igen, mert ez a fő. Richelieu bábos megmondta már: ameddig lélekzetet birunk venni, egyedül és igazán az asszony érdek-el esupán. Minden e körül fordul meg. A többi staffage. Dekoráció. A derék kardinális híven meg is tartotta programját. Mikor nyolevan egynehány esztendő korában haldoklott, akkor is szerel-mes leveleket küldözgettek még neki. Ezeket olvastam. Agóniája majdnem beállott már, amidőn franciás udvariassággal három le-vélre reszkető kézzel odafirkantotta: Ezeket már nem értem rá elolvasni. — Alkalmam, módom lett is volna szándékomat beváltani. Régi ösmerősök szinte el-árasztottak meghívásokkal. Egye-sek valóságos életfeladatuk tűzték ki a felejtést. Karácsony előtt egyik-másik meghívót el is fo-gadtam. Válogathattam dínér-k, soirék, bál, táncos és nem tánc-os estélyek között. Elmentem egy párszor színházba, hangverseny-re. Az asszonyok valóságos had-járatot indítottak ellenem. A leg-többje fejébe vette, kiemel a szo-morúságok ködéből. Némelyek keresték a médiumot, aki Eddy-t ne csak elfeledtesse velem, de messze felülmulja.

Kivált Aurora tantanak volt ez kedvenc mondása. Náluk heten-ként kétszer igen kedves partiek-ra gyűltek a jó ösmerősök. Az urak egy része kártyázott. Nők is néhányan. A többi meg összeült diskurálni. Aurora tante mindig az asszonyok közé epejt. Ő is oda telepedett s ilyenkor kifogyhatatlan türelemmel mesélt, milyen kedves, milyen ennielő fiu vol-tam én. Egész társaságokat el tudtam mulatni, rajongtak értem az asszonyok...

Rajongtak, — ismételte a jó tante, akinek megesett a szíve kegyetlen busulásom. — És most is naponta özönnel kapja a leveleket Andris, özönnel. Csak nem hederit rájuk...

Hát az utóbbiban egy hajszál-nyira sem tért el a valóságtól Aurora tante. De, istenem, hiszen ezeket a leveleket rajongó asszonyok, ugynevezett Schön-geistok, nekem, de Báthy Andrásnak, a szobrásznak, írják. A biedermyeros szobrásznak, meg a késő-rococo sculptorjának, aki apró csoportjaival egyiknek, másiknak megfogta a lelkét. Aki poderos abroncs-szoknyás dái-málval föltámasztotta a XVIII. szá-zadvég szalonvilágát. Aki életet lehel a Szereney personalis, a Matkovich szeptemvir báljain tán-coló párokba. Azokba, akik közt az ő dedányái is ott táncoltak. Aki megörökitette a nagy árvis veszedelmét. A esőnakot, amelyben István főherceg, a mesék herce-ge, kiszáll a szentéri lutheranus gimnázium előtt. Báthy András-nak írják, az "Ifju szerelem" márványba vésőjének. Egy József esászár korabeli diák, aki szépen esigába boderított hajjal, kancá-mentében, egy felvidéki városka "lábas házának" a szobájában, ibolyát, nárcist szór a himzörámá-ja fölé hajló leánykára...

Az "ifju szerelem". Ezt a szo-boresoportomat szeretem legjob-ban. És csodálatos, akik hozzám közel állanak, azk is mindig ezt emlegtik. Ez is terjedt el legjob-ban esont, fa és mindenféle mi-niatüreökben. És én érzem, olyat többé nem is fogok alkotni. Nem, ha Carrara legislegfinomabb már-ványát teszik is élembe. Hiányzik már belőlem mindaz, ami akkor, arra, a szoboresoportozatra megih-lette a lelkemet. Hiányzik első sorban jobbik énem. Eddy. Ő egyre munkára ösztönzött. A ve-lem született Instaságot akárhány szor csak azért győztem le, mert Eddy rám szólt:

— Addig még csak magára se nézek, amíg ezt be nem végzi.

Ilyenkor fölkaptam a mintázó fát, az agyagot, gyurtam, gyur-tam, dolgoztam. — Dolgoztam, — mert azt akartam, örüljön Eddy és meg legyen velem elé-gedve.

Az Alfa és az Omega. Ez volt nekem ő. Érte mindent, nélküle semmit. És ezért fucesolt el min-den tervem. Ezért nem tudtam mulatni. Nem tudtam felejtetni. Eddy a lelkemet fogta meg. Ott maradt nála. És lélek nélkül se dolgozni, se szórakozni, se élni nem lehet. Némelykor egy pillanatra, elfogott az alkotási kedv. Belégyurtam az agyagba. Csak-hamar abbanhagytam. Éreztem, hiányzott egy vonal. Néha csak egy redő. Megálltam. Mi hiányzik itt? Azt csak Eddy tudná meg-mondani! Söhajtottam — és elha-jítottam a mintázófát. Egy-két nap, egy hétig, a mások és autó-sugestió révén talán, magamra disputáltam, tetszik valaki. Le-het, az a színész, akinek egy dala egy elvillanó szempillanatra belélopódzott szívembe. Egy lá-gyabb accord, egy szomorú ref-raine, tudom is én, mi. Vagy a másik, aki francia couplet-kat éne-kelt valami estélyen... Az igé-zet addig se tartott, ameddig laká-somra értem. Mire a frakkomat levettem, már szamba került az egész talmi érdeklődés. Szakasz-tottan így jártam egy pár nagy-világi dái-málval is. Egyik se állta ki a versenyt Eddyvel.

Elkezdtünk művészetről, iroda-lomról, általános napi kérdésekről beszélni. Fölületes tudás volt a tudások. Véleményük lapokból kiolvasott. Másoktól köleszözt. Nem tudtak a rinacementöről, a cinquecentöről beszélni. Össze-avarták a hollandi meg a belga festőket, korokat, genreokat. — Ilyenkor rendszeren haragosan voh-tam össze a homlokomat és ha Berti bácsi érdeklődéssel kérdez-te:

— Nos, nos... Egyet legyintet-tem a kezemmel:

— Eh, ennyit Eddy már a nő-képző egyesület alsó osztályai-ban is tudott.

És hiába akartam teljes szívem-ből, az áldott jó, sorsomat, életem-et nemes önfeláldozással irányí-tó Berti bácsinak nem tudtam azt az örömet megszerezni, hogy va-lakibe, igazán, csak egy félórára is beléhabarodjak.

— Mi az ördögöt étetett veled az a boszorkányos Eddy — tört ki néha keserű haraggal. — Majd tudnám én mit tegyek, ha Báthy András lennék, ha...

De Báthy András, ronggyá lett lelkével, összetépett idegeivel nem tud már semmit se tenni. És talán nem is akar.

Nines bennem egy mákszemnyi energia, egy mákszemnyi életkedv

se többé. Farsang derekán — resignáltan hagytam abban a ki-sérletezést is. Balul ütött ki. Mi-nek hát amugy is rossz egész-ségemet rontani, pénzemet kidobál-ni, hiába. Ingyen is unhatom ma-gamat. És az egyedülvalóság nem is untatott annyira, mint az olyan társaság, amely egy csöppet sem mulattatott. Az egyedülvalóság általában csak igen keserűvé, szo-moruvá, zárkózottá tett. Olyan zárkózott lettem, aminő életem-ben sohasem voltam. Nem panaszkodtam többet senkinek. A szája-mat is alig nyitottam ki. Az Eddy nevét pedig ki se mondtam. Még a beavatott, legjobb ösmerősök is, ha előhozták, azonnal másra te-reltem a beszédet.

Közönyösen diskuráltam. Má-sok is úgy én velem. Ha pedig észrevettem, valamelyik asszony ugynevezett udvariást vár, a szó teljes értelmében goromba, érdes lettem. Sokszor bántott is, hogy így kellett eljárnom, de mit ha-zudozzak. És mért akarják tőlem elvenni a legdrágábbat, az Eddy-re való emlékezést is.

A sok unalmas, közönyös be-széd persze nem érdekelt. A nagy hidegség meg már szívemig ér. Néha úgy érzem, mintha valami esontos, fagyos kéz szorongatná a torkomat. Ugy szeretném, ha sir-ni tudnék — s égő, frró könnyek árja engesztelné ki bennem ezt a dermet, zsibádt, irtózatot hideg-séget.

Most érzem, milyen fatum, hogy nines bennem több ambíció. Talán ez pótolná némileg a boldogság hiányát. De nines. És nines ben-nem egy szemernyi stréberkedés sem. Tulságos szerény vagyok, mindig ezt vetik szememre, de azt mégis érzem, nálamnál sokkalta rosszabb szobrászok, igazi kőfara-gók, mind többre vitték, mint én. Azok tudtak hajlongani, kilinesel-ni. Kifaragták egy-két miniszter, esetleg a polgármester, befolyá-sos államférfiak melszobrá, re-liefeket csináltak róluk — én so-ha. Azok aztán kaptak ösztöndija-kat. Protegálta a minisztérium, a fő- és székváros. Külföldre küld-ték őket ösztöndijakkal. Szellős, pompás műtermekben dolgoznak itthon. Amit én tanultam, tudok, amit elértem, — igaz, nem sokat — azt mind, de mind Berti bácsi fáradhatatlan utánajárásának, jó-ságának és saját erőmnek köszön-hetem. És most már ennek is vé-ge. Erőm megroppant. Kedvem el-mult. Nines is kiért, miért élni, dolgozni többé. Nines is kiért ka-paszkodni tovább a dicsőség fá-rasztó Jákob-lajtorjáján. Már azt a munkát se vállalom, amit meg-kaphatnék. Én nekem olyan igen kevés kell. Magamért a vésőt se igen tartom érdemesnek kézbe venni. Az agyamban, a lelkemben zsongnak, bongnak még itt-ott alkotások tervei. Érzem néha, tudnék még dolgozni, — de a kül-ső körülmények is olyan igen-igen kedvezőtlenek.

Műtermem egész télen nem volt. Nem béreltem. Mindig úgy éreztem magamat, mint akinek nines maradása itten. Ősz elején Itáliába készültem. Az is abban maradt. Nem tudtam elmenni az alá az ég alá, ahol annyit bo-lyongtunk Eddyvel. Valami halá-lós szomorúság, megnevezhet-ten idegesség lepelt meg, amikor a pakolásra került a sor.

(Folyt. a 12. oldalon.)

DETEKTIV-TÖRTÉNETEK

A titokzatos korcsolyaművész.

EGY MAGYAR DETEKTIV NAPLÓJÁBÓL.

Esti tíz órakor tájt az egyik korcsolyapályára szólították Sárkányt. Hallatlan merénylet történt a jégünnepeken. Egy előkelő urat a jégpályán minde-néből kifosztották s őt magát egy erős ütéstől kábultan, vér-ző fejjel szedték föl.

Ennyit mondtak a telefonba és Sárkány sietve kitzaxizott a Városligetbe. Itt az inspekción rendőrszótviselő az eddig meg-ejtett vizsgálat alapján a kö-vetkezőképp adta elő az esetet:

Verbászy Róbert földbirto-kos este 9 órakor érkezett szép-séges leányával, Margittal a jég-pályára és korcsolyáikat felölt-ve, azonnal a korcsolyázók közé vegyültek. Kis idő múlva apa és leánya versenyt futást rendez-tek, amelynek végéül a kor-csolyapálya végső pontja volt, ami jóformán teljesen elha-gyott sötét volt, mert a jégün-nepe a központon folyt le, a csarnok előtt.

Kemény hideg idő volt és a parton bámuló közönség dider-gett; maguk a korcsolyázók is meleg prémebe burkolózva ke-ringeltek a tükörsima pályán.

A közönségnek különösen fel-tűnt egy tetőtől talpig hosszú prémes kabátba burkolt alak, akinek prémes sapkája mélyen szemére volt húzva, úgy, hogy arcvonásait alig lehetett meg-különböztetni. Ez az ember va-lószággal képest sietett a cél fe-lé, ahol apjának meg kellett őt várnia, körülbelül elhagyta már a villamos ivilámpák fénykörét, midőn hátulról heves lökést ka-pott, mely feldöntötte őt, úgy, hogy térdre bukott és fájdalmá-ban felkiáltott, mert kezét meg-verezte és térdcsontja sajgott. De látta, amint a műkorcsolyá-zó, mint a villám száguld el mel-lette és a fordulónál csakhamar eltűnt.

A leánya alig bírta magát tovább vonszolni, de iszonyu aagodalom fogta el; valami balsejtelem kizozta és ez erőt kölcsönzött neki. Jó tíz pere múlva megérkezett a kitűzött helyre s itt apját eszméletlen állapotban találta. Segélykiáltá-sára csakhamar előfutottak és konstatálták, hogy Verbászy szabályszerű Knock-out ütést kapott állkapcsára és tarcája, er-szénye, aranyórája, gyűrűi eltűntek. Mikor magához térítet-ték, elmondta, hogy a célhoz érve, leányát várta, midőn a mű korcsolyázó villámsebességgel feléje száguldott, s ő azt hitte, hogy neki is meg akarja mutatni előbbi fogását s ezért nyugod-tan várta be. Mikor azonban a titokzatos korcsolyaművész

közel ért hozzá, szörnyű ütést mért állkapcsára s ő elvesztette eszméletét. Esésében fejét is megütötte a jégen s az erősen vérzett. Szerencsére az orvos konstatálta, hogy agyrázkódás nem történt. Ellenben Verbászy kijelentette, hogy tarcájában öt-ezer korona volt bankjegyekben, erszényében több száz korona aranypénz és ékszerai, arany-órája is mintegy kétezer korona értéket képviselnek.

Sárkány figyelemmel hallgat-ta végig a rendőrszótviselő el-beszélését és kérde:

— Ezek után azt hiszem Ver-bászy és leánya semmi újat nem mondhatnak nekem s így fölös-leges kihallatnom őket.

— Abszolút s különben is azonnal eltávoztak.

— És a nézőközönség közül valaki nem ismeri-e azt a mű-korcsolyázót?

— Senki sem és a személyzet azt állítja, hogy első ízben lát-ják ezt az embert a jégpályán.

— Akkor hát nem marad más hátra, mint hogy megejtsem a helyszíni szemlét.

— Rendelkezésre állok.

— Nem, egyedül akarok vizs-gálgódní, nincs semmire sem szükségem, kis villamos zseblámpám elegendő.

Ezt mondva, Sárkány azon-nal a jégpálya ama végpontja felé tartott, ahol a merénylet történt. Ezt a helyet csakhamar megtalálta, mert itt a jeget borító hőtömeg fel volt turva és néhány véresöpp látszott, ami Verbászy könnyed fejéből eredt.

A detektív lehajolt és villa-mos lámpája világánál csakha-mar megtalálta a nyomokat, a melyek a töltés felé vezettek. Itt konstatálta, hogy a rabló leoldotta korcsolyáját és felmá-szott a töltésen, mert a cipők nyoma világosan meglátszott.

Fölérve sűrű faszorban talá-lta magát Sárkány, ahol egészen a Stefánia-utig követte a nyo-mokat, amelyek itt megszűntek.

— A gazember itt alighanem kocsi-ra ült — mormogta.

— Újra visszament a nyomokon, ezuttal lehajolva, majdnem

négykézláb mászott s minden lábnyomot alaposan megvizsgált. A töltés köze-lébe érve, az itt lévő egyik cipőnyomtól balra eső fé-nyes tárgy villogott a villamos lám-pa fényénél. Sárkány el-fojtott kiáltást hallott. Az a fényes tárgy, ami szemébe tánt, szivarbortárca rézkerete volt. Lehajolt, fölvet-te a tárcát és mebrevgáta, hogy majd közelebbről megvizsgálja.

— Mégis van gondviselés — dörmögé; — mikor a gonoszte-vő késrekerítésére semmi remé-ny többé, rendszerint fölfé-

dezünk valamit, ha még oly cse-kély, jelentéktelen tárgyat is, amit a tettes elejt, vagy hely-színén felejt s ami árulója lesz. Ki tudja, talán ez a szivartárca is utbaigazítást fog adni. Hát majd meglátjuk!

Sárkány most visszatért a kor-csolyacsarnokba s ott figyelme-sen vizsgálta a szivartárcát. Kopott, fekete bortárca volt, a melynek felső szélei rézzel vol-tak díszítve. Felnyitva azt, a detektív három darab milares-t talált. Aztán látva, hogy a tár-ca belső bélele fel van fejtve a kopástól, gépiesen széjjel nyi-totta azt és kemény névjegyféle papírt húzott elő onnan és meg-lepetve nézte ezt a fölfedezést.

— Ez a szivartárca egyszers-mind irattára is volt, — gondolá Sárkány, — vagy véletlenül került ide ez a névjegy vagy mi-csoda is, állsuk csak!

Ez a kemény papírdarab nem más volt, mint egy borbélybér-letjegy Kriván Márton borbély-mesternél, az Akácfa-utcából.

Sárkány szemei felvillantak. Beesés lelet vele ez. Másnap kor-rán reggel elment az Akácfa-ut-cába s ott legelőször is figyel-mesen körülpillantott, miköz-ben magában ekképp fonta oko-skodásait:

— A rejtélyes műkorcsolyázó itt borotválkozik, következőképp itt lakik a környéken s rend-szerint itt szerzi be szükségleteit is, sőt talán itt is étkezik. Lás-suk csak: ime Kriván Márton fodrász műhelye s mindjárt mellette egy kis trafik. Men-jünk be legelőször is ide.

A detektív belépett és a tra-fikban lévő öreg asszonynak felmutatva a szivartárcát és a benne levő szivarokat, mondot-ta:

— Ilyen szivarokat szeretnék.

— Nini, — mondá az öreg asszony esodálkozva — ez a tár-ca mindenben hasonlít a Vuko-vits ur szivartárcájához és ő is milares-t sziv.

— Vukovits? — kérde Sár-kány — ismeri őt!

— Hogyne! régi vevőm, itt lakik a szomszédban 27. szám alatt.

Sárkány mit sem felelt, át-vette a szivarokat, fi-zetett és távozott. Most már tudta a merénylet ne-vét és laká-sát. A 27-ik szám alá ér-ve, megké-rdezte a ház-mestert, itt-hon van-e Vu-kovits?

— Az éjjel nem jött haza, — felelt a ház-mester — de bizonyára nem sokára megérkezik. Rendszerint egész éjjel lumpol, aztán a Hungária-fürdőbe megy és reg-gel kilenc óra felé jön haza.

Sárkány egyelőre eleget tu-dott. Lesbe állott a környéken és várt. De Vukovits nem jött.

Délfelé Sárkány türelmetlenked-ni kezdett. Attól tartott, hogy embere megszökött a rablott kincessel és erről meg akart bi-zonyosodni. Újra közeledett a ház-mesterhez, s ezuttal fölfedve detektív kilétét, megkérdezte, hol szokott étkezni Vukovits.

A ház-mester, aki jóformán nem is esodálkozott, hogy egyik lakója felől detektív kérdésös-ködik, azt a felvilágosítást ad-ta, hogy Vukovits egyik közeli vendéglőben szokott étkezni, rendetlen életmódot folytat, nem lehet tudni, miből él és vi-selkedése rendkívül gyanús.

Sárkány meghagyta: ha távol léte alatt Vukovits megérkez-nék, azonnal küldjön érte a Pa-lánkai-féle vendéglőbe, ahová most a detektív elment, abban a reményben, hogy talán ott megtalálja a merénylet. Mert házkutatásnak egyelőre semmi célja nem volt, mivel Vukovits a merénylet óta nem volt oda-haza.

Miután a ház-mester szabato-san megadta Vukovits személy-lírását, Sárkány azonnal a Pa-lánkai-féle vendéglőbe ment. Ide belépve, gyors vizsga pillantást vetett körül és meglátva egy kerek asztalt, amely körül négy fiatal ember ült, akik vigan et-tek-ittak s egy különösen kö-zöttük fölötté hangos volt, a szomszéd asztalhoz telepedett és ebédtel rendelt. Mialatt várt, fi-gyelmesen hallgatta a szomszéd asztalnál folyó társalgást, ami köznapi dolgokról folyt. Egy-szerre az egyik fiatal ember ezt a kérdést dobta a társalgásba:

— Olvastátok-e a tegnapi esti merényletet a jégpályán? Sár-kány van megbizva a rejtély felderítésével.

Mintegy harminc éves borot-váltképpü, magastermetü, barna bajszu férfi, akire teljesen rá-illott a ház-mester által adott személyleírás, hátradől széké-ben és megvetőleg mondá:

— Sárkány! Ah, fiam ne le-gyetek oly hülyék és ne higgyé-tek el azt a sok naiv legendát, ami erről az emberről keringél. Sárkány nem jobb detektív, mint én vagy bármelyik közü-lünk. Csak érti a módját, ho-gyan kell reklámot csinálni; hencegő, kérkedő... ugyan kér-lek, ne is beszéljeteek erről.

— Nincs igazad, — mondá a másik — fogadok veled, hogy Sárkány néhány nap alatt gal-lérión ragadja a tettest.

— Fogadjunk száz koroná-ba, — felelé amaz dühösen és az asztalra csapva a bankót, a mit belső mellényzsebéből gyü-rötten húzott elő — nem, nem és nem, nem fogja megtalálni!

— Ugyan, azért ne kiált úgy; igazán kár, hogy te mint me-sés korcsolyázó ott nem voltál.

— Igyunk! — felelé emez, nem válaszolva barátja meg-jegyzésére.

És a dolog ennyiben maradt. Sárkány nyugodtan hallgatta ezt a társalgást. Körülbelül tudta, hányadán áll, de döntő bizonyítékokra volt szüksége,

(Folytatás a 12-ik oldalon.)

derekán —
n abban a ki-
ütött ki. Mi-
rossz egészé-
zemet kidobál-
unhatom ma-
lulvalóság nem
mint az olyan
esőppet sem
egyedülvalóság
keserűvé, szo-
tett. Olyan
aminő életem-
Nem panasz-
cinek. A szája-
m ki. Az Eddy
mondtam. Még
ösmérsők is,
mal másra te-

uráltam. Má-
em. Ha pedig
elyik asszony
st vár, a szó
oromba, érdes
ntott is, hogy
de mit ha-
akarják tőlem
bat, az Eddy-
is.

közönös be-
lekelt. A nagy
szivemig ér-
ninha valami
szorongatná a
etném, ha sir-
fró könnyek
bennem ezt a
tőzatos hideg-

en fatum, hogy
ambició. Talán
a boldogság
és nincs ben-
stréberkedés
rény vagyok,
memre, de azt
nál sokkalta
igazi köfara-
itték, mint én.
gani, kilinesel-
két miniszter,
ester, befolyá-
elszobrá, re-
bluk — én so-
tak ösztöndija-
minisztérium, a
külföldre küld-
akkal. Szellős,
en dolgoznak
multam, tudok,
az, nem sokat
nd Berti bácsi
járásának, jó-
ömnek köszö-
r ennek is vé-
nt. Kedvem el-
t, miért élni,
es is kiért ka-
dicsőség fá-
áján. Már azt
om, amit meg-
em olyan igen
ért a vést se
mesnek kézbe
n, a lelkemben
még itt-ott
Érzem néha,
ai, — de a kül-
olyan igen-

en télen nem
Mindig úgy
mint akinek
en. Ősz elején
Az is abban
el elmenni az
l annyit bo-
Valami halá-
megneveshetet-
meg, amikor
a sor.

AZ ELNYERT ASSZONY

IRTA KÁLNOKI IZIDOR.

— Voltaképen sohase voltam igazi kártyás, — kezdte a meséjét a kapitány, éppen a kártyázásról folyván a beszéd — igazi kártyás sohase voltam. Ahhoz külön talentum kell, főképpen ahhoz, hogy az ember nyerni tudjon, még pedig sokat nyerni. Csak az olyan ember lehet igazán jó kártyás, a kinek ninesen szíve. Aki nem ismer se irgalmat, se könyörületet, se kiméletet. Én tehát valami nagy kártyanyereségről nem beszélhetek. Pénzben sohase nyertem el senkitől többet, mint legfeljebb annyit, amennyit első szóra barátságából is odaadott volna.

— És ha mégis nyertél, — kérdezte a rosszmájú piktor — mit csináltál akkor? Talán mindjárt a Dunába mentél és belefojtottad magadat?

— Nem nyertem, mert nem is akartam nyerni. Ha másképp nem tudtam a nyereség elől menekülni, összeveszttem a pajtásaimmal, hogy csak abba hagyassam a játékot. Vagy pedig erőszakkal visszavesztettem a nyereséget.

A piktor mormogott:

— Milyen áldott jó lélek lehetél te, mielőtt mi megismerkedtünk!

— Köztetek egy kicsit elromlottam, az lehet. De azért, ha nem is voltam kártyás soha, ha nem is történt meg velem, hogy százakat és ezreket nyertem volna egy ülőhelyben, mégis merem állítani, hogy nagyobb kártyanyeresége még embernek nem volt, mint nekem.

— Nagyon világos beszéd — vágott megint közbe a fekete lelkületű és himkchelyes ábráratu piktor. — Aki ezt nem érti, az süket az eszére. Sohase nyert sokat, de ő nyerte a legtöbbet.

— Igen, én nyertem a legtöbbet kártyán. A legszebb asszonyt, akit valaha láttam, megnyertem kártyán.

— Csak ugy elemeléd, mi? — Dupla vagy semmi?

— Nem. Másképpen volt. S ha a többieket érdekli a történet...

Mindnyájan azt mondtuk, hogy szerfelett érdekel bennünket a történet.

A kapitány erre mosolygott, sőt ivott és mesélni kezdett:

— Hadnagykoromban történt. Fialat hadnagy voltam s a kár híszitek, akár nem, egyik legcsinosabb és legdelecegebb katonája voltam az armádiának.

— Nagyon megváltoztál, szegény barátom, — motyogott a piktor magában.

Most már nem felelgetett neki a kapitány. Beszélt tovább:

— Valahol a felső megyékben voltunk nagygyakorlaton. Ha présbe savartok, akkor se jutna most már az eszembe, hogy minő vidéken gyakorlatoztunk, de ez különben is egészen mindegy. Ha tudnám a helyet, akkor se mondanám meg. Elég az hozzá, én, mint az ezred legfiatalabb hadnagya, parancsot kaptam, hogy nyole emberrel vágjak neki egy nagy erdőnek s kutassam át, nem mutatkozik-e valahol ellenség! Ugy tizenkettő felé indultunk utnak délben s az volt a parancsom, hogy azonnal küldjek visszafelé jelentést, ha valahol ellenségre akadok, de ha bátoroságos az ut, akkor csak menjek minél előbbre, s másnap délben csatlakozzam a csapatomhoz, vagy öt mértföldnyire észak felé.

— S te az erdőben persze eltevédtél. Az ilyen kalandok közben rendszeren eltéved az ember az erdőben — vágott közbe a piktor.

— Már hogy tévedtem volna el! A katonák nem tévedhetnek el, mert pompás térképei vannak, a miken rajta van minden ut, minden község, minden ház, de még minden kút is és tanya és még a szentkép is az országot mentén. A katonák csak akkor tévedhetnek el, ha a térképe rossz.

— Vagy a katonák rosszak.

— Egyik eset sem forogván fenn, gyönyörűen haladtam előre, a meghagyott uton. Nem is kellett valami nagyon sietnem, mert kellemes, szép erdőben haladtunk, meglehetősen utakon s pompás idő is kedvezett. Estélig az ut háromnegyed részét meg is tettük. Ekkor, — miután ellenséges csapatoknak híret se hallottam — éjszakai szállásról kellett gondoskodnom.

— És nem talált éjszakai szállást?

— Hogyne találtam volna! Nem Patagóniában jártam vad vidéken, hanem idehaza, pompás, jómódu kulturvidéken. Egy igen kedves kis kastélyt találtam az erdő szélén, jó esomó gazdasági épülettel, istállókkal, magtárakkal, cselédházzal. Itt helyeztem el katonáimat. Én magam bementem a kastélyba.

— Ahol éppen kártyáztak. És te beültél ötödiknek a febrli-partiba.

— A kastélyban a ház urnője fogadott. Egy csuda-asszony. Híszesen azóta már sok idő telt el, fiuk, hosszú, nagy idő...

— Hogyne — motyogta a piktor. — Azóta a fiatal hadnagy öreg kapitánnyá degradálódott.

— Most igazán hazudtál piktor.

Fialat hadnagyból öreg kapitánnyá degradálódottam, de Isten úgy segítjen, se azelőtt, se azután szebb és kívánatosabb asszonyt nem láttam. Szinte előtört a vér, amikor megpillantottam. És szerettem volna, ha csakugyan igazi háborút csinálnak, ha idegen, vad országban járunk, mint hódító hadsereg — ezt az asszonyt rögtön hadiszákmány gyanánt elraboltam volna.

A kapitánynak homályos lett a szeme, miközben mesélt. Hamar a tele korszó után nyult és fenéig kiitta a sörét.

— Megmondtam, hogy mi járatban vagyok a legényeimel s hogy miképp helyeztem el őket az istállóban és a cselédházban. Aztán magamnak kértem egy-két harapás ételt és valami nyugvóhelyet éjszakára.

A szép asszony mosolygott:

— Szívesen látott vendégem lesz hadnagy uram. Egy félóra múlva vacsorázunk. Sajnos, az éjszakai szállással már bajosabb a dolog. Az uram nines itthon, elutazott néhány napra. Így aztán nem marad más hátra, mint hogy

vacsora után a hadnagy ur átvonul a bakáihoz a cselédházba. Ugy-e, belátja, hogy nem tehetek másképp?

— Én bizony, az én huszonnégy éves fejemmel nem láttam be ő nagysága igazságát, de azért azt mondtam, hogy belátom.

Egy félóra múlva vacsoránál ülünk. A vacsora pompás volt. Bort is kaptam. És a szép asszony néhányszor kedvesen kocintott velem. És én úgy láttam, hogy tetszem is neki s hogy mindenféle pajkos gondolat kóvályog a fejében.

Valami nagyétű ember sohase váltam életemben. De ezáltal nem bántam volna, ha a vacsora eltart egy-két esztendeig egyhuzamban. De nem tartott egy óráig sem. Egyszer csak vége lett.

— És az asszony felkelt.

— Most bucsuzunk kell!

— Istenem, máris!...

Valami nagyon megindult hangon mondhattam ezt a két szót, mert az asszonyt meghatotta. Jóakaró indulattal nézett rám, úgy kérdezte:

— Mondja csak hadnagy ur, tud maga alsózni?

— Hogyne tudnék! A legjobb alsójátékos vagyok az ezredemben.

— Akkor tudok egy módot, hogy egy órával meghosszabbíthatjuk az együttlétünket. Kivonulunk a verandára, ott világot gyújtunk és kártyázunk. A kávé is oda vittem ki. Tudja, a verandán nagyon a házbellek szeme előtt vagyunk. Ott mindenki lát, tehát senki sem gyanusíthat.

Nines olyan játék a világon, a mibe bele ne mentem volna ebben a pillanatban. Két lámpát is gyújtottunk a verandán, kivittünk kártyát, táblát, krétát, s leültünk kártyázni.

A nekülélsből, keverésből, a kártyatartásból, mindenből láttam, hogy mesterrel kerültem össze. S ezen kissé aggódva kérdeztem:

— Mibe játszunk?

— A mibe akarja. Én meglehetősen drágán szoktam játszani — felelt az asszony. És villant hozzá a szeme.

— Az első százat abba a szalagba szeretném játszani, a mi a hajában van — és én is villogó szemmel néztem rá: — Ilyen drága tétben még sohase játszottam.

— Maga a szivartárcáját teszi ellene.

Játszottunk. Az első kört megnyertem. Az asszony szédítő mosolylyal leoldotta a kék szalagot hajából s átnyújtotta.

Tízszor is megcsókoltam a szalagot, amely után egy fűrt is szabdá lett a nyaka körül. Így még szebb volt!

— Ki oszt? — kérdezte a székecsuda.

— Én. És mibe játszunk?

— szalagomat akarom visszanyerni.

— Jó, de felteszi ellene a bluzát.

— Maga csacsi.

— Csak holnap fogom behajítani. Micsoda szép emléke lenne a mai napnak.

— Tartom.

Megint nyertem.

— A bluzom az öné. De visszanyerem. Felteszem ellene a cipőmet.

Megint nyertem.

A következő tét volt a szoknya. Ellenérték a bluz, a szalag, a szivartárca.

Gyönyörűen jött a kártyám. — Minden kiosztás kvint vagy kvart és kassza és tous les trois és százas és minden atout.

Nyertem.

Az asszonynak piros lett az arca. Pezsgőt hozatott és cigarettázott. És fellette a harisnyáit az összes elnyert kincseim ellen.

Milyen szép volt az asszony, a hogy a játék izgalma kipirosított a szeme alatt.

Megint nyertem.

Megnyertem.

A selyemjupon is elnyertem. Micsoda zászló volna egy ilyen selyemjupon egy modern hadseregben. Fiúk, egy ilyen zászlóval meglehetne hódítani a világot!

A jupon is megnyertem.

— Még az utolsó kört, — ezt már susogva mondta a nő. — Ha ezt is megnyeri, nem marad semmi az enyém abból, ami rajtam van.

Reszkettett a kezem, amikor osztottam. A kártyák összefutottak, szétugráltak, táncot jártak a kezemben.

Még nem láttam a színeket. — Vörös volt minden, csak egy színt ismertem s az a vörös volt.

— És kevertünk és osztottunk s én nem tudtam, hogy mit beszéllek, hogy mire veszem fel, hogy mit játszom.

Sötét, csendes éjszaka volt. — Messzi környéken egy láng se pislogott. Aludtak a katonák, a cselédek, a házőrző kutyák is aludtak mélyen.

A verandán a lámpák is kezdtek már elaludni. A szép asszony felállt:

— És bevont magával a termekbe.

— Hihetetlen szerencséd volt a játékban — mormogta a piktor. — Kíváncsi vagyok, hogy a szerelemben is olyan szerencséd volt-e!

A kapitány elrészkenyedett. A szeme pilláin két nagy csepp villogott.

— Sohase fogom elfelejteni ezt a lázas éjszakát. Ne felejtsetek, én akkor huszonnégy esztendő voltam, egy világ állott előttem. És egy világot tartottam a karjaimban. Az álmaim legszebb tündéréit. És szoritottam magamhoz lázas tüzzel:

— Ezt én nyertem! Mind nyertem! Oh én drága kártya nyereségem!

Az asszony szeliden megérintette a fejemet s játszott a hajammal. Akkor még volt.

— Nagy csacsi, te! Mind ilyen csacsi a férfiak! Hát te azt hiszed, hogy engem megnyertél?

— Igen, megnyertelek, te legédeseb nyereség, te!

— Megnyertél. Az igaz. De mennyit kellett nekem csalnom, hogy az utolsó partit megnyerd!

P ERBE

az
tálta, hogy
elmult, re
felhalmoz
jelentett
ad le. Az
játéknak
fordult.

— Hogy

— Szá

— felett

ven-negy

Perbet

— Telj

kaszinó

A har

Gyula is

— És

Dány

— Mit

van a s

több hus

A kis

volt szük

sára, tud

dett.

Lassan

és mig a

kaszinó

tak egy

Dány

rét társ

teázik.

— Ma

— kérde

— Te

közbe E

pontos.

leman!

Dány

gyelmez

ségesnek

hogy a

li adóssa

fizetni.

Megv

fiakkere

puján s

jébe tet

bundáját

lépesőke

vegőt sz

sik kett

haza —

esett nek

Mig P

a teát, l

átöltöz

Egy k

kifizet

de azért

el a híd

van-hetv

okozhat

Igaz.

összeg.

zetni, m

— Pé

mornyik

apjától

jon át s

neki, ho

— Az or

ni. Dány

folytatt

Vádol

gyon m

baccara

Esegiv

dorával

telezőj

sággal

két ha

teség

tőtől.

kérjen

Stieg

zatos!

— N

méltos

A f

intett

EMLEK A MULTBÓL

IRTA DR. SYPOSS K.

PERBETHY ENDRE megnézte az óráját s miután kontatálta, hogy immár hajnali öt óra elmúlt, ridegen bevonta az előtte felhalmozott banktömeget és kijelentette, hogy több lapot nem ad le. Az ő részéről ma vége a játéknak. Aztán Dány István felé fordult:

— Hogy állunk, kérek?
— Számold össze a bonjaimat, — felelt ez, — azt hiszem, negyven-negyvenötezer forint!

Perbethey számolt:
— Teljesen stimmel — szólt a kaszinó jargonján.

A harmadik partner, Ecegi Gyula is informáltatta magát:

— És mi?
Dány türelmetlenül állt fel:
— Mit kérdezel? — Nálad is ott van a kötelezvényen; nem lehet több huszezer forintnál...

A kis, ravasz Eceginék nem volt szüksége a bonok összeadására, tudta, hogy Dány nem tévedett.

Lassan felálltak a zöldasztaltól és míg a komornyik felnyitotta a kaszinó ablaktábláit, el is bucsuztak egymástól.

Dány kellenlenül nyújtotta kezét társának. Ő még marad és itt teázik.

— Ma este találkozunk, ugy-e?
— Kérde Perbethey.

— Természetesen — vágott közbe Ecegi. — Pista mindig pontos — és mindenkefelett gentleman!

Dány István érezte, hogy ez figyelemzetés. Mind a két ur szükségesnek vélte őt figyelmeztetni, hogy a kártyaadósság becsületbeli adósság, amit perere kell megfizetni.

Megvárta, míg a két ur közös fiakkere kirobogott a kaszinó kapuján s aztán lassan maga is fejébe tette kalapját s felöltötte bundáját s óvatosan haladt le a lépcsőkön, nehogy ugyanazt a levegőt szívia be, amit előbb a másik kettő élvezett. Gyalog ment haza — a friss hajnali szellő jól esett neki.

Míg Péter komornyik megfőzte a teát, Dány hideg fürdőt vett és átöltözött.

Egy kissé tépelődött az estére kifizetendő kártyaadósság fölött, de azért jó étvágygyal költötte el a hideg tojásokat, hiszen hatvan-hetvenezer pengő még nem okozhat fejfájást Dány Istvánnak.

Igaz, hogy egy kicsit nagy az összeg, — de okvetlen ki kell fizetni, mert...

— Péterem, — szólt az öreg komornyikhoz, akit még az édes apjától örökölt — kérem, szaladjon át Stiegliechez és mondja meg neki, hogy jöjjön rögtön hozzám.

Az öreg sietett engedelmességni. Dány pedig teáját szűrésölve, folytatta töprengését.

Vádolta önmagát, hogy egy nagyon pezsgős vacsora után leült baccarat-t játszani Perbethey és Ecegivel, — a kaszinó két kalandorával. Bárki más lett volna hiteltelzője, nyugodtan, nyílt bátorsággal merete volna megkérni, egy-két havi halasztást a kártyavesztesség megtérítésére, — de e kettőtől, inkább meghal, semhogy kérjen egy pillanatnyi türelmet is.

Stieglie ur, a kis uszorás, alázatos bókók között lépett be.

— Mivel lehetek szolgálatára, méltóságos uram!

A fiatal kamarás ujjahegyével intett a tőzser felé.

— Üljön le, — Stieglie, gyujtson tekszerencsésjükkal pozíciót csinálta maguknak.

És elébe gurította az automobilkocsit utánzó szivartartót.

Dél felé járt az idő, mikor

tekszerencsésjükkal pozíciót csinálta maguknak.

Stieglie élvezettel szopogatta az ezüstös papírba burkolt Napoleont.

— Azért kértem ide, mert szükségem van ma este öt órakeretven ezer forintra. Lesz oly szives nekem ez összeget megszerezni!

Stieglie ur ijedve emelte fel kis, bagolyforma fejét:

— Méltóságos uram, nem hiszem, hogy sikerüljön az ügylet.

— Ugyan menjen, van is maga előtt lehetetlenség! Kilenc órakeretven ezer forint a pénzt a takarékból — tizenegy-tizenkét órakeretven már nálam lehet vele.

— Hát a méltóságos ur azt hiszi, hogy én a magam pénzével dolgozok?

A kamarás gunyos mosolyal intett a kezével: "Tudja biztosan, hogy azzal!"

Stieglie védekezett:

— De méltóságos ur, esküszöm és az Ur ne engedje meglátni a gyermekeimet, ha nekem pénzem van, — én a máséval dolgozok és nyomorúsággal élek a kis keresetből...

Dány türelmetlenül pattant fel:
— Hát szerezzé attól, akitől akarja, a nóta vége mégis az, hogy nekem kell a pénz ma esti öt órára...

A kis öreg rekedt nevetéssel állott fel:

— Megpróbálom, de nehezen, vagy sehogy sem fog menni a dolog.

Dány rárivált:

— Az ördögbe is! Nekem kell a pénz mindenáron! Én sohasem voltam fősvény megfizetni a nekem tett szolgálatokat.

Stieglie teljes hódolattal hajolt meg a fiatal ember előtt, míg ajkai körül sajtáságos mosoly játszott:

— Oh, méltóságos uram, azt tudja mindenki, hogy Dány István a leggavallérabb ember a világon.

Az ügynök kihátrált az ajtón s Dány visszasetett tépelődésébe.

Mi lesz vele, ha házi uszorása nem hozza el a pénzt? Holnap reggel tudni fog az egész társaság becsületbeli adósságáról, hiszen nem várhat mást e két parvenütől, akik az ördög csodás segítségével a kártyán és lóversenyen megszédve magukat, befurakodtak a társaságba és ott arrogáns magaviseletükkel, hihetetlen já-

Stieglie felköltötte a kanapéján elszunnyadt Dányt.

— Megvan a kölcsön, méltóságos uram!

— Na lássa, ugy-e mondtam, hogy magának minden sikerül. Hol van a pénz?

— Még nincs nálam, de ha parancsolja, egy félóra múlva itt lesz — már tudniillik, ha el méltóztatik a feltételeket fogadni.

— Halljuk, mik azok — szólt könnyebb szíjjel Dány s rágyújtott egy cigarettára.

— Hát — folytatta a kis, bagolyforma ember — nyolcvan ezer forint áll a méltóságod rendelkezésére, ha érte eladja a dáni uradalmat minden terhével, minden fundus instructusával — ugy, ahogy e percben van — beleértve a kastélyt és annak összes butorzatát...

A fiatal ember felháborodva nézett a tőzserre:

— Megbolondult, Stieglie?

— Nem én, méltóságos ur, sőt ugy találom, hogy ennél jobb üzletet nem is lehetne kötni...

— Micsoda beszéd ez, hogy én odaadjam a tizenötezer holdas dómíniumot minden termésével 80 ezer forintért, — hisz ez örültség!

— Nem jól méltóztatik érteni! Nem 80 ezer forintért, de közel egy millió volna az ára! Az uradalmam bankadósság van félmillió és ezenfelül 200 ezer forint váltótartozás van bekebelezve. A folyó évi termésre a múlt héten hoztam 50 ezer forintot s miután most újra 70 ezer forintra van nagyon sürgős szüksége méltóságodnak, én ugy gondolom, hogy ez az üzlet nagyon is elfogadható.

Dány szinéből kikelve ugrott fel:

— Maga egy gaz uszorás, — hordja el magát!

Stieglie teljes hidegvérrel kelt föl:

— Amint parancsolja méltóságos uram. — Aztán keresni kezdte a kalapját, amit véletlenül a kezében tartott. A kezét a kilincse tette s visszapislogott Dányra, a ki ingerülten dobolt az ablak üvegén.

— Alázatos szolgája, méltóságos uram. — Csak hogy akkor kiként, mivel fizetjük ki Perbethey és Ecegi urakat?

E nevek hallatára Dány felszisszent. Ezekről elfeledkezett.

Ujra elfogta a megaláztatás és a meghurcoltatástól való félelem. Hőrogye szólt az emberre:

— Megálljon; elfogadom — hozza el a pénzt.

A hasadó hajnalban, a kis madarak csicseregő dalára, a tavasz teljes pompájában kezdett ébredezni a természet.

A kastély egyik ablaka felnyitott és az álmatlanul töltött éj után Dány István fáradt szemekkel kimondhatatlan bánatos szívvel könyökölt a párkányra.

Soha ilyen bódítóan, részegítően édesnek nem találta a virágillattal telített dáni levegőt, mint ma.

Teletüdővel szívta be — és tekintetével átölelte az egész vidéket. Szemeivel végigfutotta az egész parkot és minden bokor, minden eszere az édes, fájó emlékek egész raját költötték fel lelkében.

Ma van a napja, hogy át kell adni birtokát mindenestől, ugy, a hogy áll — Stieglie nek. Ma van itt utoljára. Néhány óra múlva más ura lesz annak a földnek, a mit ősei véruik árán szereztek s a mit az ő számára századokon keresztül híven megőriztek — s a mit ő, a tékozló fiu, rövid pár év alatt elpazarolt.

Végtelen önvád, hasogató fájdalom fogta el a szívét... Miért kellett ennek így történnie!...

Eszébe jutott boldog, verőfényes gyermekora, kábitóan szép zavartalan ifjúsága...

Ugy tetezett neki, mintha a kert porondján még mindig látná első kis cipőjének nyomát s mintha hallaná dajkája zsongó énekét... Messziről — a park végéről feléje integet a nagy hársfa barna lombja... Hányszor hevert e kedves vén fa lábánál a friss gyepen, sejtelmes gondolatokkal hallgatva a feje körül döngicsélő méhek zenéjét...

A hársfán tul feketélik a repkényhyel befutott kripta récsajtaja. Ma már ott nyugszik minden szeretete, — nem volna sokkal jobb, ha ő is oda térne azokhoz a nagyon jó, nagyon szeretett szülékhöz, a kiknek minden bűnük az volt, hogy nagyon korán mentek el, nagyon korán hagyták őt árván idefent...

Az ut fővénye nehéz léptektől nyiszog. Két vén cseled halad el az ablak alatt zokogva... Dánynak eszébe jutott, hogy ő látta e vén emberek ráncos arcát számtalan vidám családi ünnepen mosolyogva szolgálni az apja vendégeit...

Csodálatos, hogy a legboldogabb a legszebb emlék is tele volt fájdalommal — talán éppen azért, mert emlék — mert a multból beszélt!

Révedező szemei elé a galagonyakerítés került, a mi telve lángpiros kis-rózsákkal, körülölelte a parkot. Egyszerre ugy tetzett, mintha a galagonya virágai felett egy kis leány bájos szöke kis fejét látna mosolyogni. Szemeit behunyta, kezét szívére szoritotta, mert az álmoképtől rettenetesen kezdett sajogni.

(Folytatás és vége köv.)

Tudományos apróságok.

AZ OLVASÁS HATÁSA AZ EGÉSZSÉGRE.

A műveltség fejlődésével és elterjedésével kapcsolatban új és új betegségek támadtak. Az írás és olvasás általános elterjedése létrehozta a rövidlátást.

Ezt a köznép is korán észrevette s a tudós németeket pápaszemés nemzetnek nevezte el. Az olvasás és írás azonban nemcsak a szemre hat, hanem az idegekre is, mert fáraszt és az agyat terheli.

Mivel az olvasást megszoktuk, könnyű dolognak tartjuk, pedig korántsem olyan könnyű. Az alatt a néhány perc alatt, míg szemünk egy lap hasábjait átfutja, nagy és fárasztó munkát végzünk. Minden hasábjában ugyanis sok ezer betű van szavakba és mondatokba fűzve. Minden betűt meg kell néznünk, egymástól megkülönböztetnünk, a betűk összefüggését kitalálnunk, mielőtt az érteleme rájönne. Rövid idő alatt tehát sok ezer, képzetet kell alkotnunk; s a gyermek lassu tanulása mutatja, mennyi gyakorlat kell ahhoz, hogy ezt a sok képzetet oly gyorsan megalkossuk.

Természetes, hogy a betűk alakja is befolyással van az olvasás gyorsaságára. A nagy betűk közül könnyen olvashatók a Z. M. D. betűk, nehezen az F. V. Y. E.; a kis betűk közül legkönnyebben olvashatók az á, k, m, a; a legnehe-

zebben a c és s. Ezen különbségeket nemcsak a betűk alakja okozza, hanem egyes betűknek más betűkhöz való hasonlósága is. Például igen könnyen föléserélhető a C és G s a kekeny kis betűk: j, l, f, t.

Az olvasásnál tehát egészen gyakori eset, hogy a betűket összetévesztjük, de mivel a szavak értelmét keressük, a hibát mindig ki is javítjuk. Ez ismét új agyműködés, mely — habár legtöbbször nem is vesszük észre — igen fárasztó. Ha minden tévedést s ennek javítására fordított időt összeszámítanánk magunk csodálkozánk el legjobban azon az időmennyiségen, melyet ilyen munkában eltöltünk.

Fárasztó az olvasás azért is, mert nem minden betűt olvasunk el pontosan, hanem összevetési képességünket is igénybe vesszük. Így történik az, hogy a gyakorlott olvasó a sajtóhibákat elnézi. Még fárasztóbb az a munka, amit az olvasó végez, midőn nem olvasza el az egész szöveget, hanem csak egyes mondatokat, szavakat, hogy csak a szöveg tartalmáról tájékozódjék. Még a vakok is, ha gyakorlottak, nem tapogatnak végig minden betűt az ő sajátosság könyvekben, hanem csak végighúzzák ujjukat a lapon s az értelmet összevetés segítségével

találják el. Ennél sokkal gyorsabban fut végig a látó ember szeme a sorokon; ha sok az összecserélhető betű, sok az elvétel, sok a kiigazítás munkája s így létrejön az idegesség, mely az agy megterhelésének következménye.

Ezt a bajt némileg enyhítené, ha legalább a nyomtatott betűknél egy egységes alak és nagyság lenne megállapítva; s a betűk alakja is egyszerűbb lenne. Ez a földadat természetesen igen nehéz, mivel írásunk az ősidőktől fejlődött s így második éniünké vált. Az olvasás könnyebb lenne ha a betűk a látóérzék szabályainak megfelelően lennének megállapítva. Emelkednék az észreveszés gyorsasága a szabályosság által is. Ugy van ez itt is, mint másik érzékünkénél, a hallásnál, hogy négy hangot csak akkor tudunk megkülönböztetni, ha harmonikusak. Tehát a ritmust, mely a költészetben és a zenében oly nagy szerepet játszik, helyes volna az írásnál is érvényre juttatni. A népműveltségnek mindenkor a ritmus volt az irányadója. A népmondák és hősköltevények ritmikus énekekben maradtak fenn századokig; míg le nem irták őket; ugyisintén a kereskedők, kik írni nem tudtak, rovásféle ritmikus jelekkel könnyíteték emlékeztükön.

A latin betűk olvasását a vas-

tag vonalak könnyítik meg. A régi rómaiak a betűket mindenütt egyforma vastagon írták; később azonban disziteni kezdték a betűket s így jöttek létre a mai vékony vonalak. Még tovább mentek a középkori németek az ő cífra gót betűikkel. Az olvasás megkönnyítése végett visszatérni a régi írásmódra, kiküszöbölni a vékony és rövid betűket, igen nehezen lehetne, már csak azért is, mivel a kérdés nincs kellőképpen tanulmányozva; a gót betűk kiküszöbölése azonban nem útközlik legyőzhetetlen nehézségbe.

Megkönnyítené némileg az agy munkáját a helyesírás egyszerűsítése, összetett szóknál a kötőjel alkalmazása, hosszú szavak kiküszöbölése, s más apró javítások. Mindezzel azonban lényeges javulást nem érhetnénk el. Talán már megszületett az az ember, a ki a szem követelményeinek, a ritmikus harmóniának s a könnyű olvashatóság összes feltételeinek szemléltetésével egy új betűsort fog összeállítani, elyhez az eszperantó nyelv mintájára, a nemzetköziség előnyét is kapcsolja. Lehet hogy több hivatás, mint néhány gyorsíró ama tervének, hogy a közönséges írást egy megreformált és megkönnyített gyorsírás szorítsa ki.

ANGOL ISKOLA.

A főnév.

Mi a főnév és hogyan osztatik be? — Konkret és elvont főnevekre, melyek ismét tulajdonnévre és köznévre, majd személynevekre, meg gyűjtőnevekre, stb., stb. osztatnak fel. Ezeknek határozott körülírását már magyar nyelvtanainkból tudjuk. Az angolban ez ugyanaz, mint a magyarban.

Már említettük, hogy az angol nyelvtan három nemet: him, nő és semleges nemet ösmér és van him főnév, nő főnév és semleges főnév. A nem meghatározás igen könnyű. Az élőlények nemük szerint vagy hímek, vagy nők — dolgok és tárgyak semlegesek, de az utóbbinál van egy másik kivétel, így p. o. hajók, országok, városok nevei, az erények nevei, nőneműek.

A nőstény állatnak saját neve van, de ha nincs, akkor ha az állat nemét akarjuk felemlíteni, he vagy she-t (hi, sí) tesszünk a név elé: goat (gót) kecske, he goat, bakkecske; she goat, nősténykecske v. hozzátesszik a nemet: servant (szerv'nt) cseléd, férfi cseléd, man servant (men szörv'nt), leány cseléd, maid servant (méd szörv'nt); sparrow (szperó) veréb, him veréb, cock sparrow (kakksperró), (kakas-veréb); nő

veréb, hen sparrow (hen szperó) (tyuk veréb); mert cock (kak) kakas és hen (hen) tyuk. A magyar né és nő, p. o. színész, mosóné, az angolban ess; actor (ektor) színész, actress (ektresz) színésznő; lion (lájon) oroszán, lioness (lájonesz) nőstény oroszán; prince (prinsz) herceg, princess (prinszesz) hercegné; shepherd (jepörd) pásztor, shepherdess (sepördesz) pásztorleány és hosszú sora a hason szavaknak.

Az itt felsorolt szavak — és a sorozat nem igényel a tökéletességet, — mutatják minőképen változik a him főnév női főnévvé: bachelor (becslör) aggleány, spinster (szpinszter) aggleány; bul (bul) bika, cow (kau) tehén; gander (gendr) lud, goose (gúz) liba; brother (brader) fitestvér, sister (sziszter) nőtestvér; son (szan) fiu, daughter (dater) lány; uncle (ankl) nagybátya, aunt (ont) nagynéne; king (king) király, queen (kvín) királyné; nephew (nefjú) unokaöcs, niece (nász) unokahug; friar (frájer) szerzetes, nun (nán) apáca; wizard (vizörd) varázsló, witch (vics) boszorkány.

Itt még egyszer megemlítjük, hogy a nőstény állatnak saját neve van: horse (harsz) ló, stallion (szteljón) csődör, mare (mar) kanca, colt (holt) vagy foal (fól)

him csikó, filly (fili) nőstény csikó; pig (pig) disznó, boar (bór) himdisznó, sow (szó) nősténydisznó.

Az angol többes szám legesleggyakrabban az s (sz) betűnek a főnévhez függesztése által fejeztetik ki: dove (dav) galamb, doves (davs) galambok; face (fész) arc, faces (fészes) arcook. Vannak szavak, melyek csak is mindig az egyes számban, mások, melyek csakis mindig a többes számban fejeztetnek ki.

I. Wheat (vít) gabona; pride (prájd) büszkeség; gold (göld) arany; pitch (pies) szurok, stb., stb.

II. Scissors (sziszersz) olló; lungs (langsz) tüdő; alms (ámsz) alamizna, stb., stb.

Minő változásokon megy bizonyos szavakban a végbetű át, mikor a többes számba helyeződik át, p. o. wife (vájf) feleség, wives (vájfsz) feleségek; azt megint csak a gyakorlat tanítja a legjobban. Épp úgy nagyon nehéz szabályokba foglalni azt a rendszert, mint képsődik a többes szám bizonyos szavaknál, p. o. hogy lesz index a többes számban indices, datum lesz date.

A határozatlan névelőt ép úgy kell kiejteni; bird (börd) madár. Példák:

Az egyszámban:
a bird (e börd) egy madár,
of a bird (av e börd) egy madáré, madártól, madárról.
to a bird (tu e börd) egy madárhoz, madárnak,
a bird (e börd) egy madarat.
A többesszámban:
birds (bördsz) madarak,
of birds (av bördsz) madarakról, madaraktól, madaraké,
to birds (tu bördsz) madaraknak, madarakhoz,
birds (bördsz) madarakat.
The hat of my son (di het af máj szan) fiamnak kalapja.

To the patriotism of Francis Deák (tu di pétriotizm af Frensisz Deák) Deák Ferencnek honszeretetéhez.

I sing a song of Petőfi (áj szing e szang af Petőfi) Énekelem Petőfinék egy dalát.

A második, az az a sajátítónak van egy külön végzete: Of the helyett a névhez egy "s"-t függesztünk, melyet azonban a névtől egy (hiány)-jellel választunk el: The hat of my son — a főntebbi példánál — így hangzik akkor: My son's hat. — The maiden's prayer (di módensz prójer) A lány imádsága.

— Jaj, megmondta.

— Anná Amáliának Igen mulatt levelét akart csak neki sem kételked nélkül ő számot. De az íráskedat, a túrszerelme nagyon száinnen szárt hogy a lov.

De más felejtette gyűlölséghe nagyobb ölelésénél hatalmába.

Még egy liát: házass egy vágya hogy az is frigyüket tak, s a lassan belet.

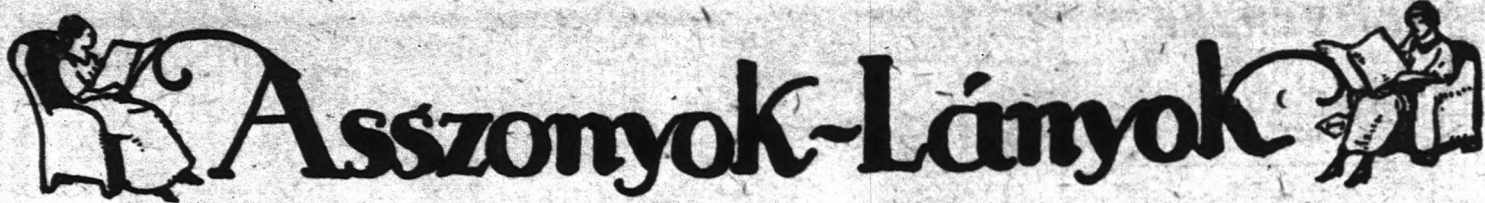
Csak mik vetődött, a gnodolnt nem volna nek magam rek gögies gyobbak sz Vig volna holnap. asszony, el magától, s ismét csak erényeinek meket utat ismét szive.

Talán ettott, mikor Dobost ma Mindenes teljesül ós ságát mag hogy fog nem tudja lesz ápoló.

De mul ménysege nyult. Egy "Látod, hűtelen hogy az szánt." De s gyöngéd anyának volna a lehet, de többi assnak, szere.

Amália sértést lát mit de mémet felebrkón a ká mivel ez szeres er. Még soha azért solvesen és akarná bza van a retőnek.

Dobos szerszám.

Asszonyok-Lányok

Két arany hajsza.

IRTA CZÖBEL MINKA.

(17.)

— Jaj, nem szabad nekem megmondani, honnan hoztam.

— Annál jobb. — Most már Amáliának nevetésre állt a szeme. Igen mulattatta, hogy Dobos neki levelet akar írni, — mert hogy csak neki írhat, abban egy pereig sem kételkedett — s hogy tudta nélkül ő küldi neki hozzá a szerzőszámot. De örült is nagyon, mert az iráskedv türelmetlenségre mutat, a türelmetlenség pedig nagy szerelemre vall. Amália maga is nagyon szerelmes volt Dobosba, innen származott öröme afelett, hogy a lovag szereti.

De másrészt az asszony sohasem felejtette el a boeskói megaláztatást, azért szerelme mindig közel járt a gyűlöletig, azért nyújtott neki nagyobb élvezetet még a lovag ölelésénél is, ha Dobost kizozhatta, hatalmába tarthatta.

Még egy dolog keserítette Amáliát: házassága első napjaitól csak egy vágya, egy kívánsága volt, hogy az Isten magzattal áldja meg frigyüket. De hogy az évek multak, s a kívánság nem teljesedett, lassan beletörődött ő is sorsába.

Csak mikor Dobos Baeskon arra vetődött, ébredt fel benne keserű gondolat: "Ha ez lenne férjem, nem volna csendes a ház, nem lennék magamba egész nap. Kis gyermek göcicséne a bölcsőben, nagyobb szaladgálnának körültem. Vig volna a ma, reményteljes a holnap." De mint tisztességtudó asszony, eltávolította a gondolatot magától, s Grineus Mátyás hitvese ismét csak kötelességének s női erényeinek élt, csak a vágy a gyermekek után, hevesebben ébredt fel ismét szívében.

Talán ez a vágy is bele szólhatott, mikor azon róráté hajnalán Dobost magához hívta.

Mindenesetre remélkedett, hogy teljesül óhaja s férje előtti családságát maga előtt azzal mentette: hogy fog Mátyás örülni, — hiszen nem tudja még! — és aggkorára lesz ápolója, gyámola, örököse.

De mult az idő, s Amália reménye ismét csak hiúnak bizonyult. Egyszer mondta Dobosnak: "Látod, megvert a jó Isten, mert hűtelen vagyok, pedig tudom, hogy az én teremtem is anyának szánt." Dobos vigasztalni akarta, s gyöngéden mondta neki: "Ha anyának szánt vala, meg is adta volna a magzatot. Anya mindenki lehet, de sokkal edesebb vagy te a többi asszonynál, kár lennél anyának, szeretőnek való vagy."

Amália e szavakban lenézést, sértést látott s bár nem szólt semmit, de gyűlölete, bosszúvágya ismét felébredt, csak úgy, mint Boeskon a kamara ajtóban, csak hogy mivel ez már másodszor volt, kétszeres erővel tört rá ez az érzés. Még soha sem gyűlölte Dobost így, azért soha sem esőkoita ilyen hevesen és édesen. Mintha csak be akarná bizonyítani, mennyire igaz van a lovagnak, hogy ő "szeretőnek való."

XVI.

A levél.

Dobos türelmetlenül várta az író szerzőszámot. Mindig Czinkét küld-

te: "Még se jönnek? még se jönnek?"

Pedig Iván és Gyuró hihetetlen gyorsasággal járták meg Worochtát. Iván maga is csodálkozott, milyen magasan áll a nap; mikor befordult a cédruspalota kapuján.

Átadta az írószerszámot Dobosnak, ez pedig anélkül, hogy sokat kérdezné, hol vette? mohón nyult utána.

Czinkét hívatta: "Itt a szerzőszám, ird le, de gyorsan!"

Még az este le volt a vers írva, gyönyörű, kacskaringós kezdő betűkkel, cifra aláhúzással.

Dobos neoté, mintha tudná olvasni, de csakugyan tudta is, mivel minden szavát ismerte a versnek.

Gondolta, hogy másnap elküldi Amáliának, de valahogy kétely szállta meg. Isten tudja, miért félt elküldeni. Kétkedő, tépelődő lett e pár hónap alatt.

Iván ezt észrevéve, egyszer bátorságot vett magának s megkérdezte:

— Mi háborgatja elmédet? Veszedelem nem érhet, ugy-e gazdám?

— Már ahogy vesszük, — felelt a lovag, — hiszen nemcsak olyan veszély van, mi a testen sebet éjt.

— De hát kivesz annyi lehet, amennyit akarsz. Asszony annyi szeret, amennyit kívánsz. Hatalmad van mindenki felett, csak akarnod kell.

Dobos elgondolkozott: "És ha nem akarom hatalmammat agyakra rolni, de azt kívánom, hogy magától jöjjön hozzám, amire vágyom!"

Iván ebből nem értett semmit, s csak folytatta: "Magad mondod, hogy Szerenese a kísérő, Sikér a hálótársad".

A lovag igen elkomolyodott: "Tudod te Iván, hogy hány éves vagyok?"

— Nem, drága uram, nem tudom.

— Hát megmondom neked. 28-ikba járok, 16 voltam, mikor.....

— Mikor?

— Hát — igen,..... azt akartam mondani, mikor szegény édes anyám meghalt. Tizenkét éve annak..... tizenkét éve!

Dobosnak e tavaszon sokszor eszébe jutott, hogy ő az angyaltól csak 12 évi sikert és boldogságot kért, hogy ez az idő lepergett s hogy mi lesz már most? Milyen mérhetlen hosszúnak látszott neki akkor 12 év! — És ma? Mikor arra a pontra jutott, hogy igazán tudná élvezni a boldogságot, ki tudja, meddig tart még?

De hiszen az angyal csak annyit mondott, hogy: meglesz! Hiszen nem szabott neki időt, más határozza az ő élete sikeres voltát: a két arany hajsza. Ezt nem szabad senkinek megmondani.

De kinek is mondaná? Iván ismét faggatta: "Mi nyugtalaníthat? mi bánthat?"

S Dobos kitérően felelt: "Semmi, semmi."

De ez már régebben volt, hogy Iván így bizalmasodott vele.

Már vagy két hónapja alig szólt hozzá s most már Iván úgy is tudta, mi bánthatja, nyugtalanítja, s átkozta a percot, mikor Boesko városába belovagoltak.

Öt napig tépelődött a lovag, elküldje-e a verset, vagy sem? Ötödik nap küldte el Czinkével nagy titokban.

Ez öt nappól hármát Amália vigyan és reményteljesen töltött. — Várta a küldőcét, mézesbort készített neki. Negyedik nap nyugtalan lett és ötödik napra — péntek volt éppen — már igen rosszkedvűen ébredt fel.

A magister is nagyon köhögött az éjjel, nem hagyta aludni. Most is hallotta egyforma, rekedt köhögését a laboratóriumból. Mint gonods feleség, orvoságot főzött neki kékibolya syrupból, reszelt sárgarépa-léből s abból a plántából, mit rókatüdőnek neveznek, ez mindig megszüntette köhögését.

Amint ügyes, fehér keze kavarta az édes lét, gondolatai is mind jobban kavartak fejében. Előbb halkán jelentkezett egy gondolat: "Hátha-nem is nekem írt, vagy iratott?"

Aztán mind erősebben jött vissza hivatlan gondolatok szokása szerint. Délután már az asszony úgy mondta magában: "Biztos, hogy másnak írt, csuffá tett harmadszor is. Tölem hozta el az írószerszámot, hogy másnak irasson! Bizton tudta az ő sunyi szolgája, hogy mit csinál, mikor ide jött. Ő küldte, — hogy tudjam meg, hogy másnak írál. No, de várj csak, megkésérülök még ezt!"

Grineus Mátyásné szép fehér arca egészen elveresedett, szemét elfutotta a könny, sirt mint a gyermek egy eltört játék felett. Most igazán bánkódott, de minden bánatánál nagyobb volt haragja és sértett hiúsága.

Szombaton kissé felvidult, takarított, rendezgetett, jó háziasszony módjára, hogy különös csinnal, tisztasággal ülhessék meg a vasárnapot.

Estefelé éppen virágait üntözte, tisztogatta, — itt is sárga viola volt az ablakában, mint Boeskon, — midőn Hanka berohant hozzá:

— Tessék kijönni, valaki belaki beszélni akar az asszonysággal.

— Nem érek én most rá, kérdezd meg, mit akar!

— Kérdeztem, de azt mondja, hogy csak az asszonynak mondja meg.

— Hát jöjjön!

Amália nem volt kíváncsi a jövevényre, bár majdnem biztosan tudta, hogy Iván lesz. Már nem volt várakozó kedvében, belezámpult szívébe a vágy, idejét multa a dolog.

Akkor is virágaival babrált, mikor az idegen belépett, csakis esengő hangjára nézett fel, s meglepetten látta, hogy ez nem Iván, de még nem is Gyuró: egy vékony, gyenge fiú, ki aligha tartozhatik Dobos győzedelmes seregéhez. Öltözete sem volt harcra, viharra való: veres bársony zekéből, fekete, szűk nadrágból, széles karimájú kalapból állt. A kalapról hosszú kakastoll lógott.

A fiúnak szólásmódja se illet Dobos embereihez. Volt benne valami világot látott, valami kisimított, ahogy kérdezte: "Winkler Amália látása szerencsétlenni szeméimet?"

Az asszony most már kíváncsian

mondta: "Az vagyok, mit kívánsz tölem!"

— Egy levelet hoztam, megmondja a levél minden szava, hogy ki küldte, csak egy sor írással kegyeskedjél bizonyítani, hogy át is adtam.

Amália átvette a levelet, kebelébe rejtette, aztán bement a másik szobába; honnan nemsokára egy vékony darabka pergamenttel jött vissza, melyre olvasható szép nagy betűkkel csak ez egy szót írta: "Átvettem W. A."

De már mézes borral nem kínálta meg a küldőcét, elkésett ez is, mint a levél, nem lett már az asszonynak öröme benne. Pedig milyen repeső örömmel fogadta volna ezt a levelet csak két nap előtt, talán még tegnap is, de már kimerítette a bánat, a harag nem keltett visszhangot többé.

El is végezte a takarítást virágai körül s csak akkor vette elő a levelet. Közömbösen, unottan olvasta, a késett öröme iztelenséggé volt már rajta.

Pár percre mégis némi édességgel töltötte el szívét a versek szerelmes hangja: ki gondolta volna, hogy ilyen szép verseket is tud csinálni! Hiszen mindig azt mondta, hogy műveletlen paraszt. És milyen szerény alázat tőle, hogy nem kéri a viszontlátást, csak hódolatát küldi. Igazi lovag, tudja, hogy mivel tartozik hölgyének.

Amália kieszengett az ajtón s kérdezte Hankát, ki a csemetésre bejött: Itt van még az a fiú?

— Nincs, mindjárt elment, hogy a levelet ideadta.

— Nem mondta, hogy honnan jött?

— Nem szólt semmit, csak köszönt és elment.

— Nem láttad, merre?

— Nem néztem ki az ablakon, hiszen te mondtad, hogy nem illik a legény után nézni.

Amália már bánta, hogy a fiúval nem is beszélt: És ha nem Dobos írta a levelet? Nem tartotta lehetetlennek, hogy más is írjan neki ilyet, mert mióta a lovag any nyit magasztalta szépségét, az előtti oly szerény asszony igen hiú és képzelgő lett. Azt gondolta, bárhova megy, templomba, vásárra, utra, minden szem csak őt nézi.

Jobban meg is nézték most, mert a szerelmes és szeretett asszony öntelt modora magára vonta a tekintetet.....

Midőn Czinke haza jött, Dobos

mothon kérdezte:

— Mit mondott?

— Nem szólt az semmit sem.

— De olvasta?

— Csak elvette, aztán ide adta

ezt a cédulát, amelyre ráírta, hogy átvette a levelet, erre bement a szobába.

Dobos nagyon leverte ez az elbeszélés.

Feltette magában, — talán századikszor, — hogy elfelejti az asszonyt, aztán?..... ment Worochtára, ha csak lehetett, ha csak megengedte Amália.

(Folytatjuk.)

REJTVÉNYEK.

1. BETUREJTVÉNY.

Beküldte: Nagy János, Cleveland, O.

1/2-t ö ö ö
ö ö ö

2. VERSES REJTVÉNY.

Beküldte: Dienes Zsófia, Cleveland, O.

Ha vizem van bőven,
Bort iszom, vidulok,
De ha viz nincs bőven,
Vizivásra szorulok.

3. SZÁMTANI REJTVÉNY.

Beküldte: Pallai István, Kearsarge, Mich.

Együtt utazott egy társaság. Utközben 1 hordó bort vásároltak. Mindenkifizette a maga részét s egyik azt mondta a többinek:

— Ha kettővel többen volnánk, akkor mindannyian kevesebbet fizetünk volna 3-3 dollárral.

Hányan voltak a társaságban? —

A megfejtők között három érdekes könyvet sorsolunk ki.

A megfejtések július hó 31-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvényt-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jók.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelezőlapra és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvényt-pályázatához címezve beküldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne irjanak.

Július hó 13-án megjelent számunkban közölt rejtvények megfejtései: 1) Párosával; 2) az aranyóráért fizetett 200, az ezüstért 30 és az acélért 5 dollárt.

Helyesen fejtették meg: Koren József, Detroit, Mich., Máté István, Portsmouth, O., Benke Istvánné, Chicago, Ill., Szakál Gábor, Kearsarge, Mich., Veres Andrásné, Kearsarge, Mich., Kalmár János, So. Bethlehem, Pa., Dienes Zsófia, Cleveland, O., Balogh József, Cleveland, O., Pap János, Buffalo, N. Y., Veres József, New Brunswick, N. J., Pallai István, Kearsarge, Mich., Nagy József, Cleveland, O., Horovitz Jenő, New York, N. Y., Balogh Tamás, Akron, O., Kostyelák Jánosné, Youngstown, O., ifj. Tóth János, Cleveland, O., Bakonyi Mariska, New York, N. Y., Nagy Zoltán, Chicago, Ill., Kovács Mariska, Cleveland, O., Kereső István, Chicago, Ill.

A pályázatra kitűzött díjakat sorsolás útján Benke István, Chicago, Pap János, Buffalo és Kostyelák János né youngstowni előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek

Herskovitsné, Gruber Szerén. Mindig szívesen látjuk, ha beküld valamit, de nagy sajnálatunkra nem díjazhatjuk. Levelet senkinek sem írunk, ezért üzentük meg ezt ezen a helyen.

Balogh József. Válogatunk belőlük. Mrs. S. S. A mese nagyon szép, de valószínűleg nem kíván vele a gyermekpályázaton részt venni. Alkalmadtán leközzöljük.

Tóth János. Nagyon gyenge. Jobbat kérünk.

Pallai István. Igen jó. Már helyet is kapott.

G. Nagyné. Jó. Köszöljük.
Dienes Zsófia. Köszöljük.
Fekete Gábor. Igaza volt. A könyvet elküldöttük.

BARNA LEÁNY. — Terka néni nagyon sajnálja önt, de még se tanácsolhat mást, csak azt, hogy igyekezzék mielőbb elfelejteni ezt a fiatal urat. Nem érdemi meg, hogy egy olyan szép lelkű leány, mint ön, akár a kis ujját is feláldozza érte. Még azt hiszi, hogy nem tud felejteni, mert a csatolás annyira váratlanul érte önt és még annyira tele van vele a szíve, hogy minden percében rá gondol, de — higgye el Terka néninek, — csak pár hét múlva is másként fog gondolkozni róla. Mindinkább rájön arra, hogy ennyire jellemtelen embert amenny se szerethetett volna sokáig és nagy szerencsétlenség lett volna rábíznia az életét. Jobb, hogy így van, ahogy van, mert könnyebb a szakítás ma, mint később.

K. ELLIS. — A szépségápolás rovatában nemsokára írunk erről a kérdésről. Addig legyen türelemmel. Ebben a cikkében rendes orvosi tanácsot is kap.

— SZENVEDŐ. — Nem szabad kétségbe esni, mert a kétségbeesés még inkább növeli a bajt. Terka néni nem hiszi, hogy gyógyíthatatlan lenne a betegség. Természetes azonban, hogy orvosi kezelésre van szükség. Hogy azonban ezt föltétlenül megbízható orvostól kaphassa meg, jól tenné, ha egy napon berándulna Clevelandba és felkeresné szerkesztőségünket. Itt hívatkozzék erre az úzenetre és azonnal kap helyes utalgatást. Ön nem lakik Clevelandtól annyira távol, hogy ezt meg ne tehesse. Hinni kell a felgyógyulásban, ez már nagy javulást jelent. Üdvözlöt!

Báthy András naplója.

(Folytatás a 6-ik oldalról.)

Mit csináljak én ott egyedül? Bubámotos lelkeket hurcoltam végig régi emlékek Calváriáján? Vagy menjek olyanokkal, olyanokkal — asszonyokkal, esetleg — aki nekem idegen. Aki engem nem érdekel. Aki meg sem ért. Akit nem tudok szeretni. — A természetben hideg télen hozzá még testileg is nagyon sokat szenvedtem. A telet rendszeresen délen töltöttem. Rendkívül megéreztem a szokatlan levegőt. Néha hetekig a ház elé se mentem. A szó teljes értelmében elszócoltam magamat a külvilágtól. Ugy éltem, mint Ripp van Winkle a balraugban.

Berti bácsi gyakran szidott. De alapjában sajnált, is a drága jó lélek. — Disznóság így hagyni kinlódni egy embert, haszontalan, számár összeszóllalkozásért... Pláne mikor már ezerszer megbánta akkori heveskedését. Csak a zsidó isten nem bocsát meg. — Duruzsolta multkor is, de rögtön abba hagyta, amikor én beléptem.

Temesy Béla volt nála. Rosszban ösmerjük meg a jó barátot. Valóban a Temessy fiúk most is megmutatták, milyen igaz, jó érzéssel ragaszkodnak hozzám. Megmutatták tizenhárom próbás barátságukat. Hosszu, unalmas téli estéken akárhányszor nem mentek társaságba. Velem ültek — s mig a füstfelhők halkán, lágyan belebámultak a plafond szűrkegégebe, ezer vidám emléket hordták össze annak a korszaknak, amikor reggel korán piritóst ettünk a

Calvin-téri híres Báthory-kávéházban, amikor kijártunk a Clementina-tanyára, egy irózatosan bohém, de kedves, vig'familiához. Amikor minden áron róza nyílt. Nem fájt a szívünk se a gyomrunk. Mikor olyan nagyon sokat vártunk az élettől. Mikor annyi követelésünk volt a sorssal szemben, amit ez a gaz uszorás nem váltott be. Mikor az én legelső kis biedermyerosem azobrom, mint uttoró ezen a téren, föltűnt, s megnyerte az akkori ressort miniszter tetszését. Mikor Temessy Béla, a legelső, leghíresebb, fiatal büntetőjogász volt, amikor még politikusnak készült. Akkor még több idealizmus, kevesebb konklésés, talpnyalás dívott, akkor nem csak a protekció volt minden... A teás csészák kiürültek lassan. A szivar elhamvadt. A füst keservesen, busan tapadt rá a leküncre. Akár csak elszállt illuziók, odevesszett álmok, elmúlt szerelmek emléke.

— Ha újra kellene kezdeni? Vetettük föl néha bucsuzásnál a kérdést.

— Ujra csak így csinálnánk... Igen, mert bennünket még az életnek nemesebb felfogásában nevelték föl. Utolsó epigonjai voltunk egy magasabb, ideálisabb iránynak, amely akkor zárult le, amikor mi az életbe léptünk. Uj aera kezdődött, s mi eszményeinkkel, rossz áramlatba kerültünk.

Szélhámósok.

(Folyt. a 4-ik oldalról.)

terváron időző Carusonak, kitől azt az értesítést kapta, hogy az egész hangversenyről nem tud semmit és Littinoff urat egy szélhámós valószínűleg felültette.

Littinoff urat a guta kerülgette. Egyszerre megértett minden. Hogy Godefroi és az az ur, ki az összes jegyeket megvásárolta, cinkostársak voltak és hogy a jegyek drágábban való eladásán nyert pénzzel eltűntek. Öles falragasztokon tudatta a város közönségével a tényállást és mint egyetlen kárteríest kihirdette, hogy másnap az összes jegyek pénztári áron a

zeneműkereskedésben visszavétnek.

Mig a tengerparti orosz városban ezek történtek, addig Mr. Hull és Mr. Johnston már a bécsi Kaerntner-Strassen sétáltak. Már mind a kéte kifogástalan eleganciával öltözve, egy-egy Havanna-szivarral szájukban. Az ület agió-ja meghaladta a tízezer rubelt.

— Na és — folytatá a társalgást Mr. Johnston, — ha megint tud egy ilyen üzletet, Mr. Hull... — Well...

A titokzatos korcsolyaművész.

(Folytatás a 7-ik oldalról.)

hogy letartóztassa a gonosztevőt.

A fiatal vendégek teliabátjai a közeli fogáson függtek. Egy adott pillanatban az, akit Sárkány Vukovitsnak vélt, felállt és az egyik világosbarna felöltőből zsebkezdőt húzott ki. Sárkány úgy tet, mintha keresne valakit, arra felé ment és a szivartárcát ügyesen becsusztatta a teliabát zsebébe.

Mikor az ebédnek vége volt, Vukovits gépiesen és szórakozottan felöltöje zsebébe nyúlt és keze megérintette az odaesett szivartárcát. Sárkány látta, hogy elsápadva húzza elő és kimeredt szemekkel nézi azt, miközben ajkai mozognak, anélkül, hogy szólni bírnának.

— Mi bajod van, Vukovits? — kérde az egyik ifju.

A többi is bámulva nézett rá. — Hihetetlen... képtelenség, — rebegé emez, — oh! mily ostoba voltam, azt hittem, elvesztettem...

— Nos és aztán? Hát most megtaláltad... ezér ugyan fölösleges úgy felizgatni magad, hogy belesápadsz egy rongyos szivartárcáért.

— Igen, — rebegé Vukovits — de ez kedves emlék... de hogy is történhetett ez a dolog? Nem értem...

— Majd én megmagyarázom, — szólt ost Sárkány előlpeve s mielőtt a társaság magához tért volna meglepetéséből, már bilincsek voltak Vukovits kezén és a detektív egyenként húzogatta elő belső zsebéből a gyűrött ezresbankókat, aranyakat és ékszereket. Vukovits meg volt semmisülve. Annaira meglepte a dolog, hogy nem is ellenkezett, eg volt törve.

— Ime a jégpálya merénylője, — jelenté ki Sárkány az összecsozdult vendégek előtt. És diadallal vezette el foglyát.

A virágos esperesség.

(Folytatás az 5-ik oldalról.)

járt, hogy legjobb boraiból egy-egy "cilinderre valót" huzzon le (nem félperreig tartó munka az) addig a fiatal kanonok is kedvet kapott rá, hogy Sárkám hugám hajában dukált, mert mikor Zombath András fötisztelendő uram visszajött, az oldalkanonok ónagsága ezt a nyilatkozatot tette:

— Nem vétkezik, nem esik engedtelenségbe, reverendissime, — ha nem küldi el végleg a gazdasszonyát. — Mert csakugyan öszül a haja. Nézze, reverendissime, én három helyett már öt szál ősz haját találtam: egy, kettő, három, négy, öt. És ahol ilyen rohamosan megy a dolog, tegnap három, ma öt, holnap talán tíz vagy husz, ott elnézők lehetünk, ott nincs periculum in mora. Különben visszajövök én, mihelyt szabad időm engedi, és akkor újból megzámálhatjuk, hogy hány van. Több szem, többet lát.

Nohát, ilyen huncutul járt tul a megyés püspöke eszén ebben a kényes virág kontra szentelt barka ügyben fötisztelendő Zombath András plébános uram. Csak az a kérdés, mit tett volna a ravasz főúr, ha püspök-atyánk egy negyvenhárom éves oldalkanonok helyett egy hetvenhárom éveset küldött volna ki a virágos esperességbe, szigorú visitatióra?

okzatos yaművész.

a 7-ik oldalról.

ztassa a gonoszte-

vendégek félkabát-

fogason fügtek.

pillanatban az, akit

akovitsnak vélt, fel-

egyik világosbarna

sebkendőt húzott ki.

ty tet, mintha keres-

arra felé ment és a

ügyesen becsusz-

kabát zsebébe.

ebédnek vége volt,

épiesen és szórako-

ltója zsebébe nyult

gérintette az oda-

rtárcát. Sárkány lát-

sápádvá húzza elő

szemekkel nézi azt,

jkai mozognak, anél-

szólni bírnának.

ajod van, Vukovits?

z egyik ifju.

is bámulva nézett rá.

etlen... képtelenség,

emez, — oh! mily

am, azt hittem, el-

és aztán? Hát most

l... ezér ugyan fő-

gy felizgatni magad,

sápadsz egy rongyos

ért.

— rebege Vukovits

kedves emlék... de

ténhetett ez a dolog?

...

én megmagyarázom,

st Sárkány előlépve

a társaság magához

meglepetéséből, már

voltak Vukovits ke-

detektív egyenként

elő belső zsebéből a

resbankókat, aranya-

ékszereket. Vukovits

semmisülve. Annyira

a dolog, hogy nem is

eg volt törve.

a jégpálya merény-

lenté ki Sárkány az

lt vendégek előtt.

hállal vezette el fog-

...

agos

speresség.

a 5-ik oldalról.)

zjobb boraiból egy-egy

alót" huzzon le (nem

ó munka az) addig a

ik is kedvet kapott rá,

a hugám hajában dus-

ikor Zombáth András

uram visszajött, az

önagsága ezt a nyi-

tte:

kezik, nem esik enge-

reverendissime, — ha

végleg a gazdasszo-

t csakugyan öszül a

reverendissime, én há-

már öt szál ósz hajat

y, kettő, három, négy,

yen rohamosan megy

vagy husz, ott elné-

ott nincs periculum

önben visszajövök én,

ad időm engedi, és ak-

gyszámálhatjuk, hogy

bb szem, többet lát.

en huncutul járt túl a

őke eszén ebben a ké-

ontra szentelt barka

telendő Zombath An-

uram. Csak az a kér-

volna a ravasz főur,

yánk egy negyvenhá-

lkanonok helyett egy

éveset küldött volna

esperességbe, szigoru

vekedve öreg apja oldalán, mellette a gyermekesség
 mevet birt az élet szűkegének, kellemének, de egyedül no-
 ten; tehát homlokán gyakran bukkomorgás ill, bár minde-
 bőlét fündökösét olykor csak ajkának fűző mosolya derülté
 nem mint a lilom, magas, sugar, karcsu, mint az Szemének
 nittalá. Fejbőlét kénye-kedve szertm, nem mint a gomba, ha-
 Az alya, amilati féltelmében, hogy meghal, semmire sem ta-
 allig volt hat éves. Az orvosok gyenge gyermeknekmondák.
 Midőn Rfaustin a Como partján letelepedett, Adrienne
 re sem olya, mi leányak helyen vagy jó lett volna.
 és fiózt; a gyermek csodálatos nevelést kapott. Semmi eset-
 jának néshette volna. Neje meghalt, ő maga embertgyűlö-
 hazasodva öreg ember volt, s egyetlen leányát bárki unoká-
 Como partján akarta életének hátralevő évét tölteni. Kéőn
 hagyta Budapestet és az országot s a gyönyörű Lago di
 verét, ki nála fiatalabb volt, gazdagon kihazasította, újra el-
 Vébenben, majd Bécsben és Pesten lakott. Egyetlen nőtest-
 Tamarian Faustin görög eredetű volt. Hosszu ideig
 pesti az ott összereserülő idegeneknek.
 mestertelen faragott szobrával különös figyelem tárgyát ké-
 kereskedő villája, mely görög izlésben oszlopos tornáccal,
 dik: de egyik sem oly szép, mint Tamarian Faustin gazdag
 fák árnyékában több különös izlésben épült villa emelke-
 A Lago di Como kékes vizének partján citrom és olaj-

HARMADIK FEJEZET.

hangteljesse kellemetlenül érinté finom hallásu fült.
 — Nincs szencsem.
 A fától újra megjelent a leheltett gyorsaságtól,
 élénkiségtől, a domboru kebel hullámszában emelkedett. Zsig-
 mond önkéntelenül félre fordította szemét.
 — Jól monda elfojtott haraggal a hölgy. Kegyed, la-
 tom, nem akart semmi felvilágosítást adni. Holnap utazom, s
 fölkeresem Perzay Tibáldot: ha az a világ végén volna is.
 E szavad után gyorsan távozott, anélkül, hogy az orvost fo-
 vábbi pillantásra méltatta volna.

— Hogy Adriennek szerelmet vallj, esküdj, hűséget
 ígérj, s ama másikkal folytasd a viszonyt? Nem, Tibáld, e
 tervbe nem egyezem. Menjünk tovább, még pedig mielőbb,
 amíg nem ojtod unokatestvérünk szívébe a veszélyes szen-
 vedélyt.
 — Jól! — mondá öcsese józan és becsületes tervében
 megnyugodva Tibáld. — Menjünk! De azért csak maradtak.
 Napok hetek multak el s ők még mindig a Como kék vizé-
 nek partjain időztek. Adrienne és atyja örömeire, kik külö-
 böző érzéssel, de gyforma ragaszkodással kedvelték a két
 fivért.

A görög izlésben épített házat nagy kiterjedésű, pompás
 kert övezte, myrtus és ciprus képezte a kerítést. Viruló na-
 rancs- és olajfák szegték az utakat. Pompás pálma-csoportok,
 fügefák és áloók tették változatossá a kert rendezését, nyiló
 virágok, illatos rózsák és narancsvirág tölté be a levegőt.
 A tárt ablakok a hullámzó tóra nyitak, amelynek vize
 majd égszínű kék, majd sötétzöldre változik. Hasonló annak
 változása a sziv hullámszásához. A közelgő vihar sötét, komor
 hullámokat ver föl mélyéből, a csend, meleg és az arany-
 sugarak égszint kölesönözve, sima tükkörre, átlátszó tisztává
 varázsolják a bájos környezetű avát.

A nagy kiterjedésű pület egyik sarokablakából a féllol-
 dalt emelkedő szürke sziklákak lehetett látni, mik a Como
 völgyét félkörben övezik, mintegy enyészetre intve a lent
 terjedő, viruló életet s háttérét képezve a számtalan pompás
 épületeknek, villáknak és nagy kiterjedésű fogadóknak. Né-
 mák, merevek, kómorak voltak a magasan lenyuló sziklák, s
 Adrienne gyakran merengve nézte fenyegető béreiceket. Szive
 elszorult. Itt, e kies völgyben, e rózsafelhős ég, ez arany-
 sugarak között is feltűnt szemei előtt az árny. Az élet ár-
 nya; mi a fény ellentétül küldetett e földre. Aki elveszi a
 fényt ismerje meg az árnyat is, ami amazt követni szokta!

Most, mióta unokatestvérei a völgyben időztek, elfelejté
 a szürke sziklák fenyegetését. Egész napját, minden idejét
 Tibálddal tölté. Nemcsak a paradicsomi kertet, mely a házat
 övezte hanem az olajfa erdőket, a tó aranyporondos homok-

— Minden részletét elmondá ama találkozásnak.
 — Helyes! Így nem kell magyaráznom jöveteltem: önnel
 vannak azon levelek, miket a dobozban kellett volna talál-
 nom!
 — Nincsenek.
 — Hogyan? Nem küldte azokat bátyja vissza?
 — Sőt egyetlen szót sem említtet azok létezéséről.
 A hölgy heves mozdulatot tett.
 — Hol van ő jelenleg? Kérde oly hangon, mint az el-
 fojtott mennydörgés, nagy vihar előtt.
 — Egyiptomban.
 — Meddig maradt ott?
 — Amíg meggyógyul vagy meghal.
 A hölgy gondolkodott.
 — Ir kegyed neki a legközelebbi napokban?
 — Addig nem, míg nem vagyok bizonyos, megérkezett-e.
 — Hol váltak el?
 — Cannesban.
 — Mivégre találta ki a halálhír terjesztését?
 — Felrejtés volt.
 A nő vállat vont, jelell, hogy nem hiszi Zsigmond sza-
 valit. A fától felebbent az életük mozdulatn, az orvos ugyan-
 manyt látoit az elrejtett arcból, mint bátyja, a csodaszép
 szájat, vértveit, élveleg ajkával. Minek is látott volna töb-
 bet? Jól tudta ő, kivel beszél. Nem ingerle a fától titka.
 — De egyszer még csak vált vele levelet?
 — Majd egyszer igen.
 — Immet én engem? Kérde megdöbbenve a nő. Az orvos

Bertalan észrevetően megrendült a komoly, ünnepélyes
 hangtól. Már egész éjjel hínzá öcsének rejtélyes viselete, za-
 vari hangja. Most látta, hogy igaza volt, midőn valami titkot
 sejtett. Megigérté neki, hogy csak menjen előre, ő nemsoká-
 ra követi.
 Zsigmond elhagyá az irodát, s i nem birt dolgozni. Vége
 volt rendes nyugalmának. Zavaros eszmék, kínzó félelem ker-
 gették egymást agyában, szívében. Mit fog hallani, mi za-
 varhatta meg ennyire Zsigmondot? Önkénytelen az idegen
 hölgyre a fától titkára gondolt.
 Alig mult el tizenegy óra elhagyta az irodát, hol más-
 kor rendszeren déli harangozásig, sőt gyakran tovább is ma-
 radt. Fölhaladt szobájába, hol Zsigmond várt reá. Nem ol-
 vasva vagy szivarozva, mint máskor tette, hanem összeesve,
 elmerülve gondolataiba a kandalló előtt. Bátyja belépte ide-
 ges reszketésbe ejté őt, gyorsan elhagyva helyét, elébe sie-
 tett, megragadta kezét s halott halavány arocal, dadogó ajak-
 kal, elfojtott könyörgő hangon sugá fülébe: — Bertalan, meg-
 bocsáthatasz-e nekem! ...
 A kövekező napok egyikén különös nyilatkozat jelent
 meg a lapokban.
 "Tévedésen alapul azon hír, mintha Perzay Tibáld fő-
 városi fiatal ügyvéd külföldön meghalt volna. Egészsége
 helyreállítása végett időz ő Délfranciaországban s ügyvédi
 gyakorlatát hosszú és bizonytalan időre lévén kénytelen
 abbahagyni: kéretnek mindazok, kik őt ügyeikkel megbízták,
 irataikat, okmányaitk visszavenni, akik pedig bármily kö-
 veteléssel vannak iránta, magukat a Perzay nevezetű keres-
 kedő cégnél tizennégy nap alatt jelenteni stb.
 Perzay Zsigmond, fivérék."
 Perzay Bertalan,

E felhívás sok helyen, számtalan körében a fővárosnak
 nagy csodálkozást gerjesztett.
 — Mit jelent ez? — kérdeék orvosok, ügyvédek, keres-
 kedők, az ismerősök, kliensek stb. egymástól. Perzay Bertalan
 maga beszéle, hogy öcsese külföldön meghalt, most pedig ő
 cáfolja meg a halálhírt: csodálatos! Az élők eltűnnek, ha-

Kővirág.

ÉLTEK egyszer nagyon régen
Itt ahol most járók
Csodás színű és illatú
Beszélő virágok.
Volt közöttük a legnagyobb
Egy, aki vigyázott,
Baj ne érje, szél ne bántsa
A sok szép virágot,
Nap ha sütött, ég ha kélelt,
Mind, mind oly vidámak,
Felhő ha szállt, eső ha hullt,
Megtámadták az ágak.
S amikor a Jánosbogar szerteszórta fényét,
Elkezdte a legnagyobb
Az altató meséjét.
Irigység és porlekedés
Dehogy volt közöttük,
A haragnak az árnyéka
Sohse szállt felettük.
Irigykedett, bosszankodott
Kősziklák királya,
Mért van ott esend, mért nem hangzik,
Mint ő nála, lárma.
Ha zugott szél, besüvitett
Minden repedése,
Eső ha hullt, behúzódta
Melegebb verembe.
Egy éjszaka nagy dübörgés rázta meg a fákat
A kőkirály tanácskozok,
Suttogták az ágak.
A kősziklák királyának
Volt egy boszorkánya,
Öregebb volt, mint a világ
Legöregebb lánya.
Varázsvessző a kezében,
Manót hívó sipja,
Ezer manó is ott termett,
Egyszerre, ha hívta.
"Hívtál és én gyorsan jöttem,
Felséges királyom,

Szász denevér hozott el
"A legsebesebb szárnyon."
"Halljátok hát a parancsom!"
Dürgő szava hangzott.
"Változtasd el bennem a
Haragot hangot,
Lepke legyek én izibe,
Csodaszép pillangó,
A virágok színehez
Legyek én hasonló.
Hogy most mi a tervem,
Én elmondom néked,
Ma utánam jössz, hogy
Velem töltsd az éjet.
A virágok királynőjét
El akarom venni,
Virág-mosolyt, virág-hangot,
Ide teremteni."
Varázsvessző megsuhogott,
Ezer manó lépked,
Sötét felhő kerekedik,
Füst szállott az égbe.
A boszorkány messze járt már,
Se hire, se hamva.
Gyönyörű szép, nagy pillangó
Repked a magasba,
Hajnalodott, harmat hullott,
A pacirta szállós,
Még szótlan már a rigó is,
"Jó reggelt" kiáltoz.
S amint nyíltot piros kelyhe,
Rászállott a lepke,
Halkan sugta: "Hozzad jöttem,
Hogy ki vagyok én, majd elmesélem,
De úgy fázom a hűvösben,
Nincsen menedékem."
És aztán elszuttogta a harag meséjét,
A királynő csak hallgatta
És azt: "Előbb várj, még
Tanácskozom a népemmel,

Aztán választ adok,
Menedéket is találhatsz,
Hogyha vársz egy napot."
De a lepke csak beszélget:
"Tündér-várba vislek,
Tündérország virágkertje
Közelébe teslek.
Te leszel ott a legszebb
S én leszek a párod,
Jójj most velem és ne
Kérdezd ezt a sok virágot,
Majd irigylük ők tetőled
Szép Tündérországot."
És a lepke szava győzött.
Már ők messze járnak...
Néz királynő jobbra-balra,
Változnak a tájak...
Hol maradt a napsugaras,
Mosolygós vidék már,
Szomorú és szürke minden,
Ő a felhők közt jár...
Szép királynő
Vágyódik a földre,
De a lepke tartja,
Szorosan ölelve...
Egyszerre leröpül,
Megfordul hirtelen,
A boszorkány utána és melette terem:
"Légy hát közeled,
Ha szavad megszegted,
Hogy elszöktél, látod rosszul tetted,
Ha! Ha! Táp így szebb vagy szép virág-
királynő!

Rajta manók, lejtünk táncot...
Nem kell nekünk már ő".
És azóta a sok virág
Vajjon beszél-e?
Ez a kővirág szomorú meséje...

Keményfi Lujza.

A buzavirágok királynéja.

(Folytatás.)

Messziről éppen úgy tetszett,
mintha buzavirág ült volna oly
göcs, merev tartással a hintócs-
kában. De ahogy közelebb futot-
tak az egerecské a kocsival, lát-
ta Árvácska, hogy az bizony egy
kicsiny királynő.

De milyen királynő.

Hamvas orrocskája alig látszott
a sok buzavirágcsipkétől. Az bor-
ított el habtestét, a fején pirin-
kó virágból font korona ragyott.
Mellette ült, mint valami kasz-
szilái nemes hidalgó, egy lovag.
Ez már másképpen fűött.

A nadrágja háromféle virágból
volt összevarrva. Volt annak sző-
vetében mályva, árvácskának szép,
sárga kelyhe, kék szirma. A pász-
tortáska zöld és erős szövésű vi-
rágjaiból volt a cipellője, a fején
pedig sisakvirág ékeskedett.

De megretentő volt a vitéz he-
gyes kecskeszakállja és a merész
gledicsia-tővis, amit a kezében
tartott.

Ez volt ugylátszik a kardja.

A kocsi után különös menet ha-
ladt.

Táncos lépésekben jöttek sorba
a mezei virágok háda, elől a fene-
vadakkal, akik kísérték és őriz-
ték alkalmatlan idegenektől a
menetet.

Igy oldalt száguldoztak bohó
ürgék, hátul nagy komolyan bal-
lagtak a helymesszőri vakandok.
Ezek oly lusták voltak, hogy a

hátul jövő repevirág nem állhat-
ta meg, hogy ne türelmetlenked-
jék.

— Mondtam mindjárt, hogy
nem kell a kíséretbe fogadni
ilyen lusta jószágokat!

A tőkvirág is ezen a vélemé-
nyen volt.

A napraforgó mosolyogva for-

ditotta le a tányérját, hogy lása,
amint a hőreszőgök tökszarból
készített dudájukkal erőlködve
táncmárban lépkednek a hintó
mögött.

Árvácska nem győzte nézni a
Buzavirág királynő fényes fölvo-
mulását. Alig tudott betelni vele.
Hát még, amikor egyszerre meg

Józsi bácsi üzenetei.

Pásty Boriska. — Józsi bácsi
nagyon megörült a levelednek,
pedig alaposan összeszidta benne.
De, fikom teremtetted, egészen
igaza van. Azaz, hogy igazad
volna, ha akkoriban lett volna
ilyen könyve Józsi bácsinak. No,
de majd máskor! Hátha meg-
nyered az egyik történelmi ver-
senyt? Mi! Akkor majd olyan
könyvet kapsz, amilyent kértél.
Üdvözöl Józsi bácsi.

Foky Ilonka. — A mese na-
gyon szép, de nagy baj, hogy a
papirosnak mind a két oldalát te-
le irtad. Aki azt akarja, hogy a
meséje megjelenjen a Vasárnap-
ban, az a papirosnak csak az
egyik oldalára írjon. Most az egy-
szer még kisérti a szedő bácsi,
de többször nem. Hogy mikor fog
megjelenni a meséd? Légy türel-
mes, majd csak bejut egyszer a
Vasárnapba. Lehet, hogy már a
jövő héten.

Dobosch András. — A jövő hé-
ten megleheted az egyik rajzodat
a Vasárnapban, de... jobbat is
küldhetél volna, csak.

Reisman Endre. — Józsi bácsi
hosszabb ideig beteg volt, azért
válasszol csak most a leveledre.
Örülök, hogy tettsz a könyv.
Olvasgasd szorgalmasan.

Kohány Juliska. — Csak írd
mémél gyakrabban, Juliska. Jó-
zsi bácsi mindig örömmel olvassa
el a levélkédet. A meséd szép és
nem sokára a Vasárnapba kerül.

Nehoda Mária, Pirocska. — Na-
gyon megörült a levélkédek Józ-
si bácsi és Terka néni is, hogy
érdeklődtek utána és azt üzeni,
hogy meg van valahogy, úgy a
hogy az olyan öreg néni szok-
ták. A versikéidet nem sokára vi-
szont látod a Vasárnapban. A
mesédet örömmel várja Józsi bá-
csi és melegen üdvözöl.

(Folytatjuk.)

Nyári örömek.

Erős tanulságot lehet ebből a rövid történetből kihámozni.

Egy időben pénz kellett az államnak. Megbízták tehát a nagyjúkat az öreg báró Wodiánert, hogy utazzék el Berlinbe Bleichröderhez és kérjen tőle kölcsön néhány rongyos milliót.

Wodiáner elvállalta a megbízást, de mindjárt látta, hogy ezuttal az állami pumpa kemény munka lesz. Bleichröder egyre vakarta a tarkóját és busan nyökdécselte:

— Zavaros idők... zavaros idők...

Hiába vigasztalta, kapacitálta a báró, egyre félelmesebb dolgokkal hozakodott elő a nagy bankár.

— Forradalom... bankrott... De erre aztán elvesztette Wodiáner a diplomata türelmét.

— Kérem — kiáltott dühösen — és ha elpusztul is Magyarország, ha minden magyart visszakergetnek Ázsiába, ha üresen marad az ország, mégis csak megmarad! Lyuk csak nem lesz a helyén!

Amire aztán Bleichröder beadta a derekát és kiadta a pénzt!

Két sebesült baka beszélget egymással a kórház két ágyában. Azt mondja az egyik:

— Mikor meggyöttünk, sokan álltak a pesti állomáson, annyian voltak, hogy népfőlké-
lők szorították vissza őket.

— Népfőlkélok? Hát az mi-féle katona?

— Az olyan katona, hogy a mikor tanítják, akkor civilben van, csak katona-sipka van a fején.

— Akkor az nem is baka.
— De azért baka.
— Dehogyan baka.
— De baka... Csakhogy civilizált baka.

A király személyesen akart meggyőződni a telefon megbízhatóságáról és az őrség éberségéről, beleszólt tehát az egyik közeli telefonba:

— Halló! — szólt bele a gépbe. — Itt Károly Ferenc József király beszél. Mi ujság?

Az a magyar baka, aki a drót másik végén a telefonkagylót a fülénél tartotta és nem tudott arról, hogy a király látogatóban van az első vonalon, azt hitte, hogy bajtársa odaát tréfálkozik vele. Hát majd ő visszatréfálja. És ugyanolyan büszke hangon felelt a kérdészeködének:

— Itt meg a kínai császár, nekünk jól megy ságor, minden rendben van. Hát odaát nálatok mi ujság?

Két "vörös ördög" beszélget a kaszárnya kapuja előtt:

— Hé! Hé! Hallottad-i ott-hon, hogy az "oroszlán" kocsmába meglikeltik a Pista ságor fejét?

— Bizony! Osz, ha el nem szalad, hát töltelességre kerül a dolog!

Első ur: Barátom, egy aranyos kis leányt tanítok angolra.

Második ur: Eljutottál már a részesező módig?

Első ur: Nem, még csak az óhajító módnál vagyok.

— Ez a hölgy olyan gyönyörű, hogy jemes érte megfürdeni.

— Így ni, mindjárt elintézem én ezt a kis ügyet...

— ???

— !!!

— Hogy ez a pálinka!
— Husz cent egy üveggel.
— Nem lehet a' jó ilyen olcsó pénzért.
— Nem-e! Nézz, a János milyen részeg tőle.

A feleség: Az a fiatalember, akit egyszer kikosarastam, még mindig köszön. Igarán nem értem, miért teszi?

— A férj: Én igen, — hálából!

József főherceg hadseregparancsnok — mint köztudomású — a rajongásig szereti katonáit a többször megtörténik, hogy a front legelső lövészárkaiban is felkeresi őket s személyes megjelenésével és bátorságával nagyban hozzájárul ahhoz, hogy katonái a bálványozásig szeretik s képesek volnának érte a tűzbe is menni. Ilyenkor szívélyesen elbeszélget a legutolsó katonával is s töviről-hegyire kikérdezi őket családi és egyéb dolgaik felől.

Egy alkalommal, midőn ismét szemlét tartott a legkülönb lövészárkokban, az oroszok oly heves puskatüzélést indítottak a miénk, hogy lehetetlenség volt ébőlnynek a lövészárkot elhagynia, mert ha valaki csak a kezét is kidugta a lövészárk-ból, az ellenség menten sortűzet zudított rája.

József főhercegnek ekkor fel-tűnt, hogy a mellette levő honvéd — valahányszor az ellenség közül egy kidugta a fejét, mindannyiszor eltalálta. József főherceg nagyon kíváncsi volt, hogy mi lehet a polgári foglalkozása annak a katonának, hogy olyan nagyszerűen löss ezért mikor egy kissé megszűnt a tüzelés, megkérdezte tőle:

— Mondd csak fiam, mi vagy te civilben?

A kértett katona történetesen tót anyanyelvű lévén, nem tudott jól magyarul s József főherceget sem ismerte személyesen, azért egész közömbösen mondá:

— In drótos tót lenni civilbe.

— No, hát az is jó — felelé a főherceg.

Mivel ekkor ismét vehemens erővel megkezdődött a tüzelés, ennél fogva félbeszakadt a beszélgetés, melynek megszünte után a baka kérdezi:

— Hát a tiszt ur, mi meg lenni civilbe?

— Én József főherceg vagyok!

— Na, hát az is jó.

— Valami jótékony célra szeretném adni a festményemet.

— Ajándékozd oda a vakok intézetének.

Biró: Bebizonyult, hogy maga a feleségét kékre-zöldre verte. Mit tud a mentésére felhozni?

Férj: Ezek a feleségem kedvence színei.

— Itt nemrég egy szélmalom állott s most már semmi sincs belőle.

— Dehogyan nem. Hát a szél!

— Jó, hogy találkozunk. — Múltkor ajánlott nekem egy hölgyet, aki sántított és harmincezer korona hozománya volt. Meg van ez még?

Házasságkörvető: Sajnálom, de az már férjhez ment, — de van egy másik, aki sántit.

— Uram, ön három hete nyom követi a leányomat és ajánlataival üldözi. Micsoda eljárás ez?

— Bo-bo-bo-csánatot kérek, nem tudtam, hogy a leánya, a hittem, hogy a felesége...